Aš nebijau

NICCOLÒ AMMANITI

NICCOLÒ AMMANITI

Aš nebijau

TYTO ALBA

NICCOLÒ AMMANITI

Aš nebijau

ROMANAS

Iš italų kalbos vertė
Pranas Bieliauskas

VILNIUS
2004

UDK 850-3
Am86

Niccolò AMMANITI
IO NON HO PAURA
Einaudi, 2001

Už paramą leidžiant šią knygą leidykla dėkoja Italų kultūros institutui Vilniuje
(Istituto Italiano di Cultura a Vilnius)

ISBN 9986-16-376-5

Dėkoju Chiarai Belliti už visą man suteiktą pagalbą ir už širdies meilę, kurią ji sudėjo į šią knygą.

Šią knygą skiriu savo seseriai Luizai,
lydėjusiai mane Neros upe su
sidabrine žvaigždute švarkelio atlape.

Tiek jis dar suprato. Kad griuvo į tamsą. Ir tą pačią akimirką, kai tai suprato, liovėsi suprasti.

JACK LONDON

1.

Jau buvau bepralenkiąs Salvatorę, kai staiga išgirdau sesutės klyksmą. Atsigręžiau ir pamačiau, kaip ją pasiglemžė ant kalvos siūruojantys kviečiai.

Kam ją vedžiausi? Sužinojusi mama privers už tai brangiai sumokėti.

Sustojau. Buvau šlapias nuo prakaito. Įkvėpiau oro ir pašaukiau:

– Marija! Marija!

Graudus balselis atsiliepė:

– Mikele!

– Tu susižeidei?

– Taip, ateik.

– Ką susižeidei?

– Koją.

Ji apsimeta. Pavargo. Bet manęs nesustabdys, tariau sau. O jei iš tikrųjų susižeidė?

– Kur kiti?

Mačiau jų pėdsakus kviečiuose. Jie kopė į kalvos viršūnę lėtai, vienas šalia kito, susiglaudę it rankos pirštai, palikdami už savęs sutryptų stiebelių šleifą.

Tą vasarą kviečiai buvo aukšti. Baigiantis pavasariui daug lijo, ir birželio viduryje javai išvešėjo kaip niekad anksčiau. Augo tankiai, apsunkę nuo varpų, pasirengę javapjūtei.

Kviečiai plūdavo visur. Žemos kalvos vilnijo tolyn tarsi vandenyno bangos. Iki pat horizonto – kviečiai, dangus, svirpliai, saulė ir karštis.

Tada nesupratau, kad taip karšta, – devynmetis vaikas nedaug ką išmano apie temperatūrą, – tik žinojau, jog tai nenormalu.

Prakeiktoji 1978 metų vasara išliko istorijoje kaip pati karščiausia visame šimtmetyje. Nuo karščio kaito akmenys, trupėjo žemė, degė augalai, gaišo galvijai, liepsnojo namai. Kai paimdavai darže pomidorą, pamatydavai, kad jis visai be syvų, o cukinijos mažos ir kietos. Saulė atimdavo žadą, jėgas, norą žaisti, viską. Ne ką vėsiau būdavo ir naktį.

Akva Traversėje suaugusieji neidavo iš namų iki šeštos valandos vakaro. Užsidarydavo langines ir tūnodavo viduj. Tik mes, vaikai, nieko nepaisydami baladodavomės po karščiu alsuojančius apleistus laukus.

Mano sesutei Marijai buvo vos penkeri ir ji įkyriai sekiodavo paskui tarsi iš būdos išmestas šunytis.

– Noriu daryti viską, ką darai tu, – sakydavo.

Mama jai pritardavo:

– Juk tu jos vyresnysis brolis, ar ne?

Ir nebuvo ką daryti – tąsiausi su ja kaip katė su pūsle.

Niekas nesustojo jai padėti.

Ką gi, juk čia lenktynės.

– Tiesiai, iki pat kalvos. Jokių vingių. Jokių vorelių. Jokių poilsių. Paskutinis privalės atlikti bausmę, – nusprendė Kiaušas. Man jis padarė nuolaidą: „Na gerai, tavo sesuo nedalyvaus lenktynėse. Per maža“.

– Visai ne per maža! – sušuko nepatenkinta Marija. – Aš irgi noriu eiti lenkčių!

Ir tada ji pargriuvo.

Gaila, bet aš buvau tik trečias.

Kaip visada pirmas buvo Antonijus.

Antonijus Natalė, pravarde Kiaušas. Kodėl jį pravardžiavome Kiaušu, neprisimenu. Gal todėl, kad vieną kartą buvo prisilipdęs ant rankos kaukolę, vieną tų lipdukų, kurių galima nusipirkti iš rūkalų pardavėjų ir prisiklijuoti vandeniu. Kiaušas buvo vyriausias iš visos mūsų gaujos.

Dvylikametis. Vadas. Mėgo įsakinėti. Jei nepaklusdavai, įtūždavo. Ne proto bokštas, bet aukštas, stiprus ir drąsus. Po šitą kalvą kabarodavosi it prakeiktas buldozeris.

Antras buvo Salvatorė.

Salvatorei Skardačonei buvo devyneri, kaip ir man. Mudu mokėmės vienoje klasėje. Jis buvo mano geriausias draugas. Aukštesnis už mane, vienišas berniukas. Kartais žaisdavo su mumis, bet dažnai būdavo užsiėmęs savo reikalais. Nuovokos turėjo daugiau už Kiaušą, galėjo laisvai atimti iš jo sostą, bet vadu būti netroško. Jo tėvas, advokatas Emilijus Skardačonė, buvo svarbi persona Romoje. Šveicarijos banke turėjo krūvą pinigų. Bent taip kalbėjo žmonės.

Paskui aš, Mikelė. Mikelė Amitranas. Šįkart irgi buvau trečias. Į kalvą ropščiausi gerai, bet dėl sesutės kaltės turėjau sustoti.

Kol svarsčiau, kaip pasielgti – grįžti atgal ar palikti ją, – tapau ketvirtas. Ant paties gūbrio mane aplenkė tas pusgalvis – Remas Marcanas. Jei dabar nepulsiu kabarotis aukštyn, aplenks ir Barbara Mura.

Būtų siaubinga. Visi sakytų – tave aplenkė mergė. Storulė.

Barbara Mura repečkojo keturiom tarsi išprotėjusi čiukė. Visa žemėta ir prakaituota.

– Ko stypsai? Ar neisi pas sesutę? Negirdėjai, kad vargšelė

susižeidė? – linksmai burbtelėjo ji. Nors kartą jai nereikės atlikti bausmės.

– Einu, einu... Bet tave vis tiek pralenksiu.

Negi lyg niekur nieko prisipažinsiu nugalėtas?

Apsigręžiau ir ėmiau leistis žemyn skeryčiodamas rankom ir šaukdamas tarsi indėnas. Odiniai sandalai slidinėjo kviečių varpomis. Porą kartų trenkiausi užpakaliu į žemę.

Tačiau sesutės niekur nemačiau.

– Marija! Marija! Kur tu?

– Mikele...

Štai kur ji. Ten. Mažuliukė ir nelaiminga. Sėdi ant sulaužytų stiebelių krūvos. Viena ranka trinasi kulkšnį, kita laiko akinius. Plaukai prilipę prie kaktos, akys blizga.

Pamačiusi mane, perkreipė lūpas ir pasipūtė it kalakutas.

– Mikele?..

– Marija, dėl tavęs aš pralaimėjau lenktynes. Po galais, juk sakiau neiti! – Atsisėdau. – Ką pasidarei?

– Paslydau. Užsigavau koją ir... – Ji plačiai išsižiojo, prisimerkė, papurtė galvą ir ėmė sriūbauti. – Akiniai! Mano akiniai sulūžo!

Norėjau skelti jai antausį.

Nuo mokslo metų pabaigos ji jau trečią kartą sudaužo akinius. Ir ką gi kaskart bara mama?

– Turėtum geriau prižiūrėti sesutę, juk tu vyresnis.

– Bet, mama, aš...

– Jokių mamų! Tu dar nesupranti, bet pinigai neauga darže. Kitą kartą, kai sudaužysit akinius, taip išpersiu tau kailį, kad...

Jie sulūžo per vidurį, kur sykį jau buvo suklijuoti. Dabar betinka išmesti.

Sesutė tebežliumbė.

– Mama... Ji pasius. Ką darysim?

– Ką darysim? Suklijuosim lipnia juostele. Na, stokis.

– Su juostele jie šlykščiai atrodo, tikrai šlykščiai. Man tokie nepatinka.

Įsikišau akinius į kišenę. Be jų Marija nieko nemato, žvairuoja, gydytojas sakė, reikėtų ją operuoti, kol dar neužaugo.

– Nieko baisaus. Kelkis.

Ji liovėsi verkti ir ėmė šniurkščioti nosimi.

– Man skauda koją.

– Kur?

Aš nesilioviau galvojęs apie kitus, jie tikriausiai jau seniai pasiekė kalvos viršūnę. Ir vėl likau paskutinis. Vyliausi, kad Kiaušas nepaskirs man pernelyg sunkios bausmės. Kai vieną kartą pralaimėjau dviračių lenktynes, privertė mane lakstyti po dilgėles.

– Kur tau skauda?

– Čia. – Ji parodė kulkšnį.

– Truputį išsinarinai. Bet nieko baisaus. Greit praeis.

Atrišau sportbačius ir atsargiai kaip gydytojas nutraukiau nuo kojos.

– Dabar geriau?

– Šiek tiek. Grįžtam namo? Mirštu iš troškulio. Be to, mama...

Ji teisi. Mudu pernelyg toli nuklydome. Ir jau seniai išėjom iš namų. Pietų metas baigėsi, mama tikriausiai budi prie lango.

Laukė nerimo kupinas grįžimas.

O dar prieš kelias valandas apie tai nemąsčiau.

Tą rytą iš namų išvažiavome dviračiais.

Paprastai važinėdavomės per daug nenutoldami nuo namų, pasiekdavome laukus, išdžiūvusį upeliūkštį, paskui lenktyniaudami grįždavom atgal.

Mano dviratis buvo senas trantas sulopytu balneliu, ir dar tokiu aukštu, kad, norėdamas pasiekti žemę, turėdavau susilenkti kone dvilinkas.

Visi jį vadino Kledaru. Salvatorė sakydavo, kad tai Alpių šaulių dviratis. Bet man jis patiko, nes buvo tėčio.

Jei nesivažinėdavome dviračiais, gatvėje žaisdavome futbolą, „pavok vėliavą“, „saulę“ arba nieko neveikdami bindzinėdavome daržinėje.

Prisigalvodavome visokiausių dalykų. Mašinos čia nevažinėjo. Pavojaus jokio. O suaugusieji tūnodavo užsidarę namuose tarsi rupūžės, laukiančios, kada atslūgs karštis.

Laikas slinko lėtai. Laukėm nesulaukėm, kada baigsis vasara ir prasidės mokslo metai.

Tą rytą staiga įsišnekom apie Melikečio kiaules.

Mes dažnai kalbėdavomės apie Melikečio kiaules. Apie tai, kad senasis Meliketis jas dresuodavęs ryti vištas, kartais net triušius ir kates, kurias gaudydavęs gatvėje.

Kiaušas atsikrenkštė ir išspjovė baltų seilių trykšlę.

– Iki šiol nieko jums nesakiau. Negalėjau. Tačiau dabar pasakysiu: tos kiaulės sulapnojo Melikečio dukters taksą.

Kilo visuotinis klegesys:

– Netiesa!

– Tiesa. Prisiekiu Dievo Motinos širdim. Gyvą. Gyvių gyviausią.

– Negali būti!

Koks žvėris galėtų praryti veislinį šunį?

Kiaušas linktelėjo galvą.

– Meliketis įmetė jį į kiaulių aptvarą. Taksas gudrus gyvulys, jis bandė pabėgti, bet Melikečio kiaulės dar gudresnės. Nepaliko jam jokių šansų. Sudraskė mirksniu.

Paskui pridūrė:

– Jos baisesnės už šernus.

Barbara paklausė:

– O kodėl jį įmetė?

Kiaušas valandėlę galvojo.

– Nes prisiusiojo kambaryje. O, tarkim, jei tu atsidurtum pas kiaules – kad ir kokia esi storulė, jos tave kaipmat suplekuotų ir kaulus apgraužtų.

Marija atsistojo.

– Tas Meliketis – kvailas?

Kiaušas vėl nusispjovė ant žemės.

– Kvailesnis už savo kiaules.

Valandėlę tylėjome įsivaizduodami Melikečio dukterį, gyvenančią su tokiu piktu tėvu. Niekas iš mūsų nežinojo jos vardo, bet ji garsėjo tuo, kad viena koja buvo aptaisyta kažkokiais geležiniais šarvais.

– Galėtume nueiti jų pasižiūrėti, – pasiūliau.

– Surengti ekspediciją! – pritarė Barbara.

– Kad toji Melikečio sodyba velniškai toli. Užtruktume marias laiko, – sumurmėjo Salvatorė.

– Ne, visai netoli. Važiuojam! – Kiaušas apsižergė dviratį. Jis niekad nepraleisdavo progos pažeminti Salvatorę.

Man šovė mintis.

– O kodėl nepaėmus kokios kuodės iš Remo vištidės? Nuvažiavę įmestume ją į kiaulidę ir pažiūrėtume, kaip drasko.

– Liuks! – pritarė Kiaušas.

– Bet tėtis mane užmuš, jei pavogsime jo vištą, – ėmė verkšlenti Remas.

Nieko nepadarysi, mintis buvo puiki.

Įslinkom į vištidę, išsirinkome liesiausią, labiausiai apipešiotą vištą ir įkišom į maišą.

Ir visi šeši su višta maiše patraukėme žiūrėti garsiųjų

Melikečio kiaulių. Ir vėl riedėjom per kviečių laukus, ir vėl mynėm pedalus, kol pakilo saulė ir ėmė deginti žemę ir visą jos gyvastį.

Salvatorė neklydo – Melikečio sodyba buvo ten, kur nė varna neneštų kaulo. Kol ją privažiavome, siaubingai ištroškome, o mūsų smegenys čirškė it spirgučiai.

Meliketis sėdėjo su akiniais nuo saulės po didžiuliu suklypusiu skėčiu.

Namas buvo apgriuvęs, stogas negrabiai užlopytas skarda ir derva. Kieme riogsojo traktoriaus ratai, surūdijęs metalo laužas, kelios sulaužytos kėdės ir stalas be vienos kojos. Ant gebenėm apaugusio medinio stulpo kabojo karvių kaukolės, suėstos lietaus ir saulės. Ir dar vienas mažesnis kiaušas – be ragų. Dievažin, kokio gyvulio.

Pririštas grandine skalijo perkaręs sarginis šuo.

Toléliau stovėjo lakštinės skardos barakai, o ant didžiulės daubos krašto – kiaulių aptvaras.

Tos daubos – tai mažyčiai kanjonai, ilgi tarpekliai, vandens išgraužti uolose. Iš raudonos žemės kyšo baltos smailės, uolos ir aštrūs akmenys. Dažnai daubose auga kreivi alyvmedžiai, žemuoginiai medžiai ir bugieniai. Jose esti olų, kur piemenys laiko avis.

Pats Meliketis panėšėjo į mumiją. Susiraukšlėjusi oda prilipusi prie kaulų, beplaukis, krūtinės vidury pūpso baltas kuokštas. Kaklas įspraustas į ortopedinę apykaklę, sutvirtintą žaliom guminėm juostelėm, be to, jis mūvėjo juodus šortus ir avėjo rudus plastiko sandalus.

Jis matė mus atvažiuojant dviračiais, bet nė nekrustelėjo. Tikriausiai palaikė miražu. Šiuo keliu nieks nevažinėjo, nebent pradardėdavo sunkvežimis su šienu.

Visur dvokė šlapimu. Skraidė milijonai sparvų. Tačiau jos Melikečiui netrukdė. Tūpė jam ant galvos, zvimbė aplink akis, tarsi jis būtų karvė. Tik kai prilįsdavo į nosį, jis sušnarpšdavo ir nusivaikydavo jas.

Kiaušas žengė į priekį.

– Pone, mes ištroškę. Gal turėtumėt vandens?

Mane ėmė nerimas: tokie žmonės kaip Meliketis gali tave nušauti, įmesti į kiaulių aptvarą arba duoti užnuodyto vandens. Tėtis man pasakojo apie vieną vaikiną Amerikoje: jis turėjęs ežeriuką, kuriame augino krokodilus, ir jeigu kas sustodavęs klausti kelio, jis paprašydavęs užeiti į namus, trenkdavęs žmogui basliu per galvą ir sušerdavęs krokodilams. Ir kai sykį prisistatė policija, užuot atsidūręs kalėjime, jis leidosi krokodilų sudraskomas. Labai gali būti, kad Meliketis irgi toks.

Senis kilstelėjo antakius.

– Ką čia veikiat, berniukai? Ar tik nebūsit per toli nuklydę nuo namų?

– Pone Meliketi, ar tiesa, kad jūs savo taksą sušėrėte kiaulėms? – pragydo Barbara.

Pamaniau, numirsiu. Kiaušas atsigręžė ir sviedė į ją paniekos kupiną žvilgsnį. Salvatorė įspyrė jai į blauzdą.

Meliketis sukrizeno, ir jam užėjo toks kosulio priepuolis, kad vos jo neuždusino. Atsigavęs tarė:

– Kas tau pasakoja tokias nesąmones, mergyt?

Barbara parodė į Kiaušą.

– Jis!

Kiaušas paraudo, nunarino galvą ir pažiūrėjo į savo batus.

Aš žinojau, kodėl Barbara taip pasakė.

Prieš keletą dienų vyko akmenų mėtymo varžybos, ir Barbara pralaimėjo. Už bausmę Kiaušas liepė jai atsisagstyti marškinėlius ir parodyti krūtis. Barbarai buvo vienuolika metų. Ji

turėjo mažą krūtinytę ir du pumpurėlius – juokas, palyginti su tuo, ką turės po dvejų metų. Barbara atsisakė.

– Jei šito nepadarysi, užmiršk mus, – pagrasino Kiaušas.

Aš jaučiausi nesmagiai, nes bausmė buvo neteisinga. Barbara man nepatiko, jei tik galėdavo, stengdavosi tave apmulkinti, bet rodyti papukus man atrodė pernelyg.

Kiaušas paskelbė nuosprendį.

– Arba parodai, arba varyk iš čia.

Ir Barbara, netardama nė žodžio, ėmė sagstytis marškinėlius.

Aš norėjau nusisukti, bet neįstengiau. Tai buvo pirmosios krūtys, kurias, be mamos krūtų, mačiau savo gyvenime. Tiesa, dar sykį mačiau. Evelinos, kai ši miegojo pas mus. Ji buvo dešimt metų vyresnė už mane. Šiaip ar taip, jau turėjau nuomonę, kokios krūtys man patinka. Barbaros papukai man visai nepatiko. Jie panėšėjo į mocarelos gabalėlius, į odos raukšleles, kurios nelabai skyrėsi nuo riebalų ritinėlių, susimetusių jai ant pilvo.

Tos istorijos Barbara nepamiršo ir dabar norėjo suvesti sąskaitas su Kiaušu.

– Taigi tu visiems pliurpi, kad aš sušėriau savo taksą kiaulėms. – Meliketis pasikasė krūtinę. – Tas šuo vadinosi Augustas. Kaip ir Romos imperatorius. Nugaišo trylikos metų. Gerklėje įstrigo viščiuko kaulas. Palaidojau jį krikščioniškai, didelėje duobėje. – Jis nukreipė pirštą į Kiaušą. – Kertu lažybų, kad tu, vaikine, visų didžiausias, ar ne?

Kiaušas neatsakė.

– Daugiau nemeluok. Ir nešmeižk kitų žmonių. Visada sakyk teisybę, ypač mažesniems už save. Visada tik teisybę. Teisybę kitiems žmonėms, Viešpačiui ir sau pačiam. Supratai?

Jis panėšėjo į pamokslaujantį kunigą.

– Ir jis niekad nesiusiojo kambaryje? – neatlyžo Barbara.

Meliketis norėjo linktelėti, bet jam trukdė įtvaras.

– Tas šuo buvo protingas. Didysis žiurkių medžiotojas. Tesilsie ramybėje jo siela. – Jis parodė į geriamojo vandens fontanėlį. – Jei tikrai ištroškote, vanduo ten. Geriausias visoje apylinkėje. Nemeluoju.

Prisipliumpėm tiek, kad vos nesprogom. Vanduo buvo šaltas ir skanus. Paskui ėmėm laistytis ir kaišioti galvas po srove.

Kiaušas ėmė sapalioti, kad Meliketis – šūdo gabalas, daugiau nieko. Jis nė kiek neabejojąs, kad senas kvailys atidavė savo taksą sulapnoti kiaulėms.

Įdūręs akis į Barbarą, pagrasino:

– Už tai man sumokėsi.

Ir, kažką murmėdamas po nosim, nuėjo ir atsisėdo kitapus kelio.

Aš, Salvatorė ir Remas ėmėme gaudyt buožgalvius. Sesutė ir Barbara apsižergė fontanėlio kraštą ir įmerkė kojas į vandenį.

Po keleto minučių grįžo Kiaušas. Jis buvo baisiausiai susijaudinęs.

– Žiūrėkit! Žiūrėkit! Kokia didelė!

Atsigręžėme.

– Kas?

– Ji.

Tai buvo kalva.

Ji panėšėjo į pyragą. Į didžiulį pyragą, kaži kokio milžino padėtą lygumoje. Stūksojo priešais mus už dviejų kilometrų. Auksina ir didžiulė, apsigobusi kviečiais it kailine mantija. Niekas negadino jos grožio – joks medelis, jokia uola, jokia dėmelė. Ji buvo tobula. Aplink ją plytėjo šviesus murzinas dangus. Palyginti su šiuo didžiuliu kupolu, kitos kalvos už jos atrodė it nykštukai.

Dievas žino, kodėl iki šiol niekas jos nepastebėjo. Mes matėme ją, bet iš tikrųjų nematėme. Gal todėl, kad buvo susiliejusi su gamtovaizdžiu. Gal dėl to, jog visi spoksojom į kelią ieškodami Melikečio sodybos.

– Kopiam. – Kiaušas parodė pirštu. – Kopiam į tą kalną.

Aš tariau:

– Įdomu, ką ten pamatysime.

Tikriausiai tai neįtikėtina vieta, gal ten gyvena koks keistas padaras. Taip aukštai dar niekas iš mūsų nebuvo užkopęs.

Salvatorė prisidengė delnu akis ir ėmė tyrinėti viršūnę.

– Kertu lažybų, – tarė jis, – kad nuo viršūnės matyti jūra. Taip, būtinai turime įkopti.

Žiūrėjom į ją tylėdami.

Tai buvo nuotykis, kur kas įdomesnis nei Melikečio kiaulės.

– O viršūnėj įbesime savo vėliavą. Tad jei kas dar be mūsų įkops į ją, supras, kad įveikėme ją pirmieji, – tariau aš.

– Kokią vėliavą? Mes neturim vėliavos! – sušuko Salvatorė.

– Ją atstos višta.

Kiaušas griebė maišą su paukščiu ir ėmė sukti ore.

– Puiku! Nusuksim jai sprandą, įkišim į užpakalį mietą ir įbesim į žemę. Liks tik skeletas. Į viršūnę ją nešiu aš.

Pasmeigta ant mieto višta galėjo atrodyti kaip raganavimo ženklas.

Bet Kiaušas ištraukė savo tūzą.

– Dabar tiesiai, iki kalvos viršūnės. Jokių lankstų. Draudžiama eiti vorele. Draudžiama sustoti. Kas pasieks kalvą paskutinis, turės atlikti bausmę.

Mes netekome žado.

Lenktynės? Kam?

Aišku. Atsikeršyti Barbarai. Ji bus paskutinė ir už tai turės sumokėti.

Pagalvojau apie sesutę. Pasakiau, kad ji per maža lenktyniauti, jog taip žaisti negarbinga, nes ji vis tiek pralaimės.

Barbara pirštu parodė nesutinkanti. Numanė, kokią staigmenėlę jai rengia Kiaušas.

– Na tai kas? Lenktynės yra lenktynės. Ji atėjo su mumis ir jei nelenktyniaus, turės laukti apačioje.

Taip negarbinga. Negalėjau palikti Marijos. Iš galvos man neišėjo istorija su krokodilais. Meliketis buvo malonus, bet per daug juo pasitikėti neverta. Jei jis nužudys ją, ką pasakysiu mamai?

Jei pasiliks sesutė, liksiu ir aš.

Įsikišo Marija:

– Aš ne maža! Aš irgi noriu eiti lenkčių.

– Užsičiaupk!

Viską išsprendė Kiaušas. Marija galinti eiti su mumis, bet nelenktyniauti.

Numetėme dviračius už fontanėlio ir leidomės į kelią.

Štai kodėl atsidūriau ant šios kalvos.

Vėl apaviau batelį Marijai.

– Ar gali eiti?

– Ne. Man sopa.

– Palauk. – Porą kartų papūčiau jai koją. Paskui sukišau pirštus į karštą žemę. Paėmiau truputį žemių, paspjaudžiau ir paskleidžiau ant kulkšnies. – Turėtų praeiti.

Žinojau, kad nepraeis. Kai išsisuki koją, žemė nepadeda. Gydo tik, kai įgelia bitė ar išsidilgini. Bet gal šįkart suveiks?

– Ar geriau?

Ji nusišluostė nosį.

– Truputį.

– Ar gali eiti?

– Taip.

Paėmiau ją už rankos.

– Tada eime, paskubėkim. Juk mudu paskutiniai.

Leidomės žingsniuoti viršūnės link. Kas penkios minutės Marija sėdosi – ilsino koją. Laimė, papūtė vėjelis, ir viskas pasikeitė į gera. Sušnarėjo kviečiai, jų šnaresys priminė alsavimą. Staiga man pasirodė, kad pro mus praėjo kažkoks gyvulys. Juodas, greitas, tylus. Vilkas? Mūsų apylinkėse vilkų nėra. Gal lapė ar šuo?

Įkalnė buvo stati ir, regėjos, be pabaigos. Prieš mano akis siūravo tik kviečiai, bet kai netrukus išvydau lopinėlį dangaus, supratau, kad mes jau beveik užkopėme, kad viršūnė čia pat ir kad nė nesuvokdami, kaip atsitiko, jau stovim aukščiausioje jos vietoje.

Tačiau ten nieko ypatinga neišvydome. Ji taip pat buvo apaugusi kviečiais kaip ir visa kita. Po kojomis – ta pati raudona išdegusi žemė. O virš galvų – ta pati karšta svilinanti saulė.

Pažvelgiau į horizontą. Viską gaubė pieninė migla. Nesimatė ir jūros. Užtat išvydome kitas, žemesnes, kalvas ir Melikečio sodybą su kiaulidėm ir didžiule dauba, taip pat lauką kertantį baltą kelią, tą ilgą kelią, kurį įveikėme dviračiais, kol čia atsidūrėme. Ir dar pamatėme visai mažuliuką kaimelį, kuriame gyvenome. Akva Traversę. Kviečių lauke pasiklydusius keturis nameliūkščius ir seną kaimo vilą. Lučinjaną, gretimą miestelį, slėpė rūkas.

Sesutė tarė:

– Aš irgi noriu pažiūrėti. Parodyk ir man.

Užsikėliau ją ant pečių, nors pats buvau taip pavargęs, kad vos laikiausi ant kojų. Kas žino, ką ji ten pamatė be akinių.

– O kur kiti?

Ten, kur jie praėjo, varpos buvo nubrauktos, kai kurie stiebeliai perlenkti pusiau, kai kurie nulaužti. Mudu nusekėme pėdsakais, vedančiais į kitą kalvos šlaitą.

Marija griebė man už rankos ir suleido nagus į odą.

– Kaip šlykštu!

Atsigręžiau.

Jie tai padarė. Pasmeigė vištą. Dabar ji pūpsojo ant lazdigalio. Nukarusiom kojom, išskleistais sparnais. Tarsi prieš atiduodama Kūrėjui sielą, pirma atsidavė savo budeliams. Galva kabojo ant vieno šono it šiurpus kraujo pritvinęs pakabukas. Iš praviro snapo kapsėjo sunkūs raudoni lašai. Iš krūtinės kyšojo lazdos smaigalys. Spiečius metalo spalvos musių dūzgė aplink ją ir pešėsi dėl akių ir kraujo.

Nugara man nuėjo šiurpas.

Dar truputį palypėję į kalvą ir įveikę jos keterą, ėmėme leistis.

Kur, po velnių, dingo kiti? Kodėl jie nusileido kaip tik tąja puse?

Dar paėjėję apie dešimt metrų, supratome.

Kalva nebuvo apskrita. Iš kitos pusės ji jau neatrodė nepriekaištingai tobula. Turėjo savotišką kuprą, kuri pamažu vingiuodama leidosi žemyn, galop susiliedama su lyguma. Viduryje driekėsi siauras uždaras slėnis, matomas nebent iš viršaus ar lėktuvo.

Šitą kalvą labai lengvai nulipdytum iš molio. Suvoliotum rutulį. Perpjautum į dvi dalis. Vieną dalį padėtum ant stalo. Iš kitos pusės suminkytum dešrą primenantį riebų kirminą ir prilipdytum iš užpakalio, viduryje palikdamas mažą duburėlį.

Keista, bet šio nuo akių paslėpto duburio viduryje augo medžiai. Užstota nuo vėjo ir saulės, čia vešėjo ąžuolų giraitė. O joje tarp žalių lapų stovėjo apleistas namas apgriuvusiu stogu rudomis čerpėmis ir tamsiomis sijomis.

Mudu nusileidome takeliu ir įžengėme į nediduką slėnį.

Šito visiškai nesitikėjau. Medžiai. Šešėlis. Vėsa. Svirplių ne-

sigirdėjo, tik čiulbavo ulbavo paukščiai, akį traukė violetiniai ciklamenai, žali gebenių kilimai. Tvyrojo malonus kvapas. Norėjosi susirasti vietelę prie medžio liemens ir nusnausti.

Staiga, tarsi šmėkla, prieš akis išdygo Salvatorė.

– Matei? Argi nenuostabu?

– Fantastiška, – atsakiau žvalgydamasis aplink. – Gal čia net yra upelis atsigerti.

– Kodėl taip ilgai užtrukai? Jau maniau, kad grįžai atgal.

– Ne, sesutė susižeidė koją, todėl... Noriu gerti. Turiu kur nors atsigerti.

Salvatorė ištraukė iš krepšio butelį.

– Dar truputį liko...

Pasidalijome vandenį su Marija kaip du šaunūs broliukai. Vos užteko lūpoms sudrėkinti.

– Kas laimėjo lenktynes?

Man iš galvos niekaip neišėjo bausmė. Buvau mirtinai pavargęs. Vyliausi, kad bent vieną kartą Kiaušas man dovanos ar atidės bausmę kitai dienai.

– Kiaušas.

– O tu?

– Antras. Paskui Remas.

– O Barbara?

– Paskutinė. Kaip paprastai.

– Kas turi atlikti bausmę?

– Kiaušas sako, kad Barbara. Bet Barbara sako, kad tu, nes įkopei į kalvą paskutinis.

– O ką jis?

– Nežinau, buvau nuėjęs pasivaikščioti. Mane jau užkniso tos bausmės.

Mudu pasukome namo link.

Jis stovėjo tarsi iššūkis.

Stūksojo proskynoje, užstotas ąžuolo šakų. Nuo pamatų iki stogo žiojėjo gilūs plyšiai. Durų ir langų rėmų nebuvo likę nė ženklo. Ant laiptų į balkoną augo susisukęs figmedis. Jo šaknys buvo suniokojusios akmeninius laiptelius ir suardžiusios turėklus. Viršuje dar stovėjo melsvai dažytos durys, visiškai supuvusios ir apsilaupiusios nuo saulės. Didžiulė arka pastato centre vedė į kambarį skliautuotomis lubomis. Arklidės. Surūdijusios atramos ir mediniai stulpai laikė daugelyje vietų įgriuvusią palėpę. Ant žemės gulėjo sauso mėšlo, pelenų, plytų ir visokio statybų laužo krūvos. Beveik visas sienų tinkas nutrupėjęs, telikę keli sausi akmenys.

Kiaušas sėdėjo ant vandens bako. Mėtė akmenis į surūdijusį bidoną ir stebėjo mus.

– Na, pagaliau ir tu. – Ir pridūrė: – Ši vieta mano.

– Kaip tavo?

– Mano. Pamačiau ją pirmas. Ką radau, tas mano.

Jis stumtelėjo mane į priekį, ir aš vos nešleptelėjau ant žemės. Atsigręžiau.

Barbara, visa raudona, purvinais marškinėliais, susivėlusiais plaukais, stryktelėjo man už nugaros, pasirengusi šokti į akis.

– Tavo eilė atlikti bausmę. Tu užkopei paskutinis. Pralaimėjai!

Atstačiau kumščius.

– Turėjau grįžti. Antraip būčiau buvęs trečias. Juk žinai.

– Na ir kas? Pralaimėjai, ir viskas!

– Tai kas turi atlikti bausmę? – paklausiau Kiaušo. – Aš ar ji?

Jis kiek pagalvojo prieš atsakydamas, paskui parodė į Barbarą.

– Matei? Matei?

Vos neišbučiavau Kiaušo iš meilės.

Barbara ėmė spardyti dulkes.

– Tai neteisinga! Neteisinga! Vis aš! Kodėl vis aš?

To aš nežinojau. Tik žinojau, kad visada kas nors turi iškabinti tą mėšlą. Tomis dienomis tai buvo Barbara Mura. Storulė, avelė, naikinanti visas nuodėmes.

Man buvo nemalonu, bet džiaugiausi, kad nesu jos vietoje.

Barbara slankiojo tarp mūsų tarsi raganosė.

– Balsuokim, ką? Tegu sprendžia ne jis vienas.

Praėjus dvidešimt dvejiem metams vis dar neįstengiu suprasti, kaip ji mus pakentė. Tikriausiai bijojo likti viena.

– Gerai. Balsuokim, – nusileido Kiaušas. – Aš sakau, kad dabar tavo eilė.

– Ir aš, – pritariau jam.

– Ir aš, – kaip papūga pakartojo Marija.

Tada visi sužiurome į Salvatorę. Kai vyksta balsavimas, niekas negali susilaikyti. Tokia taisyklė.

– Aš irgi, – beveik sušnabždėjo Salvatorė.

– Matei? Penki prieš vieną. Tu prakišai. Tavo eilė, ir baigta, – nusprendė Kiaušas.

Barbara suspaudė lūpas ir kumščius, mačiau, kaip gerkle jai nuslinko kažkas panašaus į teniso kamuoliuką. Ji nunarino galvą, bet nepravirko.

Pajutau jai pagarbą.

– Ką aš... turiu daryti, – burbtelėjo.

Kiaušas pasimasažavo kaklą. Jo sadistinis protas ėmė veikti.

Akimirką dvejojo.

– Tu turi... mums parodyti... Turi parodyti jį visiems.

Barbara susvyravo.

– Ką aš turiu parodyti?

– Praėjusį kartą parodei papukus. – Kiaušas atsigręžė į mus. – Šį kartą parodysi savo plyšiuką. Plaukuotą plyšiuką. Nusismauksi kelnaites ir parodysi. – Jis ėmė kikenti, vildamasis, kad padarysime tą patį, bet mes to nepadarėme. Stovėjome

šalti kaip ledas, tarsi į slėnį staiga būtų įsiveržęs Šiaurės ašigalio vėjas.

Bausmė pernelyg griežta. Niekas iš mūsų nenorėjo pamatyti Barbaros plyšiuko. Bausmė buvo skirta ir mums. Man sutraukė vidurius. Norėjau būti toli. Buvo bjauru, kai kas tokio... Na, nežinau. Šlykštu, ir viskas. Be to, jaučiausi bjauriai dėl sesutės.

– Pamiršk, – atsikirto Barbara purtydama galvą. – Gali suduoti, man vienodai.

Kiaušas prišoko prie jos susibrukęs rankas į kišenes. Dantyse laikė įsikandęs kviečio varpą.

Sustojo priešais ją. Įtempė kaklą. Iš tikrųjų buvo ne ką aukštesnis už Barbarą. Ir ne ką stipresnis. Garbės žodis, pamaniau, jei Kiaušas susimuštų su Barbara, ko gero, lengvai jos neįveiktų. Jei ji partrenktų jį ir užšoktų ant jo, galėtų uždusinti.

– Pralaimėjai. Dabar maukis kelnes. Žinosi, kaip malti šūdą.

– Ne!

Kiaušas jai skėlė antausį.

Barbara plačiai žioptelėjo tarsi upėtakis ir pasimasažavo skruostą. Ji dar neverkė, tik atsigręžė į mus.

– Jūs tylite? – sukūkčiojo. – Vadinasi, jūs tokie kaip jis!

Mes tylėjome.

– Gerai. Bet daugiau manęs nematysit. Prisiekiu savo motinos galva.

– Tu ką, bliauni? – kaip pusprotis šaipėsi Kiaušas.

– Ne, nebliaunu, – atsakė Barbara vos tramdydama ašaras.

Ji mūvėjo žalias medvilnines kelnes su rudais lopais ant kelių – tokios paprastai parduodamos sendaikčių turguje. Buvo jai per siauros, ir ant diržo krito riebalų ringės. Ji atleido sagtį ir ėmė sagstytis sagas.

Šmėstelėjo baltos kelnaitės su geltonom gėlytėm.

– Palauk! Aš įkopiau paskutinis, – išgirdau savo balsą.

Visi atsigręžė į mane.

– Taip. – Nurijau seilę. – Bausmę atliksiu aš.

– Ką? – nustebo Remas.

– Bausmę.

– Ne. Ji, – pagrasino Kiaušas. – Tu čia niekuo dėtas. Užsičiaupk.

– Ir dar kaip dėtas. Aš buvau paskutinis. Vadinasi, bausmę turiu atlikti aš.

– Ne, čia sprendžiu aš. – Kiaušas atsistojo priešais mane.

Man tirtėjo keliai, bet vyliausi, kad niekas nemato.

– Balsuojam iš naujo. – Salvatorė atsistojo tarp manęs ir Kiaušo.

– Taip, galima perbalsuoti.

Buvome nusistatę kai kurias taisykles, ir viena jų bylojo, kad balsavimą galima pakartoti.

Pakėliau ranką.

– Bausmę atliksiu aš.

Salvatorė taip pat pakėlė ranką.

– Bausmę atliks Mikelė.

Barbara susisegė diržą ir ėmė šniurkščioti.

– Taip, jis. Tai teisinga.

Kiaušas, užkluptas iš netyčių, įsistebeilijo į Remą pamišėlio žvilgsniu.

– O tu?

Remas atsiduso.

– Barbara.

– O ką daryti man? – paklausė Marija.

Aš linktelėjau.

– Bausmę atliks brolis.

Salvatorė paskaičiavo:

– Keturi prieš du. Laimėjo Mikelė. Jis ir atliks bausmę.

Užlipti į antrą namo aukštą nebuvo paprasta.

Laiptai suirę. Iš laiptelių telikusi krūva akmeninių blokų. Šiaip ne taip užsiropščiau kabindamasis už figmedžio šakų. Gervuogių spygliai badė rankas ir kojas. Vienas spyglys subraižė dešinį skruostą.

Eiti turėklais irgi negalėjau. Jei lūžtų, tėkščiausi į dilgėlių ir laukinių rožių krūmus.

Tokią bausmę gavau už tai, kad suvaidinau didvyrį.

– Privalai užlipti į antrą aukštą. Įeiti vidun. Pereiti visą namą, pro galinį langą įšokti į medį ir nulipti žemyn.

Bijojau, kad Kiaušas privers mane parodyti pimpaliuką ir įsikišti lazdą į užpakalį, bet jis pasirinko pavojingesnę bausmę. Aš galėjau susižeisti.

Juo geriau.

Sukandęs dantis, neinkšdamas, ėmiau stumtis į priekį. Kiti sėdėjo po ąžuolu ir mėgavosi spektakliu, vildamiesi, kad galbūt Mikelė Amitranas nusisuks sprandą.

Kartais patarinėdavo:

– Eik ten. Tiesiai. Ten pilna spyglių. Suvalgyk gervuogę, bus į naudą.

Nesiklausiau jų.

Dabar stovėjau balkonėlyje. Ten buvo siaurutė erdvė tarp gervuogynų ir sienos. Įsispraudžiau į ją ir nusigavau iki durų. Jos buvo užrištos grandine, bet spyna, suėsta rūdžių, neužrakinta. Stumtelėjau jas. Girgžtelėjo metalas, ir durys atsidarė.

Pasigirdo garsus sparnų šlamesys. Purptelėjo pulkas balandžių ir išskrido pro stoglangį.

– Na, kaip? Kaip ten viduj? – išgirdau Kiaušą klausiant.

Atsakyti nesiteikiau. Įėjau vidun atsargiai žiūrėdamas, kur statau koją.

Atsidūriau didžiuliame kambaryje. Dauguma čerpių nukritusios ant grindų, vidury kabojo sija. Kampe stovėjo židinys su pajuodusiu nuo dūmų piramidės formos gaubtuvu. Kitame kampe – krūva baldų. Apversta sena surūdijusi virtuvė. Daugybė butelių. Druzgų. Čerpių. Suniokotas čiužinys. Viskas apdirbta balandžių. Tvyrojo stiprus dvokas, aitri smarvė lindo į nosį ir į gerklę. Ant grindų plytelių buvo suvešėjęs ištisas laukinių augalų ir piktžolių miškas. Kambario gilumoje pamačiau raudonai dažytas duris. Uždarytas. Jos tikriausiai vėrėsi į kitus kambarius.

Turėjau juos pereiti.

Žengiau žingsnį. Po padais sugirgždėjo sijos, susiūbavo grindys. Tuo metu svėriau maždaug trisdešimt penkis kilogramus. Maždaug tiek, kiek vandens cisterna. Svarsčiau: ar vandens cisterna, pastatyta šio kambario viduryje, įlaužtų grindis? Verčiau nebandysiu.

Kitas duris buvo saugiau pasiekti pasieniu. Užgniaužęs kvapą, ant pirštų galiukų it balerina tykinau per kambarį. Jei grindys įgrius, atsidursiu arklidėje nuskridęs maždaug keturis metrus. Ir, žinoma, susilaužysiu kaulus.

Bet taip neatsitiko.

Kitame kambaryje, didumo sulig virtuve, grindų išvis nebuvo. Jos buvo įgriuvusios iš šonų, ir tik savotiškas tiltas jungė mano duris su kitomis, esančiomis anapus pragarmės. Iš šešių sijų, laikančių grindis, sveikos buvo tik dvi pačiame viduryje. Kitas sugraužė kirminai, palikdami stramgalius.

Eiti pasieniu toliau nebegalėjau. Reikėjo pereiti tuo tiltu. Jį laikančios sijos tikriausiai ne stipresnės už kitas.

Po durų stakta sustojau tarsi paralyžiuotas. Grįžti atgal negalėjau. Jie tik pasijuoktų iš manęs ir užbadytų pirštais. O jei šokčiau žemyn? Staiga tie keturi metrai, skiriantys mane nuo

tvarto, pasirodė nelabai baisūs. Kitiems pasakyčiau, kad lango nebuvo įmanoma pasiekti.

Kartais smegenys mums iškrečia šlykščių pokštų.

Praėjus maždaug dešimčiai metų man teko slidinėti Gran Saso kalnuose. Diena pasitaikė visiškai netikusi – snigo, buvo šalta kaip ašigalyje, pūtė ledinis vėjas, jis žnaibė ausis, be to, tvyrojo rūkas. Tada buvau devyniolikos ir slidinėjau pirmą kartą gyvenime. Velniškai jaudinausi ir visiškai neėmiau į galvą šnekų, kad tai pavojinga. Norėjau slidinėti, ir viskas. Įlipau į lyninį keltuvą apsimuturiavęs it eskimas ir leidausi važiuoti į slidinėjimo trasą.

Vėjas pūtė taip stipriai, kad keltuvo variklis užgesdavo automatiškai, o kai gūsiai nurimdavo, vėl pradėdavo suktis. Keltuvas pavažiuodavo dešimt metrų, paskui ketvirtį valandos stovėdavo, tada dar pavažiuodavo keturiasdešimt metrų ir vėl stovėdavo dvidešimt minučių. Ir taip be galo. Galėjai išprotėti. Vienąsyk apsidairęs pamačiau, kad keltuvas tuščias. Pamažu lioviausi justi kojų pirštus, ausis, rankų pirštus. Stengiausi nusipurtyti sniegą. Bergždžios pastangos: jis krito tyliai, lengvai, be perstojo. Netrukus ėmiau snausti ir lėčiau mąstyti. Tada pasipurčiau ir tariau sau, kad jei užmigsiu, mirsiu. Ėmiau rėkti, šauktis pagalbos. Atsakė tik vėjas. Žvilgtelėjau žemyn. Kaip tik buvau virš slidinėjimo trasos. Pakibęs apie dešimt metrų virš sniego. Prisiminiau istoriją apie lakūną, kuris per karą iššoko iš degančio lėktuvo, ir nors jo parašiutas neišsiskleidė, pilotas nežuvo – jį išgelbėjo minkštas sniegas. Dešimt metrų – ne kaži koks aukštis. Jei pavyks sėkmingai nušokti, jei nesustingsiu į ragą, man nieko neatsitiks, juk tam parašiutininkui irgi nieko neatsitiko. Viena smegenų dalis nuolat kartojo: „Šok! Šok! Šok!“ Pakėliau saugos barjerą. Ir ėmiau sūpuotis. Laimė, tą akimirką keltuvas vėl pajudėjo, ir aš atsipeikėjau. Nu-

leidau barjerą. Keltuvas buvo labai aukštai, geriausiu atveju būčiau susilaužęs kojas.

Šiame name jaučiausi taip pat. Norėjau šokti žemyn. Paskui prisiminiau skaitęs Salvatorės knygoje, kad driežai gali šliaužioti sienom tik todėl, kad geba tobulai paskirstyti savo svorį. Jie išdalija jį kojoms, pilvui, uodegai, o visas žmogaus svoris tenka kojoms, todėl jį ir praryja lakieji smėlynai.

Dabar žinojau, ką turiu daryti.

Atsiklaupiau, tada atsiguliau ant pilvo ir ėmiau šliaužti. Vos tik pasijudindavau, žemyn pabirdavo tinko gabalai ir plytelės. Lengvai lengvai tarsi driežas, tyliai kartojau. Girdėjau, kaip braška sijos. Sugaišau penkias minutes, bet sveikas gyvas pasiekiau kitą pusę.

Stumtelėjau duris. Paskutines. Gilumoje buvo langas į kiemą. Iki pat namo raitėsi ilga šaka. Man pavyko. Grindys čia taip pat buvo įgriuvusios, bet tik per vidurį. Pasinaudojau sena technika eiti nugara prisiplojus prie sienos. Žemai vos įžiūrėjau prieblandoj skendintį kambarį. Pamačiau laužo liekanas, keletą atidarytų pomidorų dėžučių ir tuščių makaronų pakelių. Visai neseniai čia kažkas buvo.

Langą pasiekiau be nuotykių. Pažvelgiau žemyn.

Apačioje buvo nedidukas kiemelis, apjuostas gervuogių krūmų ir už jų augančio miško. Ant žemės stovėjo sutrūkinėjusi cementinė gelda, gulėjo surūdijusi krano strėlė, krūva gebenėm apėjusio laužo, dujų balionas ir čiužinys.

Šaka, kuria turėjau nusliuogti žemyn, buvo arti, daugiausia už šimto metrų. Tačiau nepakankamai arti – norėdamas ją pasiekti, turėjau ant jos užšokti. Ji buvo stora ir susivijusi tarsi anakonda. Maždaug penkių metrų ilgio. Išlaikys. Pasiekęs kambario galą, sugalvosiu, kaip nusileisti žemyn.

Atsistojau ant palangės, persižegnojau ir ištiesiau į priekį rankas tarsi Amazonės miškų gibonas. Bumptelėjau pilvu ant šakos, pamėginau į ją įsikibti, bet ji buvo stora. Bandžiau darbuotis kojomis, bet jos neturėjo į ką atsiremti. Pradėjau slysti, nagais kabindamasis į žievę.

Išsigelbėjimas buvo prieš akis. Maždaug už dešimties centimetrų pamačiau plonesnę šaką.

Susikaupiau ir įtempęs strėnas sugriebiau ją abiem rankom.

Ji buvo sausa. Ir lūžo.

Nukritau ant nugaros. Gulėjau nejudėdamas, užsimerkęs, visiškai tikras, kad susilaužiau sprandą. Skausmo nejutau. Tysojau paslikas, sustingęs, su šaka rankose, stengdamasis suprasti, kodėl man neskauda. Gal aš tapau paralitiku, kuris vis tiek nieko nejaučia, net jei gesintum cigaretę jam į ranką ar durtum šakute į šlaunį.

Atsimerkiau. Stebeilijausi į didžiulį žalią skėtį, kurį virš manęs buvo išskleidęs ąžuolas. Ir į saulės mirgesį lapuose. Turiu pamėginti kilstelėti galvą. Ir kilstelėjau.

Sviedžiau velniop tą kvailą šaką. Rankom paliečiau žemę. Ir supratau, kad guliu ant minkšto daikto. Ant čiužinio. Prisiminiau, kaip kritau, skridau, paskui tėškiausi į žemę ir nieko neužsigavau. Kaip tik tuo metu, kai nusileidau ant žemės, išgirdau duslų tuščią garsą. Girdėjau jį, būčiau galėjęs prisiekti.

Pajudinau kojas ir po lapais, šakelėm ir žeme išvydau gofruotą lakštą – permatomo plastiko stogelį. Jis buvo uždengtas, tarsi paslėptas, o ant jo viršaus užtiestas čiužinys.

Tas lakštas mane ir išgelbėjo. Jis įlinko ir sušvelnino kritimą.

Vadinasi, apačioje turi būti tuščia.

Tikriausiai slėptuvė ar tunelis, vedantis į olą, pilną aukso ir brangakmenių.

Atsiklaupiau keturiom ir stumtelėjau lakštą.

Jis buvo sunkus, bet palengva man pavyko truputį jį pastumti. Iš apačios į nosį mušė siaubingas šūdo kvapas.

Susvyravau, užsiėmiau nosį delnu ir dar stumtelėjau lakštą.

Tikriausiai nukritau ant kažkokios duobės.

Joje buvo tamsu. Bet kuo toliau stūmiau lakštą, tuo darėsi šviesiau. Sienos buvo iš žemės, sukastos kastuvu. Ąžuolo šaknys nukapotos.

Man pavyko pastumti lakštą dar truputį. Duobė buvo apytikriai dviejų metrų pločio ir dviejų, dviejų su puse gylio.

Tuščia.

Ne, kažkas joje gumšojo.

Suvyniotų skudurų krūva?

Ne...

Gyvulys? Šuo? Ne...

Tada kas?

Jis buvo be plaukų...

baltas...

koja...

Koja!

Šoktelėjau atgal ir vos nepargriuvau.

Koja?

Užgniaužiau kvapą ir žvilgtelėjau žemyn.

Tai buvo koja.

Jutau, kaip man dega ausys, kaip apsunko galva ir kojos.

Tuoj nualpsiu.

Atsisėdau, užsimerkiau, delnais susiėmiau kaktą, įkvėpiau oro. Norėjau bėgti, sprukti pas kitus. Bet negalėjau. Turėjau dar sykį pasižiūrėti.

Prisiartinau ir pasilenkiau žemyn.

Tai buvo vaiko koja. O iš po skudurų kyšojo alkūnė.

Duobėje gulėjo vaikas.

Gulėjo ant šono. Galvą paslėpęs tarp kojų.

Nejudėjo.

Buvo negyvas.

Žiūrėjau į jį ištisą amžinybę. Ten dar stovėjo kibiras. Ir mažas prikaistuvis.

Gal jis miega?

Paėmiau akmenuką ir mečiau į vaiką. Pataikiau į šlaunį. Jis nė nekrustelėjo. Negyvas. Mirtinai negyvas. Per sprandą man perėjo šiurpas. Paėmiau kitą akmenuką ir pataikiau jam į kaklą. Man pasirodė, kad jis sujudėjo. Lengvai pakrutino ranką.

– Kur dingai? Kur tu? Kur pasidėjai, peduk?

Kiti! Mane šaukė Kiaušas.

Griebiau gofruotą lakštą ir užstūmiau ant duobės. Paskui užbarsčiau lapais, žeme, o ant viršaus užtraukiau čiužinį.

– Kur tu, Mikele?

Prieš nueidamas dusyk atsigręžiau patikrinti, ar viskas vietoje.

Myniau Kledaro pedalus.

Saulė už nugaros panėšėjo į didžiulį raudoną kamuolį, ir kai galop baigėsi kviečių laukas, išnyko palikdama keistą oranžinį ir violetinį pėdsaką.

Jie klausinėjo, kaip man sekėsi name, ar buvo pavojinga, ar nukritau žemyn, ar mačiau neįprastų dalykų, ar buvo sunku įšokti į medį.

Atsakinėjau vienskiemeniais žodžiais.

Galop mums nusibodo ir patraukėme namo. Takelis vinguriavo iš slėnio per ochros spalvos laukus ir išvedė į kelią. Pasiėmėme dviračius ir nuvažiavome tyliai mindami pedalus. Aplink skraidė spiečiai uodų.

Žiūrėjau į Mariją, važiuojančią paskui mane savo „Graziella“ nuo akmenų nudilusiomis padangomis, į Kiaušą, minantį pedalus visų priekyje su ginklanešiu Remu šalia, į zigzagus išdarinėjantį Salvatorę, į Barbarą, apsižergusią pernelyg didelį „Bianchi“, ir mąsčiau apie vaiką duobėje.

Niekam apie jį nepasakosiu.

„Ką radau, tas mano“, – neseniai pareiškė Kiaušas.

Jeigu jau taip, vadinasi, tas vaikas mano.

Jeigu papasakočiau, kaip visada šio atradimo garbę Kiaušas priskirtų sau. Imtų skiesti, kad niekas nieko nebūtų radęs, jei jis nebūtų sugalvojęs kopti į kalvą. Šįkart neišdegs. Aš atlikau bausmę, aš iškritau iš medžio ir aš jį radau.

Kiaušui jis nepriklauso. Barbarai irgi ne. Ir Salvatorei ne. Jis mano. Tai mano slaptasis radinys.

Nežinojau, ar radau gyvą padarą ar numirėlį. Gal toji ranka visai nekrustelėjo. Gal tą judesį tik įsivaizdavau. O gal tai buvo lavono traukuliai. Taip trūkčioja vapsvos – net perkirptos žirklėm pusiau jos vis tiek rėplioja. Arba vištos – jos ir be galvos plasnoja sparnais. Bet ką jis ten veikė?

– Ką mudu pasakysime mamai?

Nė nepastebėjau, kad šalia važiuoja sesutė.

– Ką?

– Ką pasakysim mamai?

– Nežinau.

– Ar pasakysi jai apie akinius?

– Taip, bet jokiu būdu neprasitark, kur buvom nuvažiavę. Jei sužinos, sakys, jog akinius sulaužei tik todėl, kad mudu trenkėmės į tą kalvą.

– Gerai.

– Prisiek.

– Prisiekiu.

Ir ji pabučiavo abu smilius.

Šiandien Akva Traversė priklauso Lučinjano komunai. Devynioliktojo amžiaus devintojo dešimtmečio viduryje vietinis matininkas pastatydino dvi ilgas gelžbetoninių namukų eiles. Kubus apskritais langais, mėlynais turėklais ir plieniniais strypais, iškilusiais virš stogų. Paskui atsirado kooperatyvas, baras su tabako kiosku ir tiesus it nusileidimo takas kelias iki pat Lučinjano.

1978 metais Akva Traversė buvo mažytis, veik sunykęs kaimas. Kaimo gyvenvietė, kaip šiandien jį pavadintų koks nors kelionių žurnalas.

Niekas – net senasis Tronka – nežinojo, kodėl ši vieta vadinasi Akva Traversė. Vandens čia nebuvo, jo kas dvi savaites atveždavo autocisterna.

Kaime stovėjo Salvatorės vila, kurią mes vadinome Rūmais. Didelis devynioliktojo amžiaus namas, ilgas ir pilkas, turintis didžiulį akmeninį portiką ir vidinį kiemą su palme. Ir dar keturi namai. Apie juos nesinori kalbėti. Keturi namai iš viso. Keturi vargani namai iš akmens ir skiedinio čerpių stogais ir mažais langeliais. Viename gyvenome mes. Kitame – Kiaušo šeima. Trečią namą Remo šeima dalijosi su senuoju Tronka. Tronka buvo kurčias, jo žmona mirusi, ir jis gyveno dviejuose kambariuose į sodo pusę. Ir dar vienas namas – Pjetro Muros, Barbaros tėvo. Andžela, jo žmona, namo apačioje laikė krautuvėlę, kur galėjai nusipirkti duonos, makaronų ir muilo. Ir net paskambinti telefonu.

Du namai vienoje pusėje, du kitoje. O per vidurį – gatvė. Negrįsta, duobėta. Ir viskas. Jokios aikštės. Jokių skersgatvių. Tačiau po laukinėm vynuogėm apaugusia pavėne stovėjo du suolai ir fontanėlis rakinamu čiaupu, kad niekas veltui neeikvotų vandens. Ir visur aplink – kviečių laukai.

Ši Dievo ir žmonių užmiršta vieta turėjo vienintelį gražų daiktą – mėlyną iškabą, kurioje didžiosiomis raidėmis buvo parašyta: AKVA TRAVERSĖ.

– Tėtis parvažiavo! – sušuko sesutė. Numetė dviratį ir užlėkė laiptais.

Priešais mūsų namą stovėjo jo sunkvežimis „Lupetto Fiat", dengtas žaliu brezentu.

Tuo metu tėtis dirbo sunkvežimio vairuotoju ir ištisas savaites nebūdavo namie. Jis veždiodavo prekes į Šiaurę.

Buvo žadėjęs vieną dieną nuvežti į Šiaurę ir mane. Bet kas ta Šiaurė – nelabai įsivaizdavau. Žinojau tik, kad Šiaurė turtinga, o Pietūs vargšai. Ir kad mes taip pat vargšai. Mama sakydavo, kad jei tėtis ir toliau taip sunkiai dirbs, greitai nebebūsime vargšai. Praturtėsime. Todėl neturėtume skųstis, kad tėčio nėra namie. Jis aukojąsis dėl mūsų.

Pro duris įžengiau vis dar uždusęs.

Tėtis sėdėjo prie stalo su apatinukėm ir berankoviais marškinėliais. Priešais jį stovėjo butelis raudonojo vyno, lūpose laikė įsikandęs cigaretę su kandikliu. Sesutė buvo įsitaisiusi jam ant šlaunies.

Mama, atsukusi nugarą, virė valgį. Ore sklandė svogūnų ir pomidorų padažo kvapas.

Buvo įjungtas didžiulis nespalvotas „Grundig" – televizorius, jį tėtė parsivežė prieš keletą mėnesių. Burzgė ventiliatorius.

– Mikele, kur jūs trankėtės kiaurą dieną? Motina dėl jūsų vos neišėjo iš galvos. Ar nemanot, jog ši vargšė moteris kamuojasi ne tik dėl vyro, bet ir dėl jūsų? Kas atsitiko tavo sesutės akiniams?

Iš tikrųjų jis nebuvo supykęs. Kai pykdavo rimtai, tada jo akys išsprogdavo kaip rupūžės. Jis džiaugėsi, kad vėl namie.

Sesutė dėbtelėjo į mane.

– Statėm trobelę prie upeliuko, – atsakiau traukdamas akinius iš kišenės. – Ir jie sulūžo.

Jis išpūtė dūmų kamuolį.

– Eikš čia. Parodyk.

Tėtis buvo mažaūgis, liesas ir nervingas. Kai sėdėdavo sunkvežimyje prie vairo, jo beveik nesimatydavo. Plaukai buvo juodi, suglostyti atgal briliantinu, barzda šiurkšti, ant smakro balta. Kvepėjo cigaretėm „Nazionali" ir odekolonu.

Padaviau jam akinius.

– Betinka išmesti. – Padėjo akinius ant stalo ir tarė: – Viskas, nebėr akinių.

Mudu su sesute susižvelgėme.

– O kaip aš vaikščiosiu be akinių? – paklausė Marija susirūpinusi.

– Apsieisi. Tau bus pamoka.

Sesutė neteko amo.

– Ji negali. Ji nieko nemato, – įsikišau.

– Na ir kas?

– Bet...

– Jokių „bet". – Ir atsisuko į mamą: – Tereza, paduok man tą paketėlį.

Mama padavė paketėlį. Tėtis jį išvyniojo ir išėmė kietą aksominį dėklą.

– Imk.

Marija jį atidarė: viduje gulėjo pora akinių rudo plastiko rėmeliais.

– Pabandyk, ar tiks.

Marija užsidėjo akinius, bet tebeglostė dėklą.

Mama paklausė:

– Patinka?

– Taip. Labai. Dėklas labai gražus, – ir nuėjo pasižiūrėti į veidrodį.

Tėtis prisipylė dar vieną taurę vyno.

– Jei sulaužysi ir šituos, vaikščiosi be akinių. Supratai? – Paskui paėmė mane už rankos. – Leisk pačiupinėti tavo raumenis.

Aš sulenkiau ranką ir įtempiau.

Jis pačiupinėjo bicepsus.

– Neatrodo, kad pažengei į priekį. Atsispaudinėji?

– Taip.

Nekenčiau atsispaudimų. Tėtis norėjo, kad treniruočiausi, nes jam atrodė, jog esu rachitikas.

– Netiesa, – tarė Marija. – Jis neatsispaudinėja.

– Kartais darau atsispaudimus. Na, ne kartais, beveik kasdien.

– Eikš čia.

Atsisėdau tėčiui ant kelių ir norėjau jį pabučiuoti.

– Nesibučiuok, kai visas purvinas. Jei nori pabučiuoti tėvą, pirma nusiprausk burną. Ką darysim, Tereza? Varysim į lovą be vakarienės?

Tėtis gražiai šypsojosi, jo dantys buvo balti, tiesiog tobuli. Tokių dantų nepaveldėjome nei aš, nei sesutė.

Mama atsakė neatsigręždama.

– Taip būtų teisingiausia!

Atrodo, ji niršo iš tikrųjų.

– Padarykim taip. Jei jie nori valgyti ir gauti dovaną, kurią parvežiau, Mikelė turi man nulenkti ranką. Antraip eis į lovą nevalgęs.

Jis mums parvežė dovaną!

– Tu juokauji, juokau... – Mama buvo be galo laiminga, kad tėtis vėl namie. Kai jis išvažiuodavo, jai imdavo skaudėti pilvą,

ir kuo daugiau prabėgdavo laiko, tuo mažiau ji kalbėdavo. O po mėnesio išvis tapdavo nebylė.

– Mikelė negali tavęs įveikti. Tai nesąžininga, – tarė Marija.

– Mikele, parodyk seseriai, ką sugebi. Plačiai išsižerk. Jei stovėsi sulenkęs kojas, iškart pralaimėsi ir negausi dovanos.

Atsistojau, kaip pridera. Sukandau dantis, sugriebiau tėčio ranką ir ėmiau lenkti. Nieko. Jis nė nekrustelėjo.

– Na? Kas gi tau raumenų vietoj? Gal košė? Tu silpnesnis už uodą! Įtempk nugarą, dėl Dievo meilės!

Aš sumurmėjau:

– Negaliu.

Tarytum būčiau lenkęs geležinį strypą.

– Tu kaip boba, Mikele. Marija, padėk jam. Na!

Sesutė užsikeberiojo ant stalo, ir mudu abu, sukandę dantis ir leisdami orą pro nosį, pagaliau nulenkėme jo ranką.

– Dabar dovana! Duok mums dovaną!

Marija nušoko nuo stalo.

Tėtis paėmė kartoninę dėžutę, prikimštą į gumulą susuktų laikraščių lapų. Viduje gulėjo dovana.

– Valtis! – sušukau.

– Ne valtis, o gondola, – paaiškino tėtis.

– Kas yra gondola?

– Gondolos – tokios venecijietiškos valtys. Jos turi tik vieną irklą.

– O kas yra irklai? – paklausė sesutė.

– Lazdos valčiai irti.

Valtis atrodė labai graži. Visa iš juodo plastiko. Kai kurios jos dalys buvo pasidabruotos, o gale sėdėjo žmogeliukas baltai ir raudonai dryžuotais marškinėliais ir šiaudine skrybėle.

Tačiau labai greit sužinojome, kad valties negalima liesti rankomis. Jai buvo skirta vieta ant televizoriaus. O tarp televizo-

riaus ir gondolos turėjo būti patiesta balta nėriniuota servetėlė. Lyg koks ežeriukas. Ne, tai nebuvo žaisliukas, o brangenybė. Kambario puošmena.

– Kieno eilė eiti vandens? Nes tuoj valgysim, – paklausė mama.

Tėtis sėdėjo priešais televizorių ir žiūrėjo žinias.

Aš dengiau stalą.

– Marijos. Vakar aš ėjau.

Marija sėdėjo krėsle su savo lėlėmis.

– Aš nenoriu. Eik tu.

Mudu nė vienas nenorėdavome eiti prie fontanėlio, tad ėjom iš eilės, keisdamiesi kas antra diena. Tačiau grįžo tėtė ir sesutei atrodė, kad taisyklės nebegalioja.

Pirštu parodžiau, kad nesutinku.

– Tavo eilė.

Marija sukryžiavo rankas.

– Aš neisiu.

– Kodėl?

– Man skauda galvą.

Kaskart, kai tik nenorėdavo ko daryti, sakydavo, kad jai skauda galvą. Tai buvo jos mėgstamiausias pasiteisinimas.

– Netiesa, neskauda, melage.

– Tiesa!

Ir ėmė trintis kaktą nutaisiusi skausmingą veido išraišką.

Norėjau ją pasmaugti.

– Jos eilė! Turi eiti ji.

Susinervinusi mama įbruko man į ranką ąsotį.

– Eik tu, Mikele, tu didesnis. Ir nesiginčyk, – tarė ji taip, tarsi tai būtų kasdienis, visiškai nereikšmingas dalykas.

Sesutės lūpose pražydo pergalės šypsena.

– Tai neteisinga. Aš ėjau vakar. Dabar neisiu.

Rūgščiu tonu, kurį visada nutaisydavo prieš supykdama, mama tarė:

– Nesiožiuok, Mikele.

– Ne. – Nuėjau skųstis tėčiui. – Tėti, šiandien ne mano eilė. Aš ėjau vakar.

Jis atitraukė akis nuo televizoriaus ir pažvelgė į mane taip, tarsi matytų pirmą kartą. Pasitrynė lūpas ir tarė:

– Žinai kareivišką triuką?

– Ne. Kas tai per triukas?

– Ar žinai, ką darydavo kareiviai per karą, norėdami sužinoti, kuris turi eiti atlikti mirtinai pavojingos užduoties?

– Ne, nežinau.

– Jie paimdavo tris degtukus, – ir jis ištraukė juos iš dėžutės. – Vienas tau, vienas man ir vienas Marijai. Vienas iš jų be galvutės. – Paėmė vieną ir nulaužė galvutę, paskui visus tris suspaudė delne, kad matytųsi tik galiukai. – Kas ištrauks be galvutės, tas ir eis vandens. Na, traukit po vieną.

Aš ištraukiau sveiką ir pašokau iš džiaugsmo.

– Dabar, Marija, tavo eilė. Eikšen.

Sesutė irgi ištraukė sveiką ir suplojo delnais.

– Regis, dabar mano eilė.

Tėtis ištraukė sulaužytąjį.

Mudu su Marija ėmėm juoktis ir šaukti: – Tavo eilė! Tavo eilė! Tu pralaimėjai! Eik vandens!

Tėtis atsistojo truputį įsižeidęs.

– Gerai, bet kai grįšiu, turite būti nusiprausę. Supratot?

– Jei nori, galiu eiti aš, – pasisiūlė mama. – Tu pavargęs.

– Negali. Tai mirtinai pavojinga užduotis. Be to, iš sunkvežimio turiu pasiimti cigarečių.

Ir jis išėjo su ąsočiu rankoje.

Mes nusiprausėme, pavalgėme makaronų su padažu ir kiaušinienės ir, pabučiavę tėtį ir mamą, nuėjome gulti neinkšdami, kad negalime žiūrėti televizoriaus.

Naktį pabudau. Susapnavau košmarą.

Jėzus kalbėjo Lozoriui: „Kelkis ir eik". Bet Lozorius nesikėlė. „Kelkis ir eik", pakartojo Jėzus. Lozorius visai nenorėjo keltis iš mirusiųjų. Jėzus, kuris panėšėjo į Severiną, vežiojantį cisterną su vandeniu, supyko. Pasijuto apjuoktas. Kai Jėzus tau sako „kelkis ir eik", turi keltis ir eiti, ypač jei esi miręs. O Lozorius gulėjo kaip gulėjęs, išsitiesęs, visas išdžiūvęs. Tada Jėzus ėmė jį purtyti tarsi lėlę, ir galų gale Lozorius atsikėlė ir suleido jam dantis į gerklę. „Duok ramybę mirusiems", tarė jis kruvinomis lūpomis.

Plačiai atsimerkiau. Buvau visas išpiltas prakaito.

Tada naktimis būdavo taip karšta, kad jei, nelaimė, pabusdavai, užmigdavai labai sunkiai. Mano ir sesutės kambarys buvo siauras ir ilgas, įrengtas koridoriuje. Abi lovos stovėjo po langu, viena už kitos. Iš vienos pusės – siena, iš kitos – apie trisdešimt centimetrų erdvės, kad galėtum judėti. O šiaip kambarys buvo baltas ir tuščias.

Žiemą jame šaldavai, o vasarą neturėdavai kuo kvėpuoti.

Dieną sienos ir lubos sukaupdavo karštį, o naktį išstumdavo jį lauk. Atrodydavo, pagalvė ir vilnonis čiužinys ką tik ištraukti iš krosnies.

Kojūgalyje mačiau tamsią Marijos galvą. Ji miegojo su akiniais, aukštielninka, visiškai atsipalaidavusi, išskėtusi rankas ir kojas.

Sakydavo, jei pabundanti be akinių, jai būna baisu. Apskritai mama juos nuimdavo vos jai užmigus, nes nuo jų veide likdavo žymės.

Ant palangės padėti chemikalai skleidė tirštus nuodingus dūmus, kurie, žinoma, galabijo uodus, bet ir mums nepridėjo sveikatos. Bet tuo metu tokie dalykai niekam nerūpėjo.

Greta mūsų kambario buvo tėvų kambarys. Girdėjau, kaip knarkia tėtis. Kaip urzgia radiatorius. Kaip šnopuoja sesutė. Kaip monotoniškai ūksi pelėda. Kaip burzgia šaldytuvas. Nosį rietė iš tualeto sklindanti kanalizacijos smarvė.

Atsiklaupiau lovoje ir atsirėmiau į palangę norėdamas įkvėpti truputį oro.

Buvo pilnatis. Aukštai kybojo ryškus mėnulis. Buvo matyti toli tarsi dieną. Laukai atrodė švytintys. Oras sustingęs. Namai tamsūs, tylūs.

Gal buvau vienintelis, pabudęs tą naktį Akva Traversėje. Ir tai man atrodė nuostabu.

O duobėje gulėjo vaikas.

Įsivaizdavau jį mirusį, po žeme. Tarakonai, blakės ir šimtakojai šliaužia per jį, per bekrauję odą, iš blyškių lūpų lenda kirminai. Akys panašios į du kietai virtus kiaušinius.

Mirusio žmogaus dar niekad nebuvau matęs. Tik senelę Džovaną. Lovoje, sukryžiuotom rankom, juoda suknele ir juodais batais. Geltoną it vaškas. Tėtis man liepė ją pabučiuoti. Visi raudojo. Tėtis pastūmė mane prie karsto. Lūpom paliečiau šaltą skruostą. Lavono kvapas buvo salsvas ir šlykštus, sumišęs su žvakių kvapu. Paskui nusiploviau lūpas muilu.

– O jei vaikas gyvas?

Jei jis nori iš ten išeiti, jei drasko nagais duobės sienas ir šaukiasi pagalbos? O gal jį nusinešė žmogėdra?

Iškišau galvą į lauką ir lygumos gale pamačiau kalvą. Regėjos, buvo atsiradusi iš nebūties ir dabar stovėjo iškilusi kaip sala virš jūros, baisiai aukšta ir juoda, su manęs laukiančia savo paslaptim.

– Mikele, aš noriu gerti... – Pabudo Marija. – Duosi man stiklinę vandens? – Ji kalbėjo užsimerkusi ir laižėsi sausas lūpas.

– Palauk...

Atsistojau.

Durų daryti nedrįsau. O kas, jei senelė Džovana sėdi prie stalo su tuo berniuku? Ir jei dar pakvies: eikšen, sėskis su mumis, kartu pavalgysim? O jei lėkštėje guli toji pasmeigta višta?

Bet ten nieko nebuvo. Mėnulio spindulys krito ant senos gėlėtos sofos, ant bufeto su baltomis lėkštėmis, ant baltų ir juodų grindų plytelių, jis buvo įsmukęs į tėčio ir mamos kambarį ir net užsiropštęs ant lovos. Pamačiau jų susipynusias kojas. Atidariau šaldytuvą ir ištraukiau ąsotį su šaltu vandeniu. Patraukiau gurkšnį, paskui pripyliau stiklinę sesutei. Ji išgėrė vienu mauku.

– Ačiū.

– Dabar miegok.

– Kodėl atlikai bausmę už Barbarą?

– Nežinau...

– Nenorėjai, kad ji nusimautų kelnaites?

– Ne.

– O jei tai būtų reikėję padaryti man?

– Ką padaryti?

– Nusimauti kelnaites. Ar irgi būtum prisiėmęs bausmę?

– Taip.

– Tada labanakt. Aš nusiimsiu akinius.

Įdėjo juos į dėklą ir įsikniaubė į pagalvę.

– Labanakt.

Ilgai gulėjau įsmeigęs akis į lubas. Kol vėl užmigau.

Tėtis niekur neišvažiavo.

Jis grįžo namo. Pasakė mamai kurį laiką nenorįs matyti greitkelio. Dabar pasirūpinsiąs mumis.

Gal kada nors, anksčiau ar vėliau, jis nuveš mus išsimaudyti jūroje.

2.

Kai pabudau, mama ir tėtis dar miegojo. Greitomis išgėręs pieno ir užkrimtęs duonos su marmeladu, išėjau į lauką ir pasiėmiau dviratį.

– Kur tu?

Marija stovėjo ant namo laiptų vienom kelnaitėm ir žiūrėjo į mane.

– Pasivažinėti.

– Kur?

– Nežinau.

– Noriu važiuoti su tavim.

– Ne.

– Žinau, kur važiuoji... Į kalną.

– Ne. Nevažiuoju ten. Jei tėtis ar mama tavęs ko nors klaus, sakyk, kad išvažiavau pasivažinėti ir greit grįšiu.

Dar viena svilinanti diena.

Aštuntą valandą ryto saulė dar buvo žemai, bet jau kepino lygumą. Važiavau tuo pačiu keliu kaip vakar po pietų, nieko negalvodamas, mindamas ir mindamas pedalus per dulkes, braudamasis per vabzdžių spiečius ir stengdamasis kuo greičiau nuvažiuoti. Pasukau laukų keliu, vingiuojančiu palei kalvą ir vedančiu į lygumą. Kartkartėm nuo kviečių lauko pakildavo būrys šarkų baltomis ir juodomis uodegomis. Paukščiai persekiojo vienas kitą, pešėsi ir įžeidinėjo kits kitą šaižiai ir

šlykščiai klykdami. Ore, šiltų oro srovių nešamas, nejudėdamas sklendė vanagas. Prieš akis šmėstelėjo rudas ilgaausis kiškis. Iš visų jėgų spausdamas pedalus, stūmiausi į priekį, bet ratai slydinėjo ant akmenų ir įkaitusių grumstų. Artėjant prie namo, geltona kalva darėsi didesnė, o krūtinę, užimdamas žadą, slėgė nepakeliamas sunkumas.

O jei ten, ant kalvos, mane pasitiks raganos arba žmogėdra?

Žinojau, kad raganos renkasi naktį apleistuose namuose, kad jos kelia puotas, kad tie, kurie jose dalyvauja, išprotėja, ir kad žmogėdros ryja vaikus.

Turiu saugotis. Jei pagaus žmogėdra, įmes į duobę ir suris gabalais. Pirma vieną ranką, paskui koją ir taip toliau. Ir niekas nieko nesužinos. Netekę vilties, tėvai lies ašaras. Žmonės kalbės: „Mikelė buvo toks geras, kaip gaila!" Suplauks dėdės ir tetos, mėlyna „Džuljeta" atvažiuos pusseserė Evelina. Bet per daug neįsivaizduok, Kiaušas tikrai neverks. Ir Barbara ne. Raudos tik sesutė ir Salvatorė.

Aš nenorėjau mirti. Net jei man patiktų dalyvauti savo laidotuvėse.

Nereikėjo ten važiuoti. Gal išprotėjau?

Apgręžiau dviratį ir pasukau namų link. Tačiau po šimto metrų vėl jį sustabdžiau.

Kaip mano vietoj pasielgtų Taigeris Džekas?

Jis nesuktų atgal, net jei įsakytų pats Manitu.

Taigeris Džekas.

Štai kur rimtas žmogus. Taigeris Džekas, Tekso Vilerio bičas indėnas.

Taigeris Džekas koptų į šitą kalvą, net jei joje vyktų tarptautinis visų planetos raganų, banditų ir žmogėdrų suvažiavimas, nes jis – indėnas navahas, jis narsus, nematomas ir tylus it puma, jis mokėjo ropštis uolomis, mokėjo išlaukti ir kapoti durklu savo priešus.

Aš esu Taigeris Džekas, arba dar geriau, esu Taigerio sūnus italas, tariau sau.

Gaila, neturiu durklo, lanko ar Vinčesterio šautuvo.

Paslėpiau dviratį, kaip Taigeris Džekas savo arklį, įbridau į kviečius ir ropojau keturiomis tol, kol pajutau, kad kojos tampa medinės ir kad pradeda skaudėti rankas. Tada ėmiau straksėti it fazanas, žvalgydamasis į dešinę ir į kairę.

Pasiekęs slėnį, atsirėmiau į kelmą ir kelias minutes stovėjau kvapstydamasis. Paskui ėmiau tykinti nuo medžio prie medžio tarsi indėno sijo šešėlis. Įtempęs ausis, gaudydamas kiekvieną įtartiną balsą ar krebždesį. Tačiau tik girdėjau ausyse tvinkčiojant kraują.

Užsiglaudęs už krūmo, ėmiau stebėti namą.

Jis buvo tylus ir ramus. Niekas, regis, nebuvo pasikeitę. Jei čia lankėsi raganos, vadinasi, jos vėl viską sutvarkė.

Įsmukau į gervuogynus ir greitai atsidūriau kieme.

Čia, paslėpta po lakštu ir čiužiniu, buvo duobė.

Ne, tai nebuvo sapnas

Beveik nieko neįžiūrėjau. Duobė tamsi, pilna musių, iš jos sklinda šleikšti smarvė.

Atsiklaupiau prie jos krašto.

– Ar tu gyvas?

Nė garso.

– Ar tu gyvas? Ar girdi mane?

Palaukiau, paskui paėmiau akmenį ir sviedžiau į jį. Pataikiau į koją. Į liesą ir ploną koją juodais nagais. Į koją, kuri nė nekrustelėjo.

Jis miręs. Ir prisikels iš duobės, kai jam įsakys pats Jėzus.

Man pašiurpo oda.

Negyvi šunys ir katės man nedarydavo tokio įspūdžio. Mirtį slepia kailis. O šitas lavonas, toks baltas, į šalį atmesta ranka ir

atremta į sieną galva man kėlė pasidygėjimą. Čia nebuvo kraujo, nieko. Tik kažkokioj duobėj gulėjo negyvas kūnas.

Jis jau neatrodė panašus į žmogų.

Turiu pamatyti jo veidą. Veidas – svarbiausia. Iš veido supranti viską.

Bet lipti į duobę bijojau. Galėjau apversti jį lazda. Reikėjo rasti gražią ilgą lazdą. Įėjau į arklides. Ten radau baslį, bet jis buvo trumpas. Grįžau atgal. Iš kiemo pusės pastebėjau užrakintas dureles. Mėginau stumti, bet, nors ir aptriušusios, jos nepasidavė. Virš durų pamačiau langelį. Užsiropščiau aukštyn pasispirdamas į durų staktą ir pirma galva, paskui visas įlindau vidun. Jei būčiau svėręs keliais kilogramais daugiau ar turėjęs Barbaros užpakalį, būčiau niekaip nepralindęs.

Atsidūriau kambaryje, kurį mačiau anądien eidamas tiltu. Jame buvo visko: makaronų pakelių, tuščių alaus butelių, laužo liekanų, laikraščių. Ir čiužinys. Ir pilnas bidonas vandens. Ir pintinė. Kaip ir pirmą kartą pamaniau: čia kažkas lankosi. Šis kambarys ne toks apleistas kaip likusi namo dalis.

Po pilka antklode stovėjo didelė dėžė. Joje radau virvę su geležiniu kabliuku gale.

Ja galėsiu nusileisti, pagalvojau.

Paėmiau virvę, išmečiau pro langelį ir išlipau pats.

Ant žemės gulėjo surūdijusi krano strėlė. Prie jos pririšau virvę. Tik bijojau, kad ji atsiriš ir aš liksiu duobėje su numirėliu. Užrišau tris mazgus, kaip darydavo tėtis, kai tvirtindavo sunkvežimio brezentą. Iš visų jėgų trūktelėjau virvę. Atlaikė. Tada įmečiau ją į duobę.

– Aš nieko nebijau, – sušnabždėjau drąsindamas save, bet man linko keliai, o balsas galvoje šaukė neiti.

Mirusieji juk nieko nedaro, tariau sau, persižegnojau ir nusileidau į duobę.

Joje buvo vėsiau.

Numirėlio oda buvo nešvari, aplipusi purvu ir šūdu. Jis buvo nuogas. Atrodė mano ūgio, bet liesesnis. Vien oda ir kaulai. Ir atsikišę šonkauliai. Buvo maždaug mano amžiaus.

Paliečiau jam ranką kojos pirštu, bet jis nė nevirptelėjo. Kilstelėjau antklodę, dengiančią kojas. Dešinė kulkšnis buvo apvyniota stora, su spyna užrakinta grandine. Rožinės spalvos jos oda nubrozdinta. Iš mėsos sunkėsi tirštas permatomas skystis ir tekėjo per surūdijusios grandinės, pririštos prie žemėn įkasto žiedo, grandeles.

Norėjau pamatyti jo veidą. Bet liesti galvos nenorėjau. Labai bijojau.

Galop nedrąsiai ištiesiau ranką ir dviem pirštais sugriebiau antklodės kampą. Jau buvau betraukiąs ją nuo veido, bet tuo metu negyvėlis sulenkė koją.

Sugniaužiau kumščius, plačiai išsižiojau, ir siaubas ledine ranka man griebė už kiaušių.

Paskui negyvėlis kilstelėjo liemenį tarsi gyvas ir užmerktom akim ištiesė į mane rankas.

Ant galvos man pasistojo plaukai, šoktelėjau atgal, užkliuvau už kibiro ir apverčiau jį su visais šūdais. Klykdamas griuvau aukštielninkas ant žemės.

Negyvėlis irgi pradėjo klykti.

Blaškiausi maknodamas po šūdus. Galop visiškos nevilties apimtas šokau prie virvės ir tarsi paklaikusi blusa išlėkiau iš duobės.

Myniau pedalus, šokinėjau per duobes ir griovelius, rizikuodamas nusisukti sprandą, bet nestabdžiau. Širdis daužėsi, plaučiai degė. Užvažiavau ant kažkokio gūbrelio ir išlėkiau į orą.

Nusileidau prastai, viena koja ėmė vilktis žeme, nuspaudžiau stabdžius, bet išėjo dar blogiau: priekinis ratas užsiblokavo ir aš atsidūriau šalikelės griovyje. Atsistojau drebančiom kojom ir apžiūrėjau save. Kelis nubrozdintas iki kraujo, marškinėliai aptaškyti mėšlu, odinis sandalo raištelis nutrūkęs.

Kvėpuok, tariau sau.

Kvėpavau ir jutau, kaip rimsta širdis, normalėja alsavimas, ir staiga užsimaniau miego. Atsiguliau ant žemės. Užsimerkiau. Po vokais viskas buvo raudona. Baimė dar nebuvo išnykusi, bet peršulys skrandyje jau buvo beveik nurimęs. Saulė man šildė sušalusias rankas. Ausyse čirškė svirpliai. Tvinksėjo kelis.

Kai vėl atsimerkiau, per mane ropojo didelės juodos skruzdėlės.

Kiek aš miegojau? Gal penkias minutes, o gal dvi valandas.

Apsižergiau Kledarą ir pasukau keliu namo. Mindamas pedalus teberegėjau negyvą vaiką, keliantį ir tiesiantį į mane rankas. Prieš akis man tebešmėkšojo įkritęs veidas, užmerktos akys, pražiota burna.

Dabar viskas man atrodė sapnas. Košmaras, tik jau praradęs savo galią.

Vaikas gyvas. Gal jis tik apsimetė mirusiu. Kodėl?

Gal serga. Gal jis pabaisa.

Vilkolakis.

Naktį jis pavirsta vilku. Jie laiko jį sukaustytą grandine, nes jis pavojingas. Per televizorių mačiau filmą apie žmogų, kuris naktimis, užėjus mėnulio pilnačiai, virsdavo vilku ir puldinėdavo žmones. Valstiečiai statydavo spąstus, jis pakliūdavo į juos, medžiotojas jį nušaudavo, vilkas mirdavo ir virsdavo žmogumi. Jis buvo vaistininkas. O medžiotojas – vaistininko sūnus.

Šį vaiką jie laiko sukaustytą grandine po žemėm apipiltu lakštu, kad apsaugotų nuo mėnulio spindulių.

Vilkolakių neįmanoma išgydyti. Norint juos nušauti, reikia turėti sidabrinę kulką.

Bet vilkolakių nėra.

„Mikele, liaukis vieną kartą su šitom pabaisom. Jų nėra. Vaiduokliai, vilkolakiai, raganos – nesąmonės, sugalvotos gąsdinti tokiems patikliems vaikams kaip tu. Bijok žmonių, o ne pabaisų“, – paaiškino man tėtis, kai vieną dieną jo paklausiau, ar pabaisos gali kvėpuoti po vandeniu.

Bet jei jie paslėpė jį čia, vadinasi, turi būti kokia nors priežastis.

Tėtis man viską paaiškins.

– Tėti! Tėti... – Pastūmiau duris ir įlėkiau vidun. – Tėti! Turiu tau pasakyti... – Kiti žodžiai man įstrigo gerklėje.

Jis sėdėjo krėsle su laikraščiu rankoje ir žiūrėjo į mane rupūžės akimis. Siaubingiausias rupūžės akis man teko išvysti tą dieną, kai išgėriau švęsto Lurdo vandens, manydamas, jog tai mineralinis su burbuliukais. Tėtis sugrumdė nuorūką kavos puodelyje.

Mama sėdėjo ant sofos ir siuvo; ji tik kilstelėjo ir vėl nunarino galvą.

Tėtis įtraukė oro pro nosį ir paklausė:

– Kur buvai visą dieną? – Nužvelgė mane nuo galvos iki kojų. – Ar matei, kaip atrodai? Kur, po perkūnais, taip išsidirbai? – Susuko grimasą. – Į šūdą? Smirdi kaip paršas! Ir dar suplėšei sandalus! – Pažiūrėjo į laikrodį. – Ar žinai, kelinta dabar valanda?

Tylėjau.

– Tai aš tau pasakysiu. Be dešimt pusė keturių. Neparsiradai ir pietų. Niekas nežinojo, kur bastaisi. Buvau nuėjęs tavęs ieškoti net į Lučinjaną. Vakar išsisukai, bet šiandien neišdegs.

Kai tėtis būdavo įsiutęs, jis nerėkdavo, kalbėdavo pašnibždomis. Tai man įvarydavo siaubą. Dar ir šiandien nekenčiu žmonių, kurie neišrėkia savo pykčio.

Jis parodė į duris.

– Jeigu nori elgtis, kaip patinka, geriau dink iš čia. Man tavęs nereikia. Eik šalin.

– Klausyk, turiu tau pasakyti vieną dalyką.

– Tu man neturi nieko pasakyti, aš tik noriu, kad išeitum pro šitas duris.

Aš ėmiau maldauti.

– Tėti, tai labai svarbu...

– Jei neišeisi per tris sekundes, atsikelsiu iš šio krėslo ir taip spirsiu tau į užpakalį, kad atsidursi prie Akva Traversės iškabos. – Ir staiga riktelėjo: – Lauk!

Aš linktelėjau. Norėjau verkti. Akys prisipildė ašarų, atidariau duris ir nulipau laiptais. Sėdau ant Kledaro ir nuvažiavau prie upelio.

Upelis visą laiką būdavo išdžiūvęs, išskyrus žiemą, kai daug lydavo. Jis vinguriavo per pageltusius laukus tarsi ilga balkšva gyvatė. Jo vaga buvo pilna baltų aštrių akmenų, įkaitusių uolų ir žolių kuokštų. Prasispraudęs pro dvi stačias kalvas, upelis jau buvo platesnis ir sudarė tvenkinį, jis vasarą taip išdžiūdavo, kad virsdavo juoda purvina bala.

Mes ją vadinome ežeru.

Čia nebuvo nei žuvų, nei buožgalvių, tik uodų lervos ir vabzdžiai čiuožikai. Jei įklimpdavai, išsimaknodavai kojas tamsiu dvokiančiu purvu.

Eidavome tenai dėl pupmedžio.

Jis buvo aukštas, senas, į jį buvo lengva įsiropšti. Svajojom jame įsirengti namelį. Su durimis, stogu, virvinėmis kopėčio-

mis ir kitkuo. Bet neturėjome nei lentų, nei vinių, nei sugebėjimų. Vieną dieną Kiaušas pritaisė jame spyruoklinį čiužinį. Tačiau jis buvo labai nepatogus. Draskydavo odą, plėšydavo drabužius. O jei per smarkiai pasikrutindavai, galėjai atsidurti ant žemės.

Į pupmedį jau kuris laikas niekas nelaipiojo. Tačiau aš jį tebemėgau. Patikdavo sėdėti jo šešėlyje, pasislėpus tarp lapų. Iš jo atsiverdavo platūs toliai ir jausdavaisi tarsi sėdėtum pačioje laivo stiebo viršūnėje. Akva Traversė atrodydavo kaip juodukas, taškelis, pasiklydęs kviečių lauke. Be to, galėjai stebėti kelią, vedantį į Lučinjaną. Iš pupmedžio pirmas pamatydavau žalią tėčio sunkvežimio brezentą.

Į savo įprastą vietą įsiropščiau apsižergęs išsikerojusią šaką. Namo nusprendžiau nebegrįžti.

Jei tėčiui manęs nereikia, jei jis manęs nekenčia, tai man irgi nusispjaut – pasiliksiu čia. Galiu gyventi be šeimos, kaip našlaitis.

„Nenoriu tavęs matyt. Išeik!“

Gerai, tariau sau. Bet kai negrįšiu, dar labiau pasiusi. Tada ateisi po medžiu ir prašysi grįžti, bet aš negrįšiu, maldausi, bet aš vis tiek negrįšiu, ir tada suprasi, kad esi neteisus ir kad tavo sūnus jau niekad negrįš namo, kad jis gyvena pupmedyje.

Nusivilkau marškinaičius, atsirėmiau nugara į medį susiėmęs galvą rankom ir ėmiau žiūrėti į kalvą su berniuku. Ji buvo toli, lygumos gale, šalia jos leidosi saulė. Panėšėjo į oranžinį diską, kuris nuo debesų ir dangaus buvo įgijęs rausvą atspalvį.

– Mikele, lipk žemyn!

Pabudau ir atmerkiau akis.

– Kur aš?

Praėjo gerokai laiko, kol supratau, kad sėdžiu apsižergęs pupmedžio šaką.

– Mikele!

Po medžiu, sėdėdama ant savo dviračio, šaukė Marija. Aš nusižiovavau.

– Ko nori?

Pasirąžiau. Nugara buvo tarsi sudaužyta.

Ji nulipo nuo dviračio.

– Mama liepė eiti namo.

Užsivilkau marškinaičius. Darėsi vėsu.

– Ne. Pasakyk jai, kad niekad negrįšiu. Liksiu čia!

– Mama sakė, kad jau pataisyta vakarienė.

Buvo vėlu. Dabar dar šviesu, bet po pusvalandžio visai sutems. Tai man nelabai patiko.

– Pasakyk, kad aš jai nebe sūnus, kad jie turi tik dukterį – tave.

Marija suraukė antakius.

– Tai tu man nebe brolis?

– Ne.

– Vadinasi, kambarys priklauso man vienai ir aš galiu pasiimti visus tavo komiksus?

– Ne, jie kas kita.

– Mama sakė, kad jei nepareisi, ateis pati ir kumščiais parsivarys tave namo.

Ir ženklu parodė lipti žemyn.

– Mama tik nori mane apmulkinti. Juk, šiaip ar taip, ji negali įsikarti į medį.

– Gali. Mama įlips.

– Tada apmėtysiu ją akmenimis.

Ji užsėdo ant dviračio balnelio.

– Žinai, tada ji labai supyks.

– O kur tėtis?

– Nežinau.

– Kur jis?

– Išvažiavo. Grįš vėlai.

– Kur išvažiavo?

– Nežinau. Jau lipi?

Baisiai norėjau valgyti.

– Kas šiandien vakarienės?

– Košė ir kiaušiniai, – atsakė Marija nuvažiuodama.

Košė ir kiaušiniai. Be galo mėgau abu. Ypač kai juos sumaišydavau ir išeidavo skaniausia tyrė.

Nušokau nuo pupmedžio ant žemės.

– Gerai, einu, bet tik šį vakarą.

Per vakarienę niekas nekalbėjo.

Sakytum, namuose būtų buvęs numirėlis. Mudu su sesute valgėme prie stalo.

Mama plovė lėkštes.

– Pavalgę iškart neburbėdami eikit į lovą.

Marija paklausė:

– O televizorius?

– Jokių televizorių. Netrukus grįš tėtis, ir jei ras jus nemiegančius, turėsit bėdos.

Aš paklausiau:

– Ar jis dar labai pyksta?

– Taip.

– Ką jis pasakė?

– Kad jei ir toliau taip elgsies, kitais metais tave išsiųs pas vienuolius.

Visada, kai padarydavau ką ne taip, tėtis norėdavo mane išsiųsti pas vienuolius.

Salvatorė su mama kartais važiuodavo į San Bjadžį, nes jo dėdė ten dirbo vienuolyno sargu. Vieną dieną Salvatorės paklausiau, koks tas vienuolių gyvenimas.

– Sumautas! – atsakė jis. – Visą dieną meldiesi, o vakare tave uždaro kambaryje, ir jei užsimanai siusio, negali pasiusioti, be to, nors ir šalta, turi vaikščioti su sandalais.

Neapkenčiau vienuolių, bet žinojau, kad niekad pas juos nepateksiu, nes tėtis jų neapkentė labiau už mane ir vadino paršais.

Padėjau lėkštę į kriauklę.

– Tai tėtis niekad neatsileis?

Mama atsakė:

– Jei ras tave miegantį, gal ir atsileis.

Mama niekad nesėdėdavo su mumis prie stalo.

Padavusi mums valgyti, pati valgydavo stovėdama. Lėkštę pasidėdavo ant šaldytuvo. Kalbėdavo mažai ir visą laiką stovėdavo. Ji stovėdavo visada. Skalbdama. Lygindama. Jei nestovėdavo, miegodavo. Televizorius jai varė miegą. Kai būdavo pavargusi, krisdavo į lovą kaip negyva.

Kai nutiko ši istorija, mamai buvo trisdešimt treji. Ji buvo dar graži. Juodus ilgus plaukus, kurie siekė beveik iki pat juosmens, nešiojo palaidus. Jos akys buvo tamsios ir didelės tarsi migdolai, burna plati, dantys stiprūs, balti, smakras smailus. Panėšėjo į arabę. Aukšta, patraukli, didžiakrūtė, laibo liemens, turėjo užpakalį, kurį norėjosi paliesti, ir plačias šlaunis.

Kai eidavome į Lučinjano turgų, matydavau, kaip vyrai ryte ryja ją akimis, kaip daržovių pardavėjas kumši į šoną savo kaimynui prie gretimo staliuko, kaip jiedu spokso į jos užpakalį, paskui pakelia galvas į dangų. Eidavau įsikibęs jai į ranką, nesitraukdamas nuo jos sijono.

Norėdavau šaukti: „Ji mano, duokit jai ramybę!"

– Tu žadini blogas mintis, Tereza, – sakydavo jai Severinas, tas, kuris vairuodavo autocisterną.

Mamos tokie dalykai nedomino. Ji nematydavo jų. Godžios akys nuslysdavo per jos nugarą kaip vanduo. Jai buvo nei šilta, nei šalta, stebeilijasi jie į suknelės iškirptę, ar ne.

Ji nebuvo pamaiva.

Tvankas tiesiog ėmė amą. Mes gulėjome lovoje. Tamsoje.

– Ar žinai vardą gyvūno, prasidedantį vaisiaus pavadinimu?

– Ką?

– Na, gyvūno, prasidedantį vaisiaus pavadinimu.

Susimąsčiau.

– O tu žinai?

– Taip.

– Kas pasakė?

– Barbara.

Man niekas neatėjo į galvą.

– Tokių gyvūnų nėra.

– Yra, yra.

Pabandžiau spėti:

– Koks nors kiaušėdis.

– Tai ne gyvūnas. Netinka.

Mano galva buvo tuščia. Mintyse kartojau visų vaisių pavadinimus, kuriuos tik žinojau, prie vaisiaus pridėdavau dalį gyvūno, bet nieko neišėjo.

– Krokodilas?

– Ne visai.

– Laumžirgis?

– Ne.

– Nežinau. Pasiduodu. Kas jis?

– Nesakysiu.

– Dabar turi pasakyti.

– Gerai, pasakysiu. Obuolmušys.

Trinktelėjau delnu sau per kaktą.

– Tikrai! Obuolmušys! Juk taip lengva. Koks aš kvailys...

– Labanakt, – tarė Marija.

– Labanakt, – atsakiau.

Stengiausi užmigti, bet miego nenorėjau. Varčiausi lovoje.

Atsistojau prie lango. Mėnulis jau neatrodė it tobulas rutulys, aplink jį visur švietė žvaigždės. Šią naktį vaikas negali pasiversti vilku. Pažvelgiau į kalvą. Akimirką pasirodė, kad jos viršūnėje blykčioja švieselė.

Kas žino, kas dedasi tame apleistame name?

Gal ten susirinko raganos, nuogos ir senos, ir apstojusios duobę juokiasi bedantėm burnom, o gal išvilko tą vaiką lauk ir verčia jį šokti, ir tampo jam už pimpaliuko. O gal žmogėdra su čigonais čirškina jį ant grotelių.

Naktį ten neičiau už jokius pasaulio pinigus. Tik norėčiau pasiversti šikšnosparniu ir praskristi virš namo. Arba užsivilkti antikos laikų šarvus – tuos, kuriuos Salvatorės tėvas laiko prie įėjimo į namus, – ir užkopti į kalvą. Šarvuotam raganos man nieko nepadarytų.

3.

Ryte pabudau ramus, košmarai man nesisapnavo. Truputį pagulėjau lovoje užsimerkęs, klausydamasis paukščių čiulbėjimo. Paskui vėl ėmė vaidentis tas berniukas – besikeliantis nuo žemės ir tiesiantis rankas.

– Padėkit! – sušukau.

Koks aš kvailys! Juk jis tik dėl to ir atsikėlė. Prašė, kad jam padėčiau, o aš pabėgau.

Išėjau iš kambario su apatinukėmis. Tėtis prisukinėjo kavamalės varžtus. Prie stalo sėdėjo Barbaros tėvas.

– Laba diena, – pasisveikino tėtis. Jis jau nepyko.

– Sveikas, Mikele, – pasisveikino ir Barbaros tėvas. – Kaip sekasi?

– Gerai.

Pjetras Mura buvo mažas kresnas vyras dideliais juodais ūsais, dengiančiais lūpas, ir didele kvadratine galva. Vilkėjo juodu kostiumu baltais dryžiais ir berankoviais marškinėliais. Daugelį metų jis dirbo kirpėju Lučinjane, bet jo reikalai klostėsi ne per geriausiai, ir kai buvo atidaryta nauja kirpykla, kur galėjai pasidaryti manikiūrą ir šiuolaikiškai apsikirpti, jis uždarė savo krautuvėlę ir tapo valstiečiu. Tačiau Akva Traversėje visi jį tebevadino kirpėju.

Jei tau ateidavo laikas kirptis, eidavai pas jį. Jis pasodindavo tave virtuvėje, saulėje, šalia dagilių narvelio, ištraukdavo stalčių ir išimdavo į ritinį susuktą medžiagos gabalą, kuriame laikydavo šukas ir gerai aliejumi suteptas žirkles.

Pjetro Muros pirštai buvo stori ir trumpi it toskanietiški cigarai, jie vos tilpdavo į žirklių žiedus; prieš pradėdamas kirpti jis išskėsdavo žirkles ir tarsi podirvio vandens ieškotojas pirmyn atgal, pirmyn atgal pavedžiodavo jomis virš galvos. Sakydavo taip galįs jausti, kokios tavo mintys – geros ar blogos.

Ir kai atlikdavo tą triuką su žirklėmis man virš galvos, stengdavausi galvoti tik apie gražius dalykus – ledus, krintančias žvaigždes arba apie tai, kaip labai myliu mamą.

Jis pažiūrėjo į mane ir paklausė:

– Nori vaidinti ilgaplaukį?

Papurčiau galvą.

Į gražius puodukus tėtis įpylė kavos.

– Vakar jis mane įsiutino. Jei taip elgsis ir toliau, išsiųsiu pas vienuolius.

Kirpėjas manęs paklausė:

– O ar žinai, kaip kerpami vienuoliai?

– Su plike viršugalvy. – Va, va. Tad verčiau klausyk tėčio.

– Na, greičiau renkis ir marš pusryčių, – tarė tėtis. – Mama tau paliko duonos ir pieno.

– O kur ji išėjo?

– Į Lučinjaną. Į turgų.

– Tėti, turiu tau kai ką pasakyti. Labai svarbų dalyką.

Jis užsivilko švarką.

– Pasakysi vakare. Dabar išvažiuoju. Pažadink sesutę ir pašildyk pieną.

Vienu gurkšniu išmaukė savo kavą, kirpėjas išgėrė savąją, ir abu vyrai išėjo iš namų.

Pataisęs pusryčius Marijai, aš irgi išėjau į gatvę.

Kiaušas su kitais vaikais saulėje žaidė futbolą.

Togas, baltai juodas mišrūnas, vaikėsi kamuolį ir visiems maišėsi po kojų.

Togas pasirodė Akva Traversėje vasaros pradžioje, ir jį priėmė visas kaimas. Savo gyvenamąja vieta pasirinko Kiaušo tėvo daržinę. Visi jį šerdavo maisto likučiais, ir šunėkas taip išstorėjo, kad jo pilvas pasidarė apskritas it būgnas. Mielas šunytis. Kai jį glostydavai ar parsinešdavai namo, baisiai susijaudindavo, atsitūpdavo ir imdavo siusioti.

– Eik į vartus, – šūktelėjo man Salvatorė.

Nuėjau į vartus. Niekas nenorėdavo būti vartininku. O man patikdavo. Gal todėl, jog kamuolį man geriau sekėsi gaudyti nei spardyti. Patikdavo šokinėti, griuvinėti, voliotis dulkėse. Atmušinėti baudinius.

Kitiems tik magėdavo kuo greičiau įmušti įvartį.

Tą rytą praleidau jų daugybę. Kamuolys išsprūsdavo iš rankų arba per vėlai pašokdavau. Mano mintys klajojo kitur.

Prie manęs priėjo Salvatorė.

– Kas tau yra, Mikele?

– Kas man yra?

– Žaidi labai prastai.

Aš pasispjaudžiau delnus, išskėčiau rankas ir kojas ir prisimerkiau kaip Dinas Zofas.

– Dabar atmušiu. Atmušiu visus kamuolius.

Kiaušas suklaidino Remą ir atsivėdėjęs iš visų jėgų spyrė kamuolį į patį vartų vidurį. Smūgis stiprus, bet nesudėtingas, tokius kamuolius lengvai atmuši kumščiu arba prispaudi prie pilvo. Bandžiau kamuolį sugauti, bet jis išsprūdo man iš rankų.

– Įvartis! – sušuko Kiaušas ir pakėlė kumštį į orą, tarsi būtų įspyręs kamuolį „Juventus“ komandai.

Mane šaukė kalva. Galėčiau ten nuvažiuoti. Tėčio ir mamos nėra namie. Svarbu tik grįžti prieš pietus.

– Neturiu ūpo žaisti, – burbtelėjau ir nuėjau.

Mane pasivijo Salvatorė.

– Kur eini?

– Niekur.

– Gal pasivažinėkim?

– Vėliau. Dabar turiu kai ką padaryti.

Anąsyk aš tiesiog paspruкau, palikdamas į šoną numestą gofruotą lakštą su čiužiniu, atidengtą duobę ir joje kabančią virvę. Jei buvo atėję duobės sargai, jie, be abejo, pamatė, kad jų paslaptis atskleista, ir dabar privers mane už tai sumokėti.

O jei jo ten nebėra?

Turiu sukaupti drąsą ir pažiūrėti.

Pasilenkiau.

Jis gulėjo suvyniotas į antklodę.

Linksmu balsu pasisveikinau:

– Sveikas... Sveikas... Sveikas... Čia aš, vakarykštis. Buvau nusileidęs pas tave, prisimeni?

Jis neatsakė.

– Ar girdi mane? O gal esi kurčias?

Kvailas klausimas.

– Ar tu sergi? Ar tu gyvas?

Jis sulenkė ranką, pakėlė ir kažką suniurnėjo.

– Ką? Nesupratau.

– Vanduo.

– Vandens? Nori gerti?

Jis pakėlė ranką.

– Palauk.

Kur aš rasiu vandens? Čia stovėjo pora dažų kibirėlių, bet jie buvo tušti. Truputis vandens telkšojo geldoje, bet jis buvo žalias ir jame knibždėjo daugybė uodų lervų.

Prisiminiau, kad kai buvau įėjęs vidun paimti virvės, ten stovėjo pilnas bidonas vandens.

– Greit grįšiu, – tariau ir įsliuogiau pro durų langelį.

Bidonas buvo puspilnis, bet vanduo švarus ir nedvokė. Atrodė geras.

Tamsiam kampe, ant medinės lentos, stovėjo keletas stiklainių, žvakių nuodegų, prikaistuvis ir keli tušti buteliai. Paėmiau vieną, žengiau porą žingsnių ir sustojau. Grįžau atgal ir paėmiau prikaistuvį.

Tai buvo žemas balto emalio prikaistuvis mėlynai dryžuotais kraštais, su ąsomis ir raudonų obuolių piešiniais ant šonų. Jis labai panėšėjo į prikaistuvį, kurį turėjome namuose. Savąjį pirkome su mama Lučinjano turguje, jį išsirinko Marija iš daugybės prikaistuvių, stovinčių ant prekystalio, nes jai patiko obuoliai.

Šitas atrodė senesnis. Blogai išplautas, šiek tiek priskretusiu dugnu. Perbraukiau jį smilium ir prisikišau prie nosies.

Pomidorų padažas.

Pastačiau į vietą, pripyliau butelį vandens, užkimšau jį ąžuoliniu kamščiu, paėmiau pintinę ir išsiropščiau laukan.

Sugriebiau virvę, pririšau pintinę ir įdėjau į ją butelį.

– Leidžiu jį tau, – tariau. – Pasiimk.

Nors buvo užklotas antklode, pintinėje apgraibom susiieškojo butelį, atkimšo jį, įsipylė vandens į prikaistuvį neišliedamas pro šoną nė lašelio, pastatė butelį į pintinę ir truktelėjo virvę.

Tarsi tai jam būtų buvę įprasta, tarsi tai darydavo kasdien. Kadangi neištraukiau virvės, jis truktelėjo dar sykį ir kažką piktai burbtelėjo.

Vos tik įtraukiau virvę, jis palenkė galvą ir nepakeldamas katiliuko nuo žemės ėmė gerti keturiomis, kaip šuo. Baigęs susirangė kampe ir daugiau nekrustelėjo.

Buvo vėlu.

– Na... sudie.

Uždengiau duobę ir nuėjau.

Mindamas pedalus Akva Traversės link galvojau apie prikaistuvį, kurį radau sodyboje.

Atrodė keista, kad jis panašus į mūsiškį. Nežinau kodėl, gal dėl to, kad Marija jį išsirinko iš daugelio kitų. Jis buvo tarsi ypatingas, gražesnis, su raudonais obuoliais.

Namo spėjau kaip tik pietų.

– Greitai plaukis rankas, – paragino tėtis. Jis sėdėjo prie stalo šalia sesutės – laukė, kol mama nukoš makaronus.

Nulėkiau į vonią, išsitryniau rankas su muilu, perskyriau plaukus sklastymu į dešinę ir vėl grįžau prie stalo kaip tik tuo metu, kai mama dėjo makaronus į lėkštes.

Prikaistuviu su raudonais obuoliais ji nesinaudojo. Pažvelgiau į kriauklėje džiūstančius indus, bet ten irgi jo nepamačiau. Tikriausiai bufete.

– Po dviejų dienų pas mus atvažiuos pagyventi vienas žmogus, – paaiškino tėtis pilna burna. – Elkitės protingai. Nebliaukit ir nerėkaukit. Nepadarykit man gėdos.

Aš paklausiau:

– Kas tas žmogus?

Tėtis prisipylė taurę vyno.

– Mano draugas.

– Kuo jis vardu? – paklausė sesutė.

– Serdžas.

– Serdžas, – pakartojo Marija. – Koks juokingas vardas.

Pirmą kartą pas mus gyvens svetimas žmogus. Per Kalėdas atvažiuodavo dėdė ir teta, bet jie beveik niekada nelikdavo nakvoti. Nebuvo vietos. Aš paklausiau:

– O kiek jis čia bus?

Tėtis vėl prisikrovė lėkštę makaronų.

– Neilgai.

Priešais mus mama padėjo po bryzelį mėsos.

Buvo trečiadienis, o trečiadieniais gaudavome po plonytį bryzelį mėsos.

Tasai bryzelis buvo labai naudingas mano ir sesutės sveikatai, bet nuo jo norėdavosi vemti. Tą kietą, panašią į puspadį šlykštynę aš šiaip taip prarydavau, bet sesutė – niekaip. Marija jį kramtydavo valandų valandas, kol jis virsdavo balta gličia mase, besipučiančia burnoje. Ir kai daugiau netverdavo, prilipdydavo po stalu. Ten mėsa susifermentuodavo. Mama nieko nesuprasdavo.

– Kas čia taip dvokia? Kas čia galėtų būti? – klausinėdavo ji.

Ir tai tęsėsi tol, kol vieną dieną, ištraukusi stalčių su stalo įrankiais, aptiko visus tuos siaubingus gumulus, prilipdytus prie lentų kaip širšių lizdai.

Tada viskas ir paaiškėjo.

Marija ėmė inkšti.

– Aš nenoriu! Ji man nepatinka!

Mama ūmai užsiplieskė:

– Marija, valgyk mėsą!

– Negaliu. Man nuo jos skauda galvą, – atkirto sesutė, tarsi jai būtų siūlomi nuodai.

Mama jai skėlė antausį, ir Marija ėmė verkšlenti.

Dabar ją nuvarys į lovą, pamaniau.

Bet ne, tėvas paėmė lėkštę ir pažvelgė mamai tiesiai į akis.

– Duok jai ramybę, Tereza. Ji nevalgys. Ir nieko baisaus. Padėk tą mėsą į šalį.

Po pietų tėvai nuėjo pailsėti. Namai buvo tikra krosnis, bet jie vis tiek įstengdavo užmigti.

Dabar buvo pats metas paieškoti prikaistuvio. Atidariau bufetą, panaršiau tarp molinių indų. Dirstelėjau į didįjį stalčių, kur laikydavome nebenaudojamus indus. Išėjau laukan, už namo, kur buvo skalbykla, daržas ir džiovinamų baltinių eilės. Kartais mama ten plaudavo indus ir palikdavo džiūti saulėje.

Nieko. Prikaistuvis su obuoliais dingo.

Lindėjome pavėsyje žaisdami „spjaudynes" ir laukdami, kol truputį nusileis saulė ir galėsime sužaisti futbolo partiją, kai staiga pamačiau laiptais lipantį tėtį šventadienio drabužiais: gražiom kelnėm ir švariais marškiniais. Rankoje jis spaudė mėlyną krepšį, kurio niekad nebuvau matęs.

Mudu su Marija atsistojom ir pasivijome tuo metu, kai jis lipo į sunkvežimį.

– Tėti, tėti, kur važiuoji? Išvyksti? – paklausiau kybodamas ant durelių.

– Ar galime važiuoti su tavimi? – ėmė maldauti sesutė.

Mums labai magėjo gerai pasivažinėti sunkvežimiu. Abu prisiminėme tą dieną, kai tėtis buvo mus nusivežęs valgyti spurgų ir kreminių pyragaičių.

Jis įjungė variklį.

– Atsiprašau, vaikai. Tik ne šiandien.

Pabandžiau įsiropšti į kabiną.

– Bet, sakei, daugiau niekur nevažiuosi, būsi namie...

– Greitai grįšiu. Rytoj ar poryt. Na, eikit nuo mašinos. – Jis skubėjo. Jis nebuvo nusiteikęs ginčytis.

Sesutė dar mėgino prašyti, bet aš nenorėjau, žinojau, kad nieko nebus.

Žiūrėjome, kaip jis tolsta dulkių debesyje, palinkęs prie vairo savo didžiulėje žalioje dėžėje.

Naktį pabudau.

Bet mane pažadino ne sapnas. Triukšmas.

Gulėjau užsimerkęs ir klausiausi.

Jaučiausi taip, tarsi būčiau prie jūros. Girdėjau ją. Tik toji jūra buvo geležinė. Ką ten jūra – atrodė, paplūdimio krantą laižo varžtų, sraigtų ir vinių vandenynas. Lėtos gelžgalių bangos lūžo galingoje gožoje, čia užliedamos, čia apnuogindamos krantus.

Su šiuo garsu susiliejo ir kiti – nevilties apimta skalijo ir staugė šunų ruja, ir šis niūrus nedarnus choras ne tik nesušvelnino geležies džeržgesio, bet dar labiau jį sustiprino. Pažvelgiau pro langą. Tarškėdamas visomis savo geležimis, į kalvą ropštėsi kombainas. Jis panėšėjo į milžinišką metalinį skėrį dviem apskritom švytinčiom akutėm ir plačia burna, pilna ašmenų ir iečių. Mechaninis vabzdys rijo kviečius ir kakojo šiaudais. Kombainas dirbo nakčia, nes dieną buvo per karšta. Tai jis šniokštė kaip jūra.

Ir aš žinojau, iš kur sklinda šunų staugimas.

Iš Kiaušo tėvo šunidės. Italas Natalė už namo buvo pastatęs gofruotos geležies baraką, kuriame laikė medžioklinius šunis. Jie visada – žiemą ir vasarą – buvo laikomi už metalinio tinklo. Kai ryte Kiaušo tėvas nešdavo jiems ėsti, jie skalydavo.

Šiąnakt nežinia kodėl jie ėmė staugti visi kartu.

Pažvelgiau į kalvą.

Tėtis tenai. Jis nuvežė sesutės mėsą tam vaikui, todėl apsimetė turįs greitai išvažiuoti ir pasiėmė krepšį, kad galėtų ją paslėpti.

Prieš vakarienę atidariau šaldytuvą. Mėsos nebuvo.

– Mama, kur mėsa?

Ji pažvelgė į mane nustebusi.

– Dabar jau tau patinka mėsa?

– Taip.

– Nebėra. Ją suvalgė tėtis.

Netiesa. Jis nuvežė ją vaikui.

Nes tas vaikas buvo mano brolis.

Kaip Nuncijus Skardačonė, vyresnysis Salvatorės brolis. Nuncijus nebuvo blogas pamišėlis, bet aš negalėdavau į jį žiūrėti. Bijodavau, kad savo beprotybe neužkrėstų ir manęs. Nuncijus raudavosi plaukus ir juos valgydavo. Jo galva buvo apėjusi skylutėm ir pluta, ir jis seilėjosi. Motina uždėdavo jam skrybėlę ir užmaudavo pirštines, kad nesirautų plaukų, bet tada jis pradėjo kramtytis rankas. Susikramtydavo iki kraujo. Galų gale buvo išvežtas į beprotnamį. Aš pasijutau laimingas.

Gal tas vaikas duobėje – mano brolis, gal jis gimė pamišęs kaip Nuncijus ir tėtis jį paslėpė ten, kad negąsdintų manęs ir sesutės. Kad negąsdintų Akva Traversės vaikų.

Gal mudu dvyniai. Juk atrodome vienodo ūgio ir amžiaus.

Kai mudu gimėme, mama paėmė abu iš lopšio ir įkišo savo krūtį mums į burną, kad pamaitintų pienu. Aš pradėjau žįsti, o jis įsikando spenelį, ėmė tąsyti norėdamas nutraukti, iš krūties pradėjo bėgti pienas ir kraujas, ir tada mama sušuko ant visų namų:

– Jis beprotis! Beprotis! Pinai, išnešk jį. Užmušk jį, jis beprotis!

Tėtis įkišo mano broliuką į maišą ir nuvežė į kalvą, kad ten nužudytų. Paguldė kviečiuose ant žemės ir turėjo nudurti, bet nenudūrė, juk, šiaip ar taip, jis buvo jo sūnus. Tada jis iškasė duobę, sukaustė vaiką grandinėm ir toje duobėje užaugino.

Mama nežinojo, kad jis gyvas.

O aš žinojau.

4.

Pabudau anksti. Bet nesikėliau, gulėjau lovoje, kol ėmė kepinti saulė. Paskui man pabodo laukti. Mama ir Marija dar miegojo. Nusiprausiau, išsivaliau dantis, įsidėjau į mokyklinį portfelį sūrio ir duonos ir išėjau.

Nusprendžiau, kad kalvoje dieną nepavojinga. Baisūs dalykai ten dedasi tik naktį.

Tąryt pasirodė debesys. Jie greitai plaukė blyškiu dangumi, mesdami tamsias dėmes ant kviečių laukų, bet lietaus nepaleido – nešė jį apsiglėbę vienas Dievas težino kur.

Apžergęs Kledarą, lėkiau ištuštėjusiais laukais namo link.

Jei duobėje rasiu nors mažytį gabalėlį mėsos, vadinasi, tas vaikas – mano broliukas.

Jau buvau visai netoli, kai horizonte pasirodė tirštas raudonų dulkių debesis. Jis skriejo pažeme. Ir greitai. Panėšėjo į kviečiais plaukiantį debesį. Jį galėjo sukelti mašina, riedanti saulės išdegintu keliu. Jis buvo toli, bet netrukus pasieks ir mane. Jau girdėjau variklio riaumojimą.

Kažkas važiavo iš apleisto namo. Kelias vedė tik ten, niekur kitur. Automobilis lėtai pasisuko ir ėmė važiuoti tiesiai į mane.

Nežinojau, ką daryti. Jei grįšiu atgal, jis pasigaus mane, jei važiuosiu toliau – pamatys. Turėjau greitai apsispręsti, nes jis artėjo. Gal jau pamatė mane. O jei nepamatė, tai tik dėl to tiršto ir raudono dulkių debesies.

Apsukau dviratį ir ėmiau iš visų jėgų minti pedalus, stengdamasis pabėgti nuo automobilio kuo toliau. Veltui. Kuo stipriau myniau pedalus, tuo labiau dviratis ožiavosi, kraipėsi į šonus ir atsisakė važiuoti į priekį. Atsigręžęs už nugaros pamačiau vis didėjantį dulkių debesį.

Slėpkis, tariau sau.

Pasukau vairą, dviratis užkliuvo už akmenuko ir aš tarsi nukryžiuotasis nulėkiau į kviečių lauką. Automobilis buvo ne toliau nei už dviejų šimtų metrų.

Kledaras gulėjo šalikelėje. Griebiau už rato ir trūktelėjau dviratį prie savęs. Prisiplojau prie žemės. Ir lioviausi kvėpuoti. Suakmenėjau. Meldžiau kūdikėlį Jėzų, kad niekas manęs nepamatytų.

Kūdikėlis Jėzus manęs išklausė.

Prisiplojęs viduryje lauko, apniktas gylių, puotaujančių ant mano odos, sukišęs pirštus į karštus grumstus, pamačiau pro šalį važiuojant rudos spalvos 127-uką.

Feličės Natalės 127-uką.

Feličė Natalė buvo vyresnysis Kiaušo brolis. Ir jei Kiaušas buvo nedoras, tai Feličė – tikrų tikriausia bjaurybė. Feličei buvo dvidešimt. Ir kai jis apsilankydavo Akva Traversėje, gyvenimas man ir kitiems vaikams tapdavo pragaru. Jis mušdavo mus, prakiurdindavo kamuolį ir vogdavo mūsų daiktus.

Tikras velnio išpera. Nei draugo, nei moters. Tas vaikinas lįsdavo net prie pačių mažiausių, nes buvo vieniša kenčianti siela. Ir tai suprantama. Joks dvidešimtmetis negalėtų gyventi Akva Traversėje, nebent galiausiai išprotėtų ir imtų rautis plaukus kaip Nuncijus Skardačonė. Feličė jautėsi Akva Traversėje kaip tigras narve. Blaškydavosi tarp keturių namų piktas, nervingas, pasirengęs visiems kibti į atlapus. Tikra laimė, kad kar-

tais išsidangindavo į Lučinjaną. Bet ir ten su niekuo nesusidraugavo. Eidamas iš mokyklos, matydavau jį sėdintį aikštėje ant suolo.

Tais metais buvo madingos kelnės, panašios į dramblio kojas, aptempti spalvoti marškinėliai, avikailių skrandutės ir ilgi plaukai. Bet Feličė madų nepaisė. Plaukus kirpdavosi trumpai ir šukuodavo atgal su briliantinu, kuo švariausiai skusdavosi ir nešiodavo kariškus mundurus ir maskuojamąsias kelnes. Aplink kaklą apsivyniodavo skepetaitę. Važinėdavosi 127-uku, mėgo ginklus, girdavosi Pizoje tarnavęs parašiutininku ir šokinėjęs iš lėktuvų. Bet tai buvo netiesa. Visi žinojo, kad jis tarnavo Brindizyje. Jo veidas buvo smailus kaip barakudos, dantys mažuliukai ir reti kaip ką tik gimusio krokodiliuko. Vieną kartą mums paaiškino, esą jie tokie maži, nes dar pieniniai. Niekad neiškritę. Kai nepraverdavo burnos, atrodydavo beveik gražus vaikinas, bet kai kalbėdavo ar juokdavosi, turėdavai atsitraukti atatupstas per du žingsnius. Ir jei pastebėdavo, kad žiūri į jo dantis, turėdavai nemalonumų.

Paskui vieną palaimingąją dieną jis išvažiavo.

Jei Kiaušo paklausdavai, kur išvyko brolis, šis atsakydavo:

– Į Šiaurę. Dirbti.

Tokio atsakymo mums visiškai pakako.

Ir šit dabar jis išdygo man prieš akis kaip nuodinga piktžolė. Su savo triznos spalvos 127-uku. Ir važiavo jis iš apleisto namo.

Tai jis įkišo tą vaiką į duobę. Štai kas vaiką tenai įgrūdo.

Pasislėpęs tarp medžių stebėjau, ar slėnis tuščias.

Įsitikinęs, jog esu vienas, išėjau iš miško ir kaip visada įlipau į namą per durų langelį. Be makaronų pakelių, alaus butelių ir prikaistuvio su obuoliais, ant grindų stovėjo kelios atidarytos tuno dėžutės. Šalia gulėjo kariškas miegmaišis.

Feličės. Miegmaišis buvo Feličės. Įsivaizdavau, kaip jis patenkintas drybso maiše ir valgo tuną.

Pripyliau butelį vandens, paėmiau virvę iš didžiosios dėžės, išsinešiau ją į lauką, pririšau prie krano strėlės, nustūmiau gofruotą lakštą bei čiužinį ir pažvelgiau žemyn.

Jis gulėjo tarsi ežys, susivyniojęs į rudą antklodę.

Visai nenorėjau leistis žemyn, bet turėjau patikrinti, ar ten yra tie mėsos likučiai, kurių nesuvalgė sesutė. Nors ir mačiau važiuojantį nuo kalvos Feličę, negalėjau atsikratyti minties, kad tas vaikas – mano broliukas.

Ištraukiau iš kišenės sūrį ir paklausiau:

– Ar galiu nusileisti pas tave? Aš tas, kuris tau davė gerti. Prisimeni? Dabar atnešiau valgyti. Sūrio. Labai skanaus. Kačotos. Jis skanesnis, šimtą kartų skanesnis už mėsą. Jei manęs nepulsi, atiduosiu jį tau.

Jis neatsakė.

– Tai ar galiu nulipti žemyn?

Gal Feličė perrėžė jam gerklę?

– Metu tau sūrį. Gaudyk.

Numečiau sūrį.

Šis nukrito šalia jo.

Juoda, it tarantulas vikri ranka išlindo iš po antklodės ir ėmė grabalioti po žemę, kol sūrį rado, sugriebė ir paslėpė. Valgant jam drebėjo rankos kaip letenos tų mišrūnų šunų, kurie po dviejų dienų pasninko netikėtai išvysta bifštekso gabalėlį.

– Turiu ir vandens... Atnešti?

Jis mostelėjo ranka.

Nulipau žemyn.

Vos pajutęs, kad aš šalia, jis prisiglaudė prie sienos.

Apsidairiau aplink, tačiau mėsos niekur nepamačiau.

– Nieko bloga tau nepadarysiu. Nori gerti? – Padaviau jam butelį. – Gerk, vanduo gardus.

Jis atsisėdo, bet antklodės nuo pečių nenusimetė. Panėšėjo į mažą apdriskusį vaiduoklį. Surištos liesos kojos styrojo tarsi dvi baltos šakelės. Viena buvo sukaustyta grandine. Iškišo iš po antklodės ranką, išplėšė iš manęs butelį ir jį, kaip ir sūrį, paslėpė po antklode. Staiga pamačiau atsikišusią skruzdėdos nosį. Jis gėrė.

Ištuštino butelį per dvidešimt sekundžių. Baigęs gerti, net atsiraugėjo.

– Kuo tu vardu? – paklausiau.

Nesiteikdamas atsakyti, jis vėl atsigulė.

– Kuo vardu tavo tėvas?

Ir vėl neišgirdau atsakymo.

– Mano tėvo vardas – Pinas. O tavo? Gal ir tavo Pinas?

Regis, jis užmigo.

Kurį laiką žiūrėjau į jį, paskui sušukau:

– Feličė! Ar pažįsti Feličę? Aš mačiau jį. Važiavo iš čia automobiliu... – Nežinojau, ką dar pasakyti. – Nori, kad išeičiau? Jei nori, išeisiu. – Tyla. – Gerai, išeinu. – Ir griebiau virvę. – Na, sudie...

Po antklode išgirdau murmesį, atodūsį, kažkokį neaiškų garsą.

Priėjau arčiau.

– Ką nors sakei?

Jis vėl suniurnėjo.

– Nesuprantu. Kalbėk garsiau.

– Meškėnai!.. – sušuko.

Aš pašokau.

– Meškėnai? Ką meškėnai?

Jis nuleido balsą.

– Meškėnai... plovikai.

– Meškėnai plovikai?

– Meškėnai plovikai. Jei paliksi atdarą virtuvės langą, meškėnai plovikai įeis vidun ir pavogs pyragaičius ar sausainius, žiūrint, ką tą dieną valgai, – paaiškino jis labai rimtai. – Jei, pavyzdžiui, palieki priešais namą šiukšles, naktį ateina meškėnai plovikai ir jas suėda.

Jis panėšėjo į sudaužytą radiją, staiga vėl pradėjusį skaityti žinias.

– Labai svarbu gerai uždaryti šiukšlių kibirą, antraip jie viską išvers.

Apie ką jis kalba? Pamėginau pertraukti:

– Čia nėra nei meškėnų, nei vilkų. Yra tik lapių. – Paskui paklausiau: – Gal kartais vakar tu suvalgei bryzelį mėsos?

– Meškėnai plovikai kandžiojasi, nes bijo žmonių.

Kas, po velnių, tie meškėnai? Ir ką jie plauna? Paklodes? Be to, gyvūnai kalbasi tik pasakose. Man nepatiko šita istorija su meškėnais plovikais.

Aš neatlyžau:

– Labai prašau pasakyti, ar vakar valgei mėsos? Tai labai svarbu.

O jis atsakė:

– Meškėnai plovikai man pašnibždėjo, kad tu nebijai kirminų valdovo.

Balselis mano smegeninėj ragino jo neklausyti ir kuo greičiau dingti iš čia.

Griebiau virvę, bet išeiti neįstengiau – tarsi užburtas spoksojau į jį.

Jis nepasidavė:

– Tu nebijai kirminų valdovo.

– Kirminų valdovo? O kas jis toks?

– Kirminų valdovas sako: „Ei, kvaileli, nuleisiu tau ėdalo. Paimk ir grąžink man kibirą. Antraip įlipsiu pas tave ir su-

traiškysiu kaip kirminą. Taip, sutraiškysiu kaip kirminą“. Ar tu angelas sargas?

– Ką?

– Ar tu angelas sargas?

Aš sumurmėjau:

– Ne... Aš ne... Aš ne angelas...

– Angelas. Tavo balsas kaip angelo.

– Kokio angelo?

– To, kuris kalba, kuris taria žodžius.

– Tai gal čia kalba meškėnai plovikai? – Niekaip nesupratau, ką jis kliedi. – Bet tu sakei...

– Taip, meškėnai plovikai kalba, bet kartais jie meluoja. O angelas visada sako teisybę. Tu esi angelas sargas. – Jis pakėlė balsą. – Man tu gali pasakyti.

Jaučiausi silpnas. Šūdo kvapas man užkimšo burną, nosį, smegenis.

– Aš ne angelas... Aš Mikelė. Mikelė Amitranas. Aš nes... – sumurmėjau. Atsirėmiau į sieną, slystelėjau ir pargriuvau ant žemės. Tą akimirką jis atsistojo, ištiesė į mane rankas tarsi išmaldos prašantis raupsuotasis, valandėlę pastovėjo, paskui žengė žingsnį ir suklupo po antklode prie mano kojų.

Kažką šnabždėdamas palietė vieną mano pirštą.

Aš suklikau. Tarsi mane būtų palietęs šlykštus nuodingas voras. Kaulėta rankele juodais, ilgais, susisukusiais nagais.

Kalbėjo jis labai labai tyliai.

– Ką? Ką tu pasakei?

– Ką pasakiau? Kad aš miręs! – atsakė jis.

– Ką?

– Ką? Aš miręs? Miręs? Aš miręs. Ką?

– Kalbėk garsiau. Garsiau... Prašau...

Jis sucypė – be balso, kimiai, šaižiai, sakytum kažkas būtų nagu brūkštelėjęs per klasės lentą.

– Aš miręs? Miręs? Miręs.

Susiradau virvę ir išsliuogiau iš duobės spardydamasis ir drabstydamas jį žemėm.

O jis tebespygavo:

– Aš miręs? Miręs. Aš miręs?

Myniau pedalus persekiojamas spiečiaus sparvų.

Ir prisiekinėjau, kad daugiau niekad o niekad negrįšiu į šią kalvą. Tegu man kas išduria akis, bet daugiau niekad nesikalbėsiu su tuo bepročiu.

Kaip, po paraliais, jis gali tikėti, kad yra miręs? Neįmanoma būti gyvam ir įsivaizduoti, kad esi miręs. Miręs žmogus yra miręs, ir viskas. Ir gyvena rojuje arba blogiausiu atveju pragare.

O kas, jei jis teisus?

Jei jis iš tikrųjų miręs? Jei jį prikėlė iš mirusiųjų? Bet kas? Prikelti iš mirusiųjų gali tik Jėzus Kristus. Daugiau niekas. O kai prisikeli, ar žinai, kad buvai miręs? Ar prisimeni rojų? Ar prisimeni, kas buvai anksčiau? Ne, tada visai sukvailėji, nes tavo smegenys jau būna supuvusios, ir pradedi pliaukšti nesąmones apie meškėnus plovikus.

Ne, jis man nei dvynys, nei brolis. Ir tėtis neturi su juo nieko bendra. Ir mėsos nemačiau. Ir prikaistuvis ne mūsų. Mūsiškį mama tiesiog išmetė.

Ir kai tik grįš tėtė, papasakosiu jam viską. Kaip jis mane mokė. Ir tėtis ko nors imsis.

Jau beveik atsidūręs ant kelio, prisiminiau lakštą. Ir vėl pabėgau, ir vėl neuždengiau duobės.

Jei Feličė grįš, mirksniu supras, kad čia kažkas buvo ir įkišo nosį ten, kur nereikia. Negi leisiuosi sučiumpamas vien todėl, kad išsigandau grandine sukaustyto bepročio? Kai tik susigaudys, kad buvau čia, Feličė man nuraus ausis.

Kartą mudu su Kiaušu įsiropštėm į Feličės automobilį. Apsimetėme, kad sėdim erdvėlaivyje. Jis vairavo, o aš pyškinau į marsiečius. Feličė mus užklupo nusikaltimo vietoje ir išvilko už ausų kaip triušius į kelio vidurį. Verkėme kruvinom ašarom, bet jis nepaleido. Laimė, kaip tik tuo metu į lauką išėjo mama ir gerai jam iškaršė kailį.

Norėjau viską mesti, greičiau atsidurti namie, užsidaryti kambaryje ir skąityti komiksus, bet keikdamas save grįžau atgal. Dabar dangus buvo be debesėlio, ir aš vos nedvėsiau iš karščio. Nusivilkau marškinėlius ir tarsi indėnas apsirišau jais galvą. Pasiėmiau lazdą. Jei susidursiu su Feliče, ginsiuosi.

Aš tik norėjau užstumti lakštą per daug nesiartindamas prie duobės, bet nesusilaikiau ir žvilgtelėjau žemyn.

Jis klūpojo po antklode ištiesęs ranką, tokia pat poza, kokia palikau.

Man taip magėjo užšokti ant to prakeikto lakšto ir sutrypt į tūkstančius gabalėlių, bet aš tik pastūmiau jį ir uždengiau duobę.

Kai grįžau namo, mama plovė indus. Ji tėškė keptuvę į kriauklę.

– Žiūrėkit, kas parėjo!

Ji taip niršo, kad net virpčiojo žandikaulis.

– Kur, po galais, tu valkiojiesi? Buvau mirtinai išsigandusi... Anąkart tėvas tau neiškaršė kailio, bet šįkart tikrai gausi pylos.

Nespėjus ištarti nė vieno žodžio ir atsiprašyti, ji puolė mane vaikytis po kambarį. Aš strikinėjau iš vieno virtuvės galo į kitą kaip ožys, o prie stalo sėdinti sesutė stebėjo mane ir lingavo galvą.

– Kur tu lakstai? Eikš čia!

Stryktelėjau per sofą, palindau po stalu, peržengiau krėslą, nučiuožiau grindimis iki savo kambario ir pasislėpiau po lova.

– Lįsk lauk!

– Ne. Tu mane primuši!

– Taip, primušiu. Jei išlįsi pats, gausi mažiau.

– Ne, neišlįsiu!

– Tada žinokis.

Mano kulkšnį suspaudė gniaužtai. Įsikirtau į lovos koją abiem rankom, bet veltui. Mama buvo stipresnė už patį milžiną ir toji prakeikta geležinė koja ėmė slysti iš pirštų. Paleidau ją ir atsidūriau mamai tarp kojų. Pabandžiau vėl palįsti po lova, bet ji nepaliko jokių šansų – sugriebė už kelnių ir pasikišo po pažastim tarsi lagaminą.

Aš spygavau:

– Paleisk mane! Prašau! Paleisk!

Mama atsisėdo ant sofos, pasiguldė mane ant kelių, ir kol aš blioviau kaip avinas, nutraukė žemyn kelnes ir apatinukes, atmetė atgal plaukus ir ėmė sąžiningai skalbti man užpakalį.

Mama visada turėjo sunkią ranką. Ji pliaukšėjo man per sėdynę tiksliai ir dusliai, sakytum, muštuku būtų daužiusi kilimą.

– Visur tavęs ieškojau. – Ir vienas. – Niekas nieko nežinojo. – Ir du. – Tu nuvarysi mane į kapus. – Ir trys. – Žmonės tikriausiai pamanė, kad aš bloga motina. – Ir keturi. – Kad nemoku auklėti savo vaikų.

– Gana! – rėkiau. – Mama, liaukis! Prašau!

Per radiją balsas dainavo: *Croce. Croce e delizia. Delizia al cor**.

Viską prisimenu, tarsi tai buvo vakar. Prisimenu tai visą gyvenimą, ir kai tik klausausi „Traviatos“, regiu save nuogu už-

* Kryžius. Kryžius ir palaima. Ir palaima širdyje (*it.*).

pakaliu ant motinos kelių ir ją pačią, sėdinčią ant sofos ir karšiančią man kailį.

– Ką veiksime? – paklausė manęs Salvatorė.

Mudu sėdėjome ant suoliuko ir svaidėm akmenis į kviečių laukan išmestą garo katilą. Katras pataikydavo, užsidirbdavo tašką. Kiti vaikai kelio gale žaidė skiniuką.

Diena buvo vėjuota, bet dabar, sutemus, vėjas nurimo ir vėl tapo tvanku, o už laukų nusidriekė blyškių pavargusių debesų ruožas.

Aš nusviedžiau akmenį pernelyg toli.

– Nežinau. Dviračiu negaliu važinėtis, man skauda užpakalį. Motina gerokai jį nuskalbė.

– Už ką?

– Kad vėlai grįžtu namo. O ar tave motina muša?

Salvatorė sviedė akmenį ir šis gražiai dzingtelėjo į katilą. – Taškas! Trys : vienas. – Paskui papurtė galvą: – Ne, neįstengia. Pernelyg stora.

– Tau gerai. O mano motina labai stipri ir gali net dviratininką aplenkti.

Jis nusijuokė.

– Nenusišnekėk.

Paėmiau mažiausią akmenuką ir sviedžiau. Šįkart beveik pataikiau.

– Prisiekiu. Vieną kartą Lučinjane turėjome vytis autobusą. Kai atėjom į stotelę, jis jau buvo išvažiavęs. Mama ėmė bėgti taip greitai, kad pasivijo jį ir pradėjo kumščiu daužyti į duris. Ir jis sustojo.

– Jei mano motina taip bėgtų, mirtų.

– Sakyk, – paklausiau, – ar prisimeni pamoką, kai panelė Destani mums pasakojo Lozoriaus stebuklo istoriją?

– Taip.

– Ar, tavo nuomone, prisikėlęs Lozorius žinojo, kad buvo miręs?

Salvatorė pagalvojo.

– Ne. Man regis, jis manė, kad sirgo.

– Bet kaip jis galėjo vaikščioti? Juk mirusio žmogaus kūnas būna sustingęs. Prisimeni tą katiną, kurį buvome radę? Jis atrodė visai sustiręs.

– Kokį katiną?

Jis paleido akmenį ir vėl pataikė į katilą. Turėjo labai taiklią ranką.

– Ogi tą, prie upelio... Prisimeni?

– Taip, prisimenu. Kiaušas jį perlaužė pusiau.

– Ar nemanai, kad jei kas miršta, o paskui prisikelia, vaikšto nenormaliai ir galop išprotėja, nes jo smegenys būna supuvusios ir jis ima skiesti visokias nesąmones?

– Manau, taip.

– O kaip manai – ar mirusįjį galima prikelti, o gal tai geba tik Jėzus Kristus?

Salvatorė pasikasė galvą.

– Nežinau. Teta man pasakojo tikrą istoriją. Kartą vieno žmogaus sūnų partrenkęs automobilis, ir sūnus buvęs sutraiškytas it varlė. Tėvas nebegalėjęs gyventi, ėjęs vis blogyn ir blogyn, visą dieną tik raudojęs, ir daugiau nieko. Tada nuėjęs pas žynį ir atidavęs visus pinigus, kad tik tas prikeltų jo sūnų. Žynys taręs: „Eik namo ir lauk. Šiąnakt tavo sūnus grįš". Tėvas ėmęs laukti, bet sūnus vis negrįžęs, galop nuėjęs ir atsigulęs į lovą. Jau buvo beužmiegąs, bet staiga išgirdęs žingsnius virtuvėje. Laimingas atsikėlęs ir pamatęs savo sūnų – visą sumaitotą, be vienos rankos, pusiau perskelta galva, ištaškytomis smegenimis, ir sūnus pasakęs nekenčiąs tėvo, nes šis palikęs jį vieną

vidury gatvės, o pats nuėjęs su moterimis, todėl esąs kaltas dėl jo mirties.

– O paskui?

– Paskui tėvas apipylė jį benzinu ir padegė.

– Ir gerai padarė.

Aš sviedžiau akmenį ir galop pataikiau į patį katilo vidurį.

– Taškas. Keturi : du.

Salvatorė pasilenkė akmens.

– Žinoma, kad gerai padarė.

– Bet ar tu tiki, kad ši istorija tikra?

– Ne.

– Aš irgi ne.

Pabudau, nes labai norėjau siusio. Tėvas buvo grįžęs. Išgirdau jo balsą virtuvėje.

Kalbėjosi su vyrais. Jie ginčijosi, pertraukinėjo kits kitą ir įžeidinėjo. Tėtis buvo labai įsiutęs.

Tą vakarą nuėjome gulti iškart po vakarienės.

Sukinėjausi apie mamą lyg drugelis. Norėjau susitaikyti. Net pradėjau lupti bulves, bet ji vaikščiojo pikta visą popietę. Per vakarienę pastūmė lėkštes mums po nosimis, ir kol tylėdami valgėme, slankiojo po virtuvę ir vis dairėsi į kelią.

Sesutė miegojo. Atsiklaupiau lovoje ir pažvelgiau pro langą.

Sunkvežimis stovėjo šalia didžiulio tamsaus automobilio sidabriniu priekiu. Piniguočiaus automobilio.

Labai norėjau siusioti, bet kad patekčiau į tualetą, turėjau pereiti virtuvę. Gėdijausi visų tų žmonių, bet man jau beveik kapsėjo į apatinukes.

Atsistojau ir priėjau prie durų. Griebiau rankeną. Ėmiau skaičiuoti: vienas, du, trys... Ir tyliai atidariau.

Jie sėdėjo prie stalo.

Italas Natalė, Kiaušo tėvas. Pjetras Mura, kirpėjas. Andžela Mura. Feličė. Tėtis. Ir senis, kurio niekad nebuvau matęs. Tikriausiai Serdžas, tėčio draugas.

Jie rūkė. Jų veidai buvo raudoni ir pavargę, o akys mažos mažuliukės.

Stalas buvo nukrautas tuščiais buteliais, pilnomis nuorūkų peleninėmis, „Nazionali" ir „Milde Sorte" cigarečių pakeliais ir duonos trupiniais. Sukosi ventiliatorius, bet veltui. Tvyrojo dusinamas karštis. Buvo įjungtas televizorius, tačiau be garso. Dvokė pomidorais, prakaitu ir vabzdžių dustu.

Mama taisė kavą.

Pažvelgiau į senį, traukiantį cigaretę iš „Dunhill" pakelio.

Vėliau sužinojau, kad jis vardu Serdžas Materija. Tuo metu jam buvo šešiasdešimt septyneri. Jis atvažiavo iš Romos, kur prieš dvidešimt metų išgarsėjo apiplėšdamas kailių parduotuvę Monte Marijo gatvėje ir užgrobdamas Žemės ūkio centrinį banką. Praėjus savaitei po apiplėšimo nusipirko užkandinę Bolonijos aikštėje. Norėjo išplauti pinigus, bet atidarymo dieną jį suėmė karabinieriai.

Nemažai metelių atsėdėjęs kalėjime, už gerą elgesį buvo paleistas į laisvę ir emigravo į Pietų Ameriką.

Serdžas Materija buvo liesas. Ir plikagalvis. Virš ausų jam augo gelsvi reti plaukeliai, surišti į uodegą. Buvo ilganosis, įkritusiom akim, su balta, mažiausiai porą dienų neskusta barzda, kuri dar labiau išryškino įdubusius skruostus. Ilgi šviesūs antakiai panėšėjo į plaukų kuokštus, priklijuotus ant kaktos. Kaklas raukšlėtas, išmuštas dėmėm, tarsi apipurkštas chlorkalkėm. Vilkėjo šviesiai mėlynu kostiumu ir rudo šilko marškiniais. Ant blizgančios plikės pūpsojo akiniai paauksuotais rėmeliais, o pro krūtinės plaukus blykčiojo auksinė grandinėlė su saulute. Ant riešo segėjo masyvų auksinį laikrodį.

Buvo įsiutęs.

– Jau iš pat pradžių jūs padarėte keletą klaidų. – Kalbėjo jis kažkaip juokingai. – O šitas vaikinas – tikras mulkis. – Jis parodė į Feličę. Žiūrėjo į jį taip, kaip mes žiūrime į šuns kakį. Paskui paėmė krapštuką ir pradėjo rakinėtis geltonus dantis.

Feličė sėdėjo užsikniaubęs ant stalo ir šakute kažką piešė ant staltiesės. Jis buvo nepaprastai panašus į brolį, ypač tą akimirką, kai ant jo šaukdavo mama.

Senis pasikasė pagurklį.

– Iškart sakiau, kad jumis negalima pasitikėti. Jūs visiški neišmanėliai. Tai buvo sumauta mintis. Jūs viską sugadinot. Tiesiog žaidžiate su ugnimi. – Jis numetė krapštuką į lėkštę. – Koks aš asilas! Sėdžiu čia su jumis ir tik gaištu laiką... Jeigu viską būtumėt padarę, kaip buvo numatyta, jau būčiau Brazilijoje, o dabar murkdausi šitoj šūdinoj skylėj.

Tėtis bandė ginčytis.

– Klausyk, Serdžai... Nusiramink... Dar ne viskas...

Bet senis jį nutildė:

– Ką, po velnių, reiškia „dar ne viskas“? Tu išvis užsičiaupk, nes esi prisidirbęs daugiau už visus. Ir žinai kodėl? Nes nesupranti. Tu niekam tikęs. Ramus, pasitikintis savimi, o prisidirbai iki kaklo. Tu – tikras kvailys.

Tėtis mėgino atsakyti, paskui prarijo tuos žodžius tarsi karčią piliulę ir nudelbė akis.

Jis buvo apšauktas kvailiu.

Tarsi kas būtų dūręs man peiliu į šoną. Dar niekas taip nekalbėjo su tėčiu. Tėtis buvo Akva Traversės galva. Ir šit dabar tas šlykštus, nežinia iš kur atsitrenkęs senis įžeidinėja jį visų akivaizdoje.

Kodėl tėtis neišmeta jo pro duris?

Staiga visi liovėsi kalbėję. Sėdėjo tylėdami, tik senis vėl ėmė krapštytis dantis ir spoksot į sietyną.

Tas senis panėšėjo į imperatorių. Kai imperatorius apsiniaukia, visi turi nutilti. Tėtis irgi.

– Televizijos žinios! Dabar televizijos žinios! – sušuko Barbaros tėvas, sukiodamasis ant kėdės. – Prasideda žinios!

– Įjunk garsą, Tereza! Garsiau! Ir užgesink šviesą! – paliepė tėtis mamai.

Kai žiūrėdavome televizorių, mūsų namuose visada būdavo išjungiama šviesa. Tai buvo privaloma. Mama puolė pirma prie garso mygtuko, paskui prie šviesos jungiklio.

Kambarį apgaubė prieblanda. Visi atsigręžė į televizorių. Tarsi būtų žaidusi Italijos rinktinė.

Pasislėpęs už durų mačiau, kaip jie pavirto tamsiais siluetais, mėlynai nudažytais ekrano šviesos.

Žurnalistas kalbėjo apie dviejų traukinių susidūrimą netoli Florencijos. Katastrofoje žuvo keletas žmonių, bet jie niekam nerūpėjo.

Mama bėrė cukrų į kavą, o jie nurodinėjo: – Man vieną šaukštelį, man du, o man nereikia.

Barbaros motina tarė:

– Gal jie apie tai nekalbės. Vakar nekalbėjo. Gal tai jau niekam neįdomu.

– Užsičiaupk! – suriko senis.

Dabar buvo gera proga eiti siusiuko. Tereikėjo nusigauti iki tėvų kambario. Iš jo patekčiau į tualetą ir tamsoje pasiusiočiau.

Įsivaizdavau, jog aš – juodoji pantera. Išropojau iš kambario keturiomis. Tebuvo likę vos keli metrai iki išsigelbėjimo, kai Kiaušo tėvas atsikėlė nuo sofos ir ėmė žingsniuoti į mano pusę.

Prisiplojau prie grindų. Italas Natalė atsistojo, pasiėmė cigaretes nuo stalo ir vėl atsisėdo ant sofos. Atsidusau ir ėmiau šliaužti į priekį. Durys čia pat. Viskas, man pavyko! Jutau, kaip

slūgsta įtampa, ir staiga visi kad suriks: „Štai! Štai! Nutilkit! Visi nutilkit!“

Aš ištiesiau kaklą virš sofos ir vos nenualpau.

Už žurnalisto nugaros pamačiau vaiko nuotrauką.

To vaiko. Iš duobės. Buvo šviesiaplaukis. Švarutis, gražiai sušukuotas, iščiustytas, languotais marškinėliais. Jis šypsojosi ir spaudė rankose mažytį elektrinio traukinio garvežiuką.

Žurnalistas kalbėjo toliau:

– Vis dar tebeieškomas mažasis Filipas Kardučis, Lombardijos pramonininko sūnus, prieš porą mėnesių pagrobtas Pavijoje. Karabinieriai ir tardytojai aptiko dar vieną pėdsaką, kuris, manoma, gali atvesti į...

Daugiau nieko neišgirdau.

Visi šaukė. Tėtis ir senis pašoko ant kojų.

Vaiko vardas – Filipas. Filipas Kardučis.

– Dabar perduodame šįryt įrašytą ponios Luizos Karduči kreipimąsi į vaiko grobikus.

– Na, ko po velnių, dar nori toji karvė? – paklausė tėtis.

– Kekšė! Šlykšti kekšė! – sugriežė dantimis Feličė jam už nugaros.

Tėvas jam skėlė antausį.

– Užsičiaupk!

Jį palaikė ir Barbaros motina.

– Mulkis!

– Dėl Dievo, užsičiaupkit! – suriko senis. – Aš noriu pasiklausyti!

Ekrane pasirodė moteris. Elegantiška. Šviesiaplaukė. Nei jauna, nei sena, bet graži. Sėdėjo dideliame odiniame krėsle, pilname knygų kambaryje. Jos akys blizgėjo. Ji gniaužė rankas, tarsi bijodama, kad jos pabėgs. Šniurkštelėjo nosimi ir, žiūrėdama tiesiai mums į akis, tarė:

– Aš Filipo Kardučio motina. Kreipiuosi į savo sūnaus grobikus. Maldauju, nedarykite jam nieko bloga. Jis mielas vaikas, gerai išauklėtas ir labai nedrąsus. Maldauju, elkitės su juo gerai. Esu įsitikinusi, kad jūs žinote, kas yra meilė ir supratimas. Net jeigu neturite vaikų, esu tikra, jog galite įsivaizduoti, ką jaučia motina, kai iš jos atimamas sūnus. Išpirka, kurios prašėte, labai didelė, bet mudu su vyru pasirengę atiduoti viską, ką turime, kad tik vėl pamatytume Filipą. Grasinote nupjauti jam ausį. Maldauju to nedaryti... – Ji nusišluostė akis, įkvėpė oro ir kalbėjo toliau: – Mes darome viską, ką tik galime. Prašau jūsų. Jeigu būsite gailestingi, Dievas jums atlygins. Perduokite Filipui, kad mama ir tėtis jo neužmiršo ir kad myli jį.

Tėtis pirštais pavaizdavo žirkles ir tarė:

– Nupjausime jam abi ausis. Abi.

Senis pridūrė:

– Tada tu, kekše, išmoksi kalbėti per televiziją.

Ir visi vėl ėmė šaukti.

Smukau į savo kambarį, uždariau duris, užsilipau ant palangės ir ėmiau siusioti.

Vadinasi, mano tėtis ir kiti atėmė vaiką iš televizijos ponios.

Siusis subarbeno į sunkvežimio brezentą. Žibinto šviesoje sublizgo lašai.

„Tik žiūrėk, Mikele, niekur neik naktį, – kartodavo man mama. – Sutemus pasirodo pabaisa, ji grobia vaikus ir parduoda juos čigonams“.

Tasai pabaisa – mano tėtis.

Dieną geras, naktį blogas.

Visi kiti – čigonai. Čigonai, persirengę žmonėmis. Senis – čigonų karalius, o tėtis – jo tarnas. Tik mama ne čigonė.

Įsivaizdavau, kad čigonai tokie labai greiti nykštukai lapių ausimis ir viščiukų kojomis. Nors iš tikrųjų jie normalūs žmonės.

Kodėl jie neatiduoda vaiko? Ką jie ketina daryti su tuo bepročiu? Buvo matyti, kad Filipo mama itin nusiminusi. Jeigu ji kreipėsi į televiziją, vadinasi, sūnus jai labai rūpi.

O tėtis nori jam nupjauti ausis.

– Ką darai?

Aš krūptelėjau, atsisukau ir vos neprišlapinau į lovą.

Pabudo Marija. Susikišau pimpaliuką į apatinukes.

– Nieko.

– Siusiojai. Mačiau.

– Labai norėjau.

– O kas dedasi ten?

Jei pasakysiu, kad tėtis pabaisa, ji gali išsikraustyti iš proto.

Aš gūžtelėjau pečiais:

– Nieko.

– O ko jie ginčijasi?

– Šiaip sau.

– Kodėl šiaip sau?

Pamelavau:

– Jie lošia bingą.

– Bingą?

– Taip. Ginčijasi, kuriam traukti numerius.

– Kas laimi?

– Serdžas, tėtės draugas.

– Jau atvažiavo?

– Taip.

– Koks jis?

– Senas. Dabar miegok.

– Negaliu. Per karšta. Ir dar tas triukšmas. Kada jie išsiskirstys?

Gretimame kambaryje tebešaukė.

Nulipau nuo palangės.

– Šito aš nežinau.

– Mikele, ar paseksi pasaką, kad užmigčiau?

Tėtis mums sekdavo pasakas apie Agnoloto nuotykius Afrikoje. Agnolotas buvo mažas miesto šunytis, kuris pasislėpdavo lagamine ir per klaidą išlipdavo Afrikoje, tarp liūtų ir dramblių. Mes tiesiog dievinome šią istoriją. Agnolotas gebėdavo pasipriešinti šakalams. Ir turėjo draugą švilpiką. Kai tik tėtis grįždavo namo, jis visada papasakodavo naują epizodą.

Marija prašė manęs pasekti jai pasaką pirmą kartą. Buvau labai pamalonintas. Tik bėda, kad nė vienos nemokėjau.

– Na... aš nežinau, – turėjau prisipažinti.

– Meluoji. Žinai.

– Kokią?

– Ar prisimeni tą, kurią kartą mums pasekė Barbaros mama? Tą apie Pjeriną Pjeronę.

– O, taip!

– Papasakosi?

– Gerai, tik nelabai prisimenu.

– Tai gal paseksi ją palapinėje?

– Taip.

Po paklode bent jau negirdėsime, kaip jie šūkaloja virtuvėje. Įsmukau į sesutės lovą ir mudu užsitraukėme ant galvų paklodę.

– Pradėk, – sušnabždėjo Marija man į ausį.

– Na, Pjerinas Pjeronė visada karstosi po medžius ir valgo vaisius. Vieną dieną, kai buvo įsikoręs aukštai į medį, atsibeldė žiežula ragana. Ir tarė: „Pjerinai Pjerone, duok man kriaušę, nes aš siaubingai noriu valgyti“. Ir Pjerinas Pjeronė sviedė jai kriaušę.

Sesutė nutraukė mano pasakojimą.

– Tu nepasakei, kaip atrodo toji žiežula ragana.

– Tiksliai, nepasakiau. Ji tiesiog bjauriai bjauri. Be plaukų. Su arklio uodega ir ilga nosim. Didelė ir ėda vaikus. O jos vyras – pabaisa...

Pasakodamas įsivaizdavau, kaip tėtis nupjauna Filipui ausis ir dedasi į kišenę. O paskui pasikabina jas savo sunkvežimyje prie veidrodėlio, ir jos tabaluojasi ten kaip kailinės uodegytės.

– Netiesa. Ji netekėjusi. Pasakok teisingai. Aš gerai žinau šią istoriją.

– Pjerinas Pjeronė sviedė jai kriaušę, ir ši pataikė tiesiai į karvės blyną.

Marija pradėjo juoktis. Ji tiesiog dievino visokias kakio istorijas.

Tada žiežula ragana vėl paprašė: „Pjerinai Pjerone, duok man kriaušę, nes aš siaubingai išalkusi". – „Gaudyk šitą!" – Ir sviedė kriaušę į karvės siusį. Ir ištepliojo visą kriaušę.

Sesutė vėl sukikeno.

– Ragana paprašė dar vienos. Ir Pjerinas numetė trečią kriaušę į karvės vėmalus.

Sesutė man stuktelėjo alkūne.

– Ne, ne taip. Aš taip nežaidžiu. Neapsimetinėk kvailiu.

Tokia jau ta mano sesutė – niekada neleidžia pakeisti nė žodelio.

– Tada...

Bet ką jie tenai veikia? Regis, kažkuris sudaužė lėkštę. Aš pakėliau balsą:

– Tada Pjerinas Pjeronė išlipo iš medžio ir padavė jai kriaušę. Žiežula ragana čiupo jį, įmetė į maišą ir užsikėlė ant pečių. Bet Pjerinas Pjeronė buvo prisikirtęs sunkių ankštinių pipirų, tad ragana negalėjo jo panešti, ji turėdavo sustoti kas penkias

minutes, o vienu tarpu užsimanė siusio, padėjo maišą ant žemės ir pasislėpė už medžio. Pjerinas Pjeronė dantimis perkando virvę, išlindo iš maišo, o vietoj savęs įkišo meškėną ploviką...

– Meškėną... ploviką?

Taip pasakiau tyčia – norėjau įsitikinti, ar Marija ką nors žino apie meškėnus.

– Taip, meškėną ploviką.

– Kas čia per padaras?

– Panašus į lokiuką. Jei paliksi skalbinių prie upės, jis ateis ir išskalbs juos.

– O kur jie gyvena?

– Šiaurėje.

– O kas nutiko paskui?

Marija žinojo, kad Pjerinas Pjeronė į maišą įdėjo akmenį, bet nieko nesakė.

– Žiežula ragana pasiėmė maišą, užsidėjo ant pečių, o kai parėjo namo, dukteriai tarė: „Margerita Margeritone, eikš čionai, atidaryk duris ir kaisk katilą – virsim Pjeriną Pjeronę“. Margerita Margeritonė užkaitė vandenį ir žiežula ragana sumetė į jį tai, kas buvo maiše. Ir tada meškėnas plovikas iššoko lauk ir ėmė kandžioti abi raganpalaikes; paskui išdūmė kieman ir ėmė ryti visas vištas ir išmetė visas šiukšles į orą. Ragana labai įniršo ir dar sykį išėjo ieškoti Pjerino Pjeronės. Radusi įkišo maišan ir šįkart niekur nesustojo. Parėjusi namo, Margeritai Margeritonei paliepė:

– Paimk jį ir uždaryk rūsyje. Suvalgysim rytoj pietums...

Aš lioviausi pasakoti.

Marija miegojo, o ši istorija buvo niekam tikusi.

5.

Su seniu susitikau rytą vonioje.

Atidariau duris, o jis stovėjo ten ir skutosi pasilenkęs prie kriauklės, galvą pritrėškęs prie veidrodžio, su palūpėj kabančia nuorūka. Buvo su nudrengtais marškinėliais ir pageltusiom apatinukėm, iš kurių styrojo kojos, panašios į išdžiūvusius beplaukius pagalius. Buvo įsispyręs į juodus pusbačius su atitrauktais užtrauktukais.

Nuo jo trenkė aitriu dvoku, sumišusiu su talko ir kremo po skutimosi kvapais.

Atsigręžė į mane ir nužvelgė nuo galvos iki kojų užburkusiom akim, visą skruostą išsitepliojęs putom, su skustuvu rankoje.

– O tu kas būsi?

Dūriau pirštu sau į krūtinę.

– Aš?

– Taip, tu.

– Mikelė... Mikelė Amitranas.

– O aš Serdžas. Sveikas.

Padaviau jam ranką.

– Malonu susipažinti. – Taip atsakyti buvau išmokytas mokykloje.

Senis nuplovė skustuvą vandeniu.

– Ar nežinai, kad prieš einant į vonią reikia pasibelsti? Ar tėvai tavęs nemokė?

– Atsiprašau.

Norėjau išeiti, bet stovėjau tarsi įbestas. Panašiai būna, kai pamatai luošį – stengiesi į jį nežiūrėti ir vis tiek žiūri.

Jis ėmė skustis kaklą.

– Tai tu Pino sūnus?

Jis nužvelgė mane veidrodyje.

– Tu ne plepys, tiesa?

– Ne.

– Man patinka tylūs berniukai. Šaunuolis. Vadinasi, neatsigimei į tėvą. Ar tu klusnus?

– Taip.

– Tada išeik ir uždaryk duris.

Nubėgau pas mamą. Ji stovėjo mano kambaryje ir nuo Marijos lovos traukė paklodes. Timptelėjau jai už suknelės.

– Mama! Mama! Kas tas senis mūsų vonioje?

– Netrukdyk, Mikele, aš dirbu. Serdžas, tavo tėvo draugas. Juk tėvas tau sakė, kad jis atvažiuos. Pagyvens keletą dienų pas mus.

– Kodėl?

Ji pakėlė čiužinį ir apvertė.

– Todėl, kad taip nusprendė tavo tėvas.

– O kur jis miegos?

– Tavo sesers lovoje.

– O ji?

– Su mumis.

– O aš?

– Savo lovoje.

– Ką? Senis miegos viename kambaryje su manimi?

Mama atsiduso:

– Taip.

– Naktį?

– Ar tu kvailas? Manai, dieną?

– Gal Marija gali likti su juo, o aš miegosiu su tavimi?

– Nekalbėk nesąmonių.

Ji ėmė kloti švarias paklodes.

– Eik į lauką. Aš turiu daug darbo.

Griuvau ant grindų ir įsikirtau jai į kulkšnis.

– Prašau, mama, aš nenoriu miegoti su tuo seniu. Noriu pasilikti su tavimi. Miegoti tavo lovoje.

Ji sunkiai atsiduso.

– Visi netilpsime. Tu per didelis.

– Mama, prašau. Aš gulėsiu kamputyje. Būsiu mažas mažutėlis.

– Sakiau, ne.

– Prašau.

Ėmiau maldauti.

– Prašau. Būsiu geras. Pamatysi.

– Gana, liaukis!

Ji pastatė mane ant kojų ir pažiūrėjo į akis.

– Mikele, aš neišmanau, ką su tavimi daryti. Kodėl tu manęs nebeklausai? Jau nebegaliu. Turime tiek visokių bėdų, ir dar tu lendi su savosiomis. Pamėgink suprasti. Prašau...

Aš papurčiau galvą.

– Nenoriu. Nenoriu miegoti su juo. Ir nemiegosiu.

Ji nutraukė nuo pagalvės užvalkalą.

– Bet taip yra. Jei kas nepatinka, pasakyk tėvui.

– Bet tas senis mane išsiveš...

Mama liovėsi klojusi lovą ir atsigręžė į mane.

– Kas tau sakė? Pakartok.

Aš sušnabždėjau:

– Jis mane išsiveš...

Ji atidžiai pažvelgė į mane juodomis akimis.

– Ką tu nori pasakyti?

– Jūs norit, kad jis mane išsivežtų... Tu manęs nekenti. Tu pikta. Žinau, judu su tėte manęs nekenčiate.

– Kas tau pripūtė tokių nesąmonių?

Ji čiupo mane už rankos, bet aš išsisukau ir pabėgau.

Lipdamas laiptais girdėjau, kaip ji šaukia mane.

– Mikele! Mikele! Grįžk!

– Aš nemiegosiu. Nemiegosiu su seniu.

Nubėgau prie upelio ir įsiropščiau į pupmedį.

Su tuo seniu niekad nemiegosiu. Jis pagrobė Filipą. Ir kai tik užmigsiu, pagrobs ir mane. Įkiš į maišą, ir sudie.

O paskui nupjaus man ausis.

Bet ar galima gyventi be ausų? Ar tada žmogus miršta? Savo ausų niekam neatiduosiu. Tėtis ir tas senis jau tikriausiai nupjovė ausis Filipui. Kol aš sėdžiu savo medyje, jis guli duobėje be ausų.

Ar jie bent sutvarstė jam galvą?

Turiu ten nuvažiuoti. Turiu papasakoti jam apie jo motiną, apie tai, kad ji tebemyli jį, kad ji taip pasakė per televiziją ir dabar tai žino visi.

Bet bijojau: o kas, jei apleistame name rasiu tėtį ir senį?

Pažvelgiau į horizontą. Dangus pilkas, plokščias, visu svoriu užgulęs kviečių laukus. O ten tolumoje – kalva, didžiulė, apgaubta šilumos šydu.

Jei labai saugosiuos, jie manęs nepastebės, tariau sau.

– *O partizane, mane paimki, nes jie palaidos čia mane. O partizane, mane paimki. O bella ciao ciao ciao*, – išgirdau dainuojant.

Pažvelgiau žemyn. Barbara Mura tempė Togą – prisirišusi virvele už kaklo, stūmė jį į vandenį.

– Mamytė tave dabar truputį pamaudys, ir tu būsi visas švarus švarutėlis. Ar tau patinka? Žinoma, patinka.

Tačiau Togas neatrodė patenkintas. Įsirėmęs užpakaliu į žemę, spyrėsi kojom ir muistė galvą, stengdamasis išsinerti iš kilpos.

– Tu būsi tikras gražuolėlis. Nusivesiu tave į Lučinjaną. Mudu pasivaišinsime ledais, ir aš tau nupirksiu pasaitėlį. – Ji sugavo šunėką, pabučiavo, nuspyrė sandalus, žengė keletą žingsnių pelke ir panardino į dvokiantį purvą.

Togas jau buvo beveik išsivadavęs, bet Barbara laikė prispaudusi jam sprandą ir uodegą. Paskui panardino į vandenį. Mačiau, kaip jis dingo dumble.

Ji vėl uždainavo:

– *Pabudau aš ankstų rytą. O bella ciao! Bella ciao! Bella ciao ciao ciao!*

Ji neleido šuniui iškilti.

– Ką darai? Paleisk jį?

Barbara stryktelėjo išsigandusi ir vos nesitėškė į vandenį. Paleido šunį, šis iškilo į paviršių ir išsikapanojo į krantą.

Vienu šuoliu nušokau nuo medžio.

– O ką tu čia veiki? – paklausė Barbara susinervinusi.

– Ką norėjai jam padaryti?

– Nieko. Maudžiau.

– Netiesa! Norėjai jį paskandinti.

– Ne!

– Prisiek!

– Prisiekiu Dievu ir visais šventaisiais! – Ir pridėjo ranką prie širdies. – Jį baigia suėsti erkės ir blusos. Todėl ir maudžiau.

Nežinojau, ar ja tikėti.

Ji pagavo Togą, kuris stovėjo ant akmens ir linksmai vizgino uodegą. Šuo jau buvo pamiršęs bjaurią patirtį.

– Pažiūrėk, sakau teisybę ar ne. – Ji kilstelėjo šuns ausį.

– O, mama! Kaip šlykštu!

Aplink ausies kriauklę ir jos viduje vibždėjo erkės. Vos nesusivėmiau. Mažos, susmigusios į odą galvytės, juodos kojelės ir rudas pilvelis, išsipūtęs ir apvalus it šokoladinis kiaušinėlis.

– Matei? Jos čiulpia jo kraują.

Aš suraukiau nosį.

– O purvas jas išvarys lauk?

– Per televiziją Tarzanas sakė, kad drambliai, norėdami atsikratyti juos apspitusių gyvių, maudosi purve.

– Taip, bet Togas ne dramblys.

– Na ir kas? Juk jis gyvulys.

– Manau, tuos gyvius reikia tiesiog išrankioti, – tariau. – Purvas jų neišvarys.

– O kaip?

– Pirštais.

– O kas šito imsis? Man šlykštu.

– Gerai, pabandysiu aš.

Dviem pirštais paėmiau vieną, gerai įsipenėjusią, užsimerkiau ir stipriai trūktelėjau. Togas suinkštė, bet pabaisą ištraukiau. Padėjau ant akmens ir ėmėm ją apžiūrinėti. Ji judino kojytes, bet pati neįstengė pajudėti, nes buvo išpampusi nuo kraujo.

– Mirk, vampyre! Mirk! – Barbara ją sutraiškė akmeniu, paversdama raudona pliurze.

Ištraukiau jų mažiausiai dešimt. Barbara laikė šunį, kad nesimuistytų. Tačiau greitai man nusibodo. Togui taip pat. Imdavo inkšti vos prisiliesdavau.

– Likusias ištrauksime kitą dieną. Gerai?

– Gerai. – Barbara apsižvalgė aplink. – Ką gi, aš einu. O tu ką veiksi?

– Dar truputį pabūsiu čia.

Vos tik ji dings iš akių, sėsiu ant Kledaro ir važiuosiu pas Filipą.

Barbara vėl užrišo virvę Togui ant kaklo.

– Tai pasimatysim, ar ne? – paklausė ji nueidama.

– Taip.

Ji sustojo.

– Tavo namuose atsirado kažkoks tipas. Su pilku automobiliu. Ar jis tau giminė?

– Ne.

– Šiandien buvo užsukęs ir į mano namus.

– Ko jis norėjo?

– Nežinau. Kalbėjosi su tėčiu. Paskui išvažiavo. Manau, su juo buvo ir tavo tėvas. Toje didžiulėje mašinoje.

Žinoma. Jie išvažiavo pjauti ausų Filipui.

Barbara susiraukė ir paklausė:

– Ar anas tau patinka?

– Ne.

– Man irgi ne.

Ji nutilo. Atrodė, jau nebenori niekur eiti. Atsigręžė į mane ir sušnabždėjo: „Ačiū".

– Už ką?

– Už aną dieną... Kad už mane atlikai bausmę.

Gūžtelėjau pečiais:

– Niekis.

– Klausyk. – Ji visa išraudo. Žiūrėjo į mane valandėlę, galop tarė:

– Ar norėtum susižadėti su manim?

Mano veidas ėmė kūpėti it puodas ant ugnies.

– Ką tai reiškia?

Ji pasilenkė ir paglostė Togą.

– Kad mudu susižadėtume.

– Tu ir aš?

– Taip.

Aš nuleidau galvą ir įsistebeilijau į kojų pirštus.

– Na... Gal ne. Nelabai.

Ji išleido ilgai gniaužtą atodūsį.

– Tai nieko. Mūsų net amžius skiriasi. – Ji brūkštelėjo pirštais plaukus. – Ką gi, tada sudie.

– Sudie.

Ir nuėjo tempdama paskui save Togą.

Staiga nei iš šio, nei iš to pradėjau bijoti gyvačių.

Iki tos dienos, kopdamas į kalvą, apie gyvates niekad negalvodavau.

O tą dieną niekaip iš galvos nėjo tas medžioklinis šuo, kuriam balandžio mėnesį į snukį įkando gyvatė. Vargšas gyvulys gulėjo daržinės kampe sunkiai šnopuodamas, stiklinėm akim, baltom putom apėjusiomis dantenomis ir iškištu liežuviu.

– Dabar jau nieko neįmanoma padaryti, – tarė Kiaušo tėvas. – Nuodai pasiekė širdį.

Mes stovėjome ratu ir žiūrėjome į jį.

– Vežkim į Lučinjaną. Pas gyvulių gydytoją, – pasiūliau.

– Pinigų švaistymas, ir tiek. Tas vaikinas – vagis, jis suleidžia šuniui vandens ir grąžina jį negyvą. Eikit iš čia, leiskit jam ramiai nugaišti.

Ir išvijo mus į lauką.

Marija ėmė žliumbti.

Ėjau per kviečius ir man vaidenosi, kad matau, kaip iš visų pašalių šliaužia gyvatės. Šokinėjau it putpelė ir lazda smarkiai daužiau žemę varydamas paniką svirpliams ir skėriams. Saulė svilino galvą ir sprandą, nedvelkė nė menkiausias vėjelis, o visą lygumą klojo migla.

Kol pasiekiau slėnio pakraštį, visiškai nusikamavau. Nieko nenorėjau – tik trupučio šešėlio ir šlakelio vandens. Pasukau į giraitę.

Bet čia buvo kai kas ne taip. Sustojau.

Pro paukščių čiulbesį, svirplių ir cikadų čirškimą girdėjosi muzika.

Šokau slėptis už medžio.

Iš ten nieko nemačiau, bet muzika, regis, sklido iš namo.

Turėjau kuo greičiau dėti į kojas, bet smalsumas stūmė pasižiūrėti, kas ten. Jei pasisaugosiu, jei laikysiuosi tarp medžių, jie manęs nematys. Slėpdamasis už ąžuolų, nusigavau iki proskynos.

Dabar muzika skambėjo garsiau. Tai buvo žinoma daina. Buvau ją girdėjęs šimtus kartų. Ją dainuodavo šviesiaplaukė moteris ir elegantiškai apsirengęs vyras. Mačiau juos per televiziją. Daina man patiko.

Proskynos pakraštyje stovėjo uola, visa apaugusi žalių samanų kuokštais – puiki priedanga slėptis.

Ištiesiau kaklą ir ėmiau žvalgytis.

Priešais namą stovėjo Feličės 127-ukas atidarytomis durelėmis ir bagažine. Muzika sklido iš automobilio radijo. Ji girdėjosi prastai, su traškesiais.

Iš tvarto išėjo Feličė. Su maudymosi kelnaitėmis ir sunkiais kareiviškais batais. Kaklą kaip paprastai buvo apsivyniojęs juoda skepetaite. Šoko išskėtęs rankas ir siūbavo klubais tarsi pilvo šokėja.

– *Tu visada tokia, tu visada tokia, tokia pati...* – kartu su radiju falcetu dainavo Feličė.

Valandėlę patylėdavo, paskui užtraukdavo jau žemu balsu:

– *Esi tu mano vakar. Esi tu mano šiandien. Tu mano amžinai. Tu mano nerimas.*

Ir vėl moters balsu:

– *Dabar gali tu pabandyt. Vadint mane kančia. Vadint mane kaip nori.*

Jis parodė kažką ranka:

– *Tu tarsi vėjas, nešiojantis smuikus ir rožes.*

– *Vien žodžiai, žodžiai, žodžiai...*

– *Ak, išklausyk manęs.*

– *Vien žodžiai, žodžiai, žodžiai...*

– *Prašau tavęs.*

Atrodė jis labai šauniai. Buvo kartu ir vyras, ir moteris. Kai vaidindavo vyrą, tapdavo rūstus. Primerktos akys, pravertos lūpos.

– *Vien žodžiai, žodžiai, žodžiai...*

– *Prisiekiu tau.*

Paskui pargriuvo ant žemės į dulkes ir ėmė daryti atsispaudimus. Dviem rankom, viena, suplodamas delnais ir dainuodamas trūkčiojamu balsu:

– *Vien žodžiai, žodžiai, žodžiai, kuriuos kartojam viens kitam.*

Aš grįžau namo.

Akva Traversėje jie žaidė „saulę“.

Kiaušas, Barbara ir Remas stovėjo suakmenėję saulėje keistomis pozomis.

Salvatorė, nusigręžęs į sieną, sušuko: „Viens, du, trys – saulė“. Atsigręžė ir pamatė Kiaušą.

Kiaušas visada persistengdavo – vietoj trijų žingsnių žengdavo penkiolika ir visada prakišdavo. Bet niekada su tuo nesutikdavo. Sakydavai, kad matei jį, bet jis nenorėdavo girdėti. Jam atrodydavo, kad sukčiauja visi, tik ne jis. Buvo tarsi šventasis. Ir jeigu ką nors jam pasakydavai, pradėdavo stumdytis. Žodžiu, jis visada laimėdavo. Tikriausiai laimėtų ir žaisdamas su lėlėmis. Sugalvotų ką nors.

Namus pravažiavau lėtai mindamas pedalus. Buvau nusikamavęs ir piktas. Man nepavyko papasakoti Filipui apie mamą.

Sunkvežimį tėtis buvo pastatęs prie namo, šalia senio automobilio – didžiulio ir pilko.

Norėjau valgyti. Iš namų išlėkiau nepusryčiavęs. Bet vidun eiti kažkodėl netraukė. Prie manęs priėjo Kiaušas.

– Kur buvai dingęs?

– Važinėjausi.

– Tu visada kažkur dingsti vienas. Kur važinėjiesi?

Jam nepatikdavo, kad pats tvarkau savo reikalus.

– Prie upelio.

Jis įtartinai nužvelgė mane nuo galvos iki kojų.

– Ką ten veiki?

Gūžtelėjau pečiais.

– Nieko. Sėdžiu medyje.

Kiaušas susiraukė su tokiu pasišlykštėjimu, tarsi būtų suvalgęs supuvusį obuolį.

Atitipeno Togas ir ėmė graužti mano dviračio ratą.

Kiaušas spyrė jam į užpakalį.

– Eik šalin, šunpalaiki. Savo šūdinais dantimis jis tau prakiurdins padangą.

Togas nubėgo pas Barbarą, sėdinčią ant sienelės, ir šoko tiesiai jai į glėbį. Barbara pasisveikino su manimi. Atsakiau jai mostelėdamas ranka.

Kiaušas stebėjo sceną.

– Tai ką, tapai storulės biču?

– Ne...

Jis įsispoksojo į mane stengdamasis suprasti, ar nemeluoju.

– Ne, prisiekiu!

Kiaušas suminkštėjo:

– Na, gerai. Ar nenorėtum pažaisti futbolo?

Nenorėjau, bet atsisakyti būtų buvę pavojinga.

– Ar ne per karšta?

Jis sugriebė mano dviračio vairą.

– Ar žinai, kad kartais esi tikras šiknius?

Aš išsigandau.

– Kodėl?

Kartais Kiaušui kažkas šaudavo į galvą, jam paniždavo rankos nutraukti tave nuo dviračio ir aptalžyti.

– Todėl, kad esi.

Laimė, pasirodė Salvatorė. Jis atmušinėjo galva kamuolį. Paskui sustabdė koja ir pasikišo po pažastimi.

– Sveikas, Mikele!

– Sveikas.

Kiaušas paklausė jo:

– Nori žaisti?

– Ne.

Kiaušas įsižeidė:

– Jūs abu apsišikėliai. Žinot, ką aš dabar padarysiu? Mausiu į Lučinjaną.

Ir baisiausiai įsiutęs nuvažiavo.

Mes skaniai pasijuokėme, paskui Salvatorė, kreipdamasis į mane, tarė:

– Aš einu namo. Nori eiti su manim? Pažaistumėm „Subbuteo"*.

– Kad man nelabai norisi.

Jis kumštelėjo man į petį.

– Gerai. Tada pasimatysime vėliau. Sudie.

Ir nuėjo varydamasis kamuolį.

Salvatorė man patiko. Patiko, kad visada būdavo ramus ir

* Futbolo stalo žaidimas (*it.*).

neįsižeisdavo kas penkios minutės. O prieš ką sakydamas Kiaušui, pirma turėdavai du kartus gerai pagalvoti.

Nuvažiavau prie fontanėlio.

Emaliuotam dubenėlyje Marija maudė lėles.

Turėjo jų dvi – vieną normalią ir vieną visą juodą – išlydyta ranka ir beplaukę.

Tokia ji tapo dėl mano kaltės. Vieną vakarą, kai per televizorių buvo rodoma Žanos Arkietės istorija, aš griebiau Barbę ir įmečiau į ugnį šaukdamas: „Dek, ragana, dek!" Pastebėjęs, kad ji dega iš tikrųjų, ištraukiau už kojos ir įmečiau į puodą su verdančia daržovių sriuba. Savaitei mama atėmė iš manęs dviratį ir privertė suvalgyti visą sriubą. Marija ėmė maldauti, kad jai nupirktų kitą lėlę.

– Gausi ją gimtadienio proga. O kol kas žaisk su šita. Ir nieko nekaltink – tik savo kvailą brolį.

Ir Marija susitaikė. Gražioji Barbė vadinosi Paola, o apdegusioji – Vargšelė.

– Labas, Marija, – pasisveikinau lipdamas nuo dviračio.

Ji prisidėjo ranką prie kaktos ir prisidengė nuo saulės.

– Tavęs ieškojo tėtis... O mama baisiausiai įsiutusi.

– Žinau.

Paėmiau Vargšelę ir paguldžiau į baseiną.

– Tu visąlaik ją siutini.

– Aš lipu į viršų.

– Tėtis sakė turįs šnektelėti su Serdžu ir nenori, kad painiotumeis jam po kojų.

– Bet aš alkanas...

Iš kelnių kišenės ji ištraukė abrikosą.

– Nori?

– Taip.

Vaisius buvo šiltas ir minkštas, tačiau bemat jį prarijau ir toli nuspjoviau kauliuką.

Tėtis išėjo į balkoną, pamatė mane ir pašaukė:

– Eikš čia, Mikele.

Buvo su marškiniais ir šortais.

Aš nenorėjau su juo kalbėtis.

– Negaliu, neturiu laiko!

Jis ženklu parodė, kad lipčiau pas jį.

– Eikš.

Atrėmiau dviratį į sieną ir nunarinęs galvą, susitaikęs su likimu, užkopiau laiptais.

Tėtis atsisėdo ant paskutinio laiptelio.

– Sėskis čia, prie manęs.

Išsitraukė iš marškinių kišenės „Nazionali" cigarečių pakelį, paėmė vieną, įkišo į kandiklį ir prisidegė.

– Mudu turime pasikalbėti.

Man jis neatrodė labai supykęs.

Kurį laiką sėdėjome tylėdami ir per stogus žiūrėjome į geltonus laukus.

– Karšta, ar ne? – paklausė tėtis.

– Labai.

Jis nupūtė šalin dūmų debesėlį.

– Ar galiu sužinoti, kur bastaisi visą dieną?

– Niekur.

– Netiesa. Kažkur bastaisi.

– Tiesiog važinėjuosi aplinkui, ir viskas.

– Vienas?

– Taip.

– Kodėl vienas? Nebepatinka būti su draugais?

– Ne, patinka. Bet patinka ir vienam.

Jis linktelėjo, akys klaidžiojo tuštumoje. Pažvelgiau į jį. Atrodė susenęs, juoduose plaukuose jau švietė keletas baltų gijų, skruostai buvo įdubę, tarsi būtų nemiegojęs visą savaitę.

– Tu labai supykdei savo motiną.

Nusilaužiau rozmarino šakelę iš vazos ir ėmiau sukti tarp pirštų.

– Aš nenorėjau.

– Ji sakė, kad tu nenori miegoti su Serdžu.

– Nenoriu...

– O kodėl?

– Todėl, kad noriu miegoti su jumis. Jūsų lovoje. Visi kartu. Jei susispaustume, tilptume.

– O ką pamanys Serdžas, jei nemiegosi su juo?

– Man nusispjaut.

– Su svečiais taip nesielgiama. Įsivaizduok, kad nueini į svečius ir niekas nenori su tavim miegoti. Ką pamanytum?

– Nesukčiau sau galvos. Tiesiog norėčiau turėti atskirą kambarį kaip viešbutyje.

Jis vos šyptelėjo ir sprigtelėjęs pirštu nusviedė nuorūką į gatvę.

Aš paklausiau:

– Gal Serdžas tavo viršininkas, kad turi gyventi pas mus?

Tėtis pažvelgė į mane nustebęs.

– Kaip suprasti „tavo viršininkas“?

– Taip ir suprasti. Viršininkas, nes jis viską sprendžia.

– Ne, jis nieko nesprendžia. Jis tiesiog mano draugas.

Netiesa. Senis jam ne draugas, o viršininkas. Aš tai žinojau. Jis net drįso apšaukti jį baisiais žodžiais.

– Tėti, o kur tu miegi, kai važiuoji į Šiaurę?

– Kodėl klausi?

– Todėl. Man įdomu.

– Viešbutyje, jei ten būna viešbutis. Kartais sunkvežimyje.

– O kas vyksta naktį Šiaurėje?

Jis pažiūrėjo į mane, įkvėpė pro nosį oro ir paklausė:

– Kas tau yra? Nepatenkintas, kad aš grįžau?

– Patenkintas.

– Sakyk teisybę.

– Taip, patenkintas.

Jis stipriai suspaudė mane glėbyje. Užuodžiau jo prakaito kvapą. Jis sušnabždėjo man į ausį:

– Suspausk mane, Mikele. Leisk man pajusti, koks tu stipruolis.

Apkabinau jį taip stipriai, kaip tik galėjau, ir nesusilaikęs apsižliumbiau. Skruostais ritosi ašaros, gumulas gniaužė gerklę.

– Kas tau? Tu verki?

Sukūkčiojau.

– Ne, neverkiu.

Jis išsitraukė iš kišenės suglamžytą nosinę.

– Nusišluostyk ašaras, nes jei kas pamatys, pamanys, kad esi panelė. Mikele, šiomis dienomis aš turiu labai daug darbo, todėl privalai mūsų klausyti. Tavo motina pavargusi. Pagaliau liaukis varinėjęs ožius. Jei gerai elgsiesi, gal nusivešiu tave prie jūros. Mudu ten pasivažinėsim vandens dviračiu.

Aš atsidusau.

– Kas tas „vandens dviratis“?

– Tai laivelis, kuris, kaip ir dviratis, turi pedalus vietoje irklų.

Nusišluosčiau ašaras.

– Ar juo gali nuplaukti iki Afrikos?

– Kad ją pasiektum, turėtum gerokai pasidarbuoti pedalais.

– Aš noriu išvažiuoti iš Akva Traversės.

– Kodėl? Tau čia jau nebepatinka?

Atidaviau jam nosinę.

– Važiuojam į Šiaurę.

– Kodėl nori išvažiuoti?

– Nežinau... Man čia nebepatinka.

Jis pažiūrėjo į tolį.

– Mes ten nuvažiuosim.

Nulaužiau kitą rozmarino šakelę. Ji gardžiai kvepėjo.

– Ar esi girdėjęs apie meškėnus plovikus?

Jis suraukė antakius:

– Meškėnus plovikus?

– Taip.

– Ne. O kas jie tokie?

– Nesvarbu... Panašūs į lokiukus, plaunančius skalbinius... Bet gal jų išvis nėra.

Tėtis atsistojo ir pasirąžė.

– Na, klausyk, aš einu vidun, turiu pasikalbėti su Serdžu. Gal nori pažaisti? Netrukus valgysim.

Jis atidarė duris ir jau buvo bežengiąs vidun, bet staiga sustojo.

– Mama paruošė lakštinių makaronų. Vėliau jos atsiprašyk, gerai?

Tuo metu parvažiavo Feličė. Jis sustabdė 127-uką dulkių debesyje ir iššoko iš jo taip, tarsi viduj jį būtų užpuolęs vapsvų spiečius.

– Feliče! – sušuko tėtis. – Valandėlei užeik pas mane.

Feličė linktelėjo. Eidamas pro mane, kumštelėjo į nugarą ir paklausė:

– Na, kaip laikaisi, šikniuk?

Dabar Filipas buvo vienas.

Kibiras buvo pilnas išmatų. Prikaistuvis – tuščias.

Filipas tebegulėjo įsisukęs galvą į antklodę. Nė nepastebėjo, kaip nusileidau į duobę.

Jo kulkšnis atrodė dar prasčiau – labiau ištinusi ir violetinė. Ją buvo apipuolusios musės.

Priėjau arčiau.

– Ei, ar girdi? – Jis nekrustelėjo, regis, neišgirdo manęs. – Ei, ar girdi? – Priėjau dar arčiau. – Ar girdi?

Jis atsiduso.

– Taip.

Vadinasi, tėtis jam nenupjovė ausų.

– Tu vardu Filipas, tiesa?

– Taip.

Visą kelią mintyse kartojau, ką jam sakysiu.

– Atėjau tau pasakyti kai ką labai svarbaus. Na... Tavo motina sako, kad myli tave. Ir dar sako, kad jai trūksta tavęs. Ji tai pasakė vakar. Per televiziją. Per žinias. Pasakė, kad nesijaudintum... Ir kad jai reikia ne tik tavo ausų, bet tavęs viso...

Tyla.

– Ar girdėjai, ką sakiau?

Tyla.

Pakartojau.

– Tai va... Tavo motina sako, kad myli tave. Ir dar sako, kad jai trūksta tavęs. Ji tai pasakė vakar per televiziją. Pasakė, kad nesijaudintum. Ir kad jai reikia ne tik tavo ausų.

– Mano mama mirusi.

– Kaip mirusi?

Jis vėl pakartojo iš po antklodės:

– Mano mama mirusi.

– Ką tu šneki? Ji gyva. Mačiau ją vakar per televiziją.

– Ne, mirusi.

Pridėjau ranką prie širdies.

– Prisiekiu sesutės Marijos galva, ji gyva. Mačiau ją vakar per televiziją. Ji atrodė gerai. Šviesiaplaukė. Sulysusi. Truputį susenusi... Tačiau graži. Sėdėjo aukštame rudos spalvos krėsle. Dideliame. Kaip karalių. Už jos nugaros kabojo paveikslas su laivu. Juk visa tai tiesa, ar ne?

– Taip. Paveikslas su laivu...

Jis kalbėjo tyliai, žodžius slopino antklodė.

– O tu turi elektrinį traukinuką. Su garvežiu ir kaminu. Aš mačiau jį.

– Jau nebeturiu. Jis sulūžo. Auklytė jį išmetė.

– Auklytė? Kas toji auklytė?

– Liliana. Ji taip pat mirusi. Pepinas irgi. Ir tėtis miręs. Ir močiutė Ariana mirusi. Ir mano brolis. Visi mirę. Visi mirę ir gyvena duobėse kaip ši. Vienoje jų esu aš. Visur duobės. Pasaulis – vieta, pilna duobių su negyvėliais. Net mėnulio rutulys pilnas duobių su daugybe kitų mirusiųjų.

– Netiesa.

Uždėjau jam ranką ant pečių.

– Aš nematau jokių duobių. Mėnulis man atrodo normalus. Ir tavo motina gyva. Aš mačiau ją. Turi manęs išklausyti.

Jis valandėlę tylėjo, paskui paklausė:

– Tada kodėl ji neateina pas mane?

Aš papurčiau galvą:

– Nežinau.

– Kodėl ji manęs nepasiima?

– Nežinau.

– O kodėl aš čia?

– Nežinau.

Paskui pasakiau – taip tyliai, kad jis negalėjo išgirsti: „Tave čia uždarė mano tėtis“.

Jis spyrė man.

– Tu niekad nieko nežinai. Atstok nuo manęs. Tu – ne angelas sargas. Tu blogas. Eik iš čia.

Ir pravirko.

Nežinojau, ką daryti.

– Aš nesu blogas. Aš su tuo neturiu nieko bendra. Tik neverk. Prašau tavęs...

Jis tebesispardė.

– Eik. Eik iš čia.

– Paklausyk...

– Eik šalin!

Aš pašokau.

– Atėjau čia dėl tavęs, dukart sukoriau tokį kelią, o tu varai mane šalin. Gerai, išeisiu, bet jei išeisiu, daugiau negrįšiu. Niekada. Liksi čia vienas amžinai ir jie nupjaus tau abi ausis.

Griebiau virvę ir pradėjau ropštis į viršų. Girdėjau, kaip jis verkia. Atrodė, dūsta.

Išlipęs iš duobės, sviedžiau:

– Ir aš nesu tavo angelas sargas!

– Palauk...

– Ko nori?

– Pasilik...

– Ne. Tu liepei išlipti ir aš išlipau. Ir viso gero.

– Prašau tavęs. Pasilik.

– Ne!

– Prašau. Tik penkias minutes.

– Gerai. Penkias minutes. Bet jei apsimetinėsi bepročiu, aš išeisiu.

– Neapsimetinėsiu.

Vėl nusileidau žemyn. Jis palietė mano koją.

– Kodėl tu neišlendi iš po šios antklodės? – paklausiau ir atsiklaupiau šalia.

– Negaliu. Aš aklas.

– Kaip „aklas"?

– Negaliu atmerkti akių. Noriu atsimerkti, bet negaliu. Tamsoje matau. Tamsoje aš ne aklas. – Jis padvejojo. – Žinai, jie man sakė, kad tu grįši.

– Kas?

– Meškėnai plovikai.

– Liaukis su tais meškėnais! Tėtis man sakė, kad jų nėra. Nori gerti?

– Taip.

Atidariau portfelį ir ištraukiau butelį.

Štai.

– Eikš čionai. – Jis pakėlė antklodę.

Aš susiraukiau.

– Po antklode?

Man buvo šlykštoka. Tačiau bent vieną dalyką tikrai pamatysiu – ar jis dar su ausimis.

Jis ėmė mane čiupinėti.

– Kiek tau metų?

Braukė pirštais man per nosį, burną, akis.

Manęs vos neištiko stabas.

– Devyneri. O tau?

– Devyneri.

– Kada tu gimei?

– Rugsėjo dvyliktą. O tu?

– Lapkričio dvidešimtą.

– Kuo tu vardu?

– Mikelė. Mikelė Amitranas. Kurią klasę lankai?

– Ketvirtą. O tu?

– Ketvirtą.

– Tą pačią.

– Tą pačią.

– Aš noriu gerti.

Padaviau jam butelį.

Jis atsigėrė.

– Skanus. Nori?

Atsigėriau ir aš.

– Ar galiu pakelti antklodę?

Maniau, padvėsiu nuo karščio ir smarvės.

– Truputį.

Nutraukiau antklodę tiek, kad galėčiau kvėpuoti ir matyti jo veidą.

Jis buvo juodas. Purvinas. Šviesūs ploni plaukai buvo susimaišę su žemėm ir susiviję į kietus sausus mazgus. Lūpos juodos ir suskeldėjusios. Šnervės užkimštos snargliais ir šašais.

– Ar galiu tau nuprausti veidą? – paklausiau.

Jis ištiesė kaklą, pakėlė galvą ir iškamuotose lūpose pasirodė šypsena. Visi jo dantys buvo pajuodę.

Nusivilkau marškinėlius, sudrėkinau vandeniu ir ėmiau šluostyti jam veidą.

Tose vietose, kurias perbraukdavau drėgnais marškinėliais, oda likdavo balta, tokia balta, kad atrodė permatoma, panaši į virtą žuvį. Pirma nušluosčiau kaklą, paskui skruostus.

Kai sudrėkinau akis, jis tarė:

– Švelniau, man skauda.

– Pasistengsiu.

Man nepavyko atitirpinti šašų. Jie buvo kieti ir stori. Tik žinojau, kad jie panašūs į šunšašius. Kai juos nuvalai, šunys vėl pradeda matyti. Drėkinau ir minkštinau juos tol, kol pastebėjau, kaip vienas vokas kilstelėjo, paskui greitai vėl nusileido. Tik akimirka, bet jos užteko, kad šviesos spindulys skaudžiai užgautų jam akį.

– Aaaaaa! – suriko jis ir tarsi strutis paslėpė galvą po antklode.

Stipriai papurčiau jį.

– Matai? Matai? Tu ne aklas! Tu visai ne aklas!

– Aš negaliu būti atsimerkęs!

– Nes esi visą laiką tamsoje. Bet tu matai, tiesa?

– Taip! Tu esi mažas.

– Aš nesu mažas. Man devyneri.

– Tavo plaukai juodi.

– Taip.

Buvo labai vėlu. Man reikėjo grįžti namo.

– Na, dabar turiu eiti. Grįšiu rytoj.

Paslėpęs galvą po antklode, paklausė:

– Pažadi?

– Pažadu.

Kai senis įėjo į mano kambarį, rado mane labai užsiėmusį – kūriau planus, kaip apmulkinti pabaisas.

Būdamas mažas visada sapnuodavau pabaisas. Sapnuoju jas ir dabar, suaugęs, bet man nepavyksta jų apmulkinti.

Jos laukdavo, kol užmigsiu, paskui imdavo mane gąsdinti.

Tačiau vieną naktį sugalvojau būdą, kaip nesapnuoti košmarų.

Aš radau vietą, kur tas baisias beformes būtybes uždaryti, kad galėčiau ramiai išsimiegoti.

Atsipalaiduodavau ir laukdavau, kol apsunks vokai, ir kai jau būdavau begrimztąs į miegą, tada, kaip tik tą akimirką, įsivaizduodavau, kaip matau jas visas žengiančias šlaitu. Kaip per Švč. Mergelės procesiją Lučinjane.

Visas. Žiežulą raganą, kuprotą ir susiraukšlėjusią. Vilkolakį keturiom kojom, suplėšytais drabužiais ir baltom iltim. Baidyklės šešėlį, šliaužiantį tarp akmenų tarsi gyvatė. Lavonų valgytoją Lozorių, kurį puola musių spiečiai ir ryja kirminai. Žmogėdrą, milžiną mažom akim ir gurkliu, didžiuliais batais su pilnu maišu vaikų ant pečių. Čigonus, panašius į lapes būtybes, vaikščiojančias vištų kojom. Vyrą su lanku: tokį tipą elektrinės spalvos kombinezonu su švieslankiu, kurį jis gali nusviesti labai

labai toli. Žmogų-žuvį, gyvenantį jūros gelmėse ir nešiojantį ant pečių savo motiną. Vaiką-aštuonkojį, gimusį su čiuptuvais vietoj rankų ir kojų.

Jie žygiuodavo visi kartu. Kaži kokio neaiškaus tikslo link. Atrodydavo siaubingai. Tačiau iš tikrųjų niekas nesustodavo jų pasižiūrėti.

Staiga pasirodydavo autobusas, visas auksinis, su varpeliais ir spalvotom šviesytėm. Ant jo stogo spygaudavo megafonas: „Ponai ir ponios, prašom į šį troškimų autobusą! Lipkit į šį nuostabų autobusą, kuris dykai nuveš jus visus į cirką! Šiandien cirkas nemokamas! Lipkit! Lipkit!“

Pabaisos, apsidžiaugusios tokia netikėta proga, lipdavo į autobusą. Tą akimirką įsivaizduodavau, kad mano pilvas atsiveria, ilgas pjūvis plačiai prasižioja, ir jie ramiai sueina vidun. Tie mulkiai tikėdavo, jog tai cirkas. O aš užtraukdavau žaizdą ir pagaudavau juos. Kad nesapnuočiau blogų sapnų, dabar man tereikėdavo susidėti rankas ant pilvo ir užmigti.

Jau buvau veik pagavęs juos į spąstus, bet staiga įėjęs senis išblaškė mano mintis. Atitraukiau nuo pilvo rankas ir baidyklės išsilakstė. Užsimerkiau ir apsimečiau miegąs.

Senis kėlė baisų triukšmą. Kažko ieškojo lagamine. Dūsavo ir kosėjo.

Užsidengiau galvą ranka ir ėmiau stebėti, ką jis daro.

Šviesos spindulys apšvietė dalį kambario. Senis sėdėjo ant Marijos lovos. Išdžiūvęs, susikūprinęs ir niūrus. Rūkė. Kai užtraukdavo dūmą, matydavau, kaip jo didelė kumpa nosis ir įkritusios akys nusidažo raudonai. Jutau dūmų ir odekolono kvapą. Kartais senis papurtydavo galvą. Paskui sušnarpšdavo, tarsi su kažkuo ginčydamasis.

Pradėjo rengtis. Nusitraukė batus, kojines, kelnes, marškinius. Liko tik su apatinukėm. Oda suglebusi, kybanti ant ilgų

kaulų, tarsi prisiūta. Pro langą išmetė cigaretę. Nuorūka dingo naktyje tarsi degantis lavos gabalėlis. Senis pasileido plaukus ir tapo panašus į seną sergantį Tarzaną. Tada išsitiesė lovoje.

Dabar jo nemačiau, bet jis buvo arti. Mažiausiai per metrą nuo mano kojų. Jei ištiestų ranką, galėtų sugriebti mano kulkšnį. Susirangiau į kamuolį it ežys.

Turiu stengtis neužmigti. Jei užmigsiu, jis mane pagriebs. Reikia ką nors sugalvoti. Prismaigstyti į lovą vinių. Tada neužmigčiau.

Jis atsikrenkštė.

– Čia galima padvėsti nuo karščio. Kaip tu ištveri?

Aš lioviausi kvėpavęs.

– Žinau, kad nemiegi.

Jis nori mane apgauti.

– Tu mažas šelmis... Aš tau nepatinku, ar ne?

Ne, tu man nepatinki! – norėjau atsakyti. Bet negalėjau. Mane marino miegas. O jei ir nebūtų marinęs, nebūčiau drįsęs atsakyti.

– Mano vaikai irgi manęs nemylėjo.

Paėmė nuo grindų butelį, kurį mama buvo jam padėjusi, ir porą kartų gurkštelėjo.

– Šiltas kaip myžalai, – nusiskundė. – Jų turėjau du. Vienas gyvas, bet tarsi miręs. Kitas miręs, bet tarsi gyvas. Gyvasis vardu Džulianas. Jis vyresnis už tave. Bet gyvena ne Italijoje. Išvažiavo. Į Indiją... Prieš penkerius metus. Ten gyvena bendruomenėje. Jie prifarširavo jam smegeninę visokių nesąmonių. Jis nusiskuto galvą. Dėvi oranžinės spalvos drabužius ir laiko save indu. Mano, kad žmogus gyvena daugelį gyvenimų. Narkotizuojasi kaip šuo ir dvės kaip šuo. Tenai. Ir, žinoma, aš tikrai nesitrenksiu jo parsivežti...

Jam užėjo kosulio priepuolis. Sauso kosulio. Tokio, kuris drasko plaučius. Atsikvapstęs kalbėjo toliau:

– Frančeskas mirė prieš penkerius metus. Spalio mėnesį jam būtų sukakę trisdešimt dveji. Jis buvo šaunus vaikis, aš mylėjau jį. – Užsidegė dar vieną cigaretę. – Vieną dieną Frančeskas susipažino su mergina. Mačiau ją, ji man nepatiko. Iš pirmo žvilgsnio nepatiko. Gyrėsi esanti gimnazijos mokytoja. Kekšytė... Išsidažiusi blondinė... pusslavė. Slavai patys blogiausi. Suvystė jį kaip saldainiuką. Pati buvo vargšė, pamatė Frančeską ir prisvilo prie jo, nes Frančeskas šaunus vaikinas, dosnus, vienas iš tų, ant kurio galop visi ima jodinėti. Nežinau, ką toji merga jam padarė, bet jis tapo tikra mazgote. Vėliau žmonės man pasakojo, kad ta kekšė susiuostė su kažkokiu magu. Su kažkokia šiukšle, kuris neva ją apžavėjęs. Tiedu jį ir iškrušo. Iščiulpė energiją. Jis sulyso. Buvo gražus žaliūkas, o virto griaučiais, nebesilaikė ant kojų. Vieną dieną ateina pas mane ir sako: aš vedu. Nebuvo ką daryti. Mėginau jam įrodyti, kad toji mergina jį pražudys, bet ką padarysi, juk tai jo gyvenimas. Juodu susituokė. Ir išvyko į povestuvinę kelionę automobiliu. Važiavo Pozitano ir Amalfio link, prie jūros. Praeina dvi dienos, bet jis neskambina. Nieko keista, sakau, juk tai jų medaus mėnuo. Paskambins. Paskambina, bet žinai iš kur? Iš Sorento nuovados. Jie sako, kad turiu nedelsdamas atvažiuoti. Klausiu, kodėl. Jie negalį man pasakyti telefonu. Jei norįs sužinoti, turiu nuvažiuoti tenai. Jie sako – dėl sūnaus. O kaip aš, po velnių, ten važiuosiu? Negaliu važiuoti. Jei mane patikrins, aš žuvęs. Jie manęs ieškojo, nes vengiau bausmės. Būtų uždarę. Paprašiau, kad paskambintų vienas pažįstamas. Geras draugelis. Taigi draugelis skambina ir paskui man sako, kad mano sūnus miręs. Kaip „miręs“? Tada vaikinas paaiškina, kad jis nusižudęs, nušokęs nuo skardžio. Kad nuplasnojęs du šimtus metrų

ir tėškęsis į uolas. Mano sūnus? Frančeskas nusižudė? Gal jie tyčiojasi iš manęs? Aš negalėjau ten važiuoti. Tada nusiunčiau jo pusprotę motiną pažiūrėti, kas atsitiko.

– O kas atsitiko? – išsprūdo man.

– Anot jų, Frančeskas sustojęs šalikelėje pasigėrėti panorama. Ji sėdėjusi automobilyje, jis nufotografavęs ją, paskui peržengęs sienelę ir nušokęs žemyn. Nufotografuoti savo žmoną, paskui šokti žemyn? Vaikinas pasakojo, kad mano sūnus buvo rastas susiplojęs it blynas ant uolų su išlindusiu iš klyno pimpalu ir kamera ant kaklo. Vadinasi, vaikinas, kuris nori nusižudyti, nufotografuoja savo žmoną, išsitraukia iš kelnių pimpalą ir šoka žemyn? Argi ne kvaila? Aš žinau, kaip viskas buvo... Toji panorama – ne svarbiausia. Frančeskas sustojo, nes norėjo šlapintis, bet nenorėjo myžti ant kelio. Todėl peržengė sienelę, nusišlapino, ir tada toji kekšė jį nustūmė. Bet niekas manimi netiki. O juk užtenka kažkam tave kepštelėt vienu pirštu, ir tu jau gatavas. Miręs.

– Kodėl?

– Geras klausimas. Kodėl? Nežinau. Pinigų jis visiškai neturėjo. Iš tikrųjų nežinau. Nemiegu naktim ir galvoju apie tai. Bet kekšė už tai sumokėjo. Aš ją... Na gerai, nekalbėkim apie tai, jau vėlu. Labanakt.

Išmetė pro langą cigaretę, išsitiesė lovoje ir po dviejų minučių jau miegojo, o po trijų ėmė knarkti.

6.

Kai pabudau, senio jau nebebuvo. Paliko nepaklotą lovą, suglamžytą „Dunhill“ pakelį, apatinukes ant grindų ir pustuštį butelį vandens.

Buvo karšta. Cypė cikados.

Atsikėliau ir pažvelgiau į virtuvę. Mama lygino drabužius ir klausėsi radijo. Sesutė žaidė ant grindų. Uždariau duris.

Senio lagaminas gulėjo po lova. Atidariau jį ir pažvelgiau vidun.

Drabužiai. Kvepalų buteliukas. Butelis „Stock 84“. Cigarečių blokas. Nedidelis aplankas, pilnas nuotraukų. Pirmoje – aukštas liesas vaikinas mechaniko kombinezonu. Jis šypsojosi. Panėšėjo į senį. Frančeskas – tas, kuris nušoko nuo skardžio nuogu pimpalu.

Aplanke taip pat buvo laikraščių iškarpų. Apie Frančesko mirtį. Ir net žmonos nuotrauka. Ji panėšėjo į televizijos šokėją. Taip pat aptikau mokyklinį sąsiuvinį linijomis su spalvotu plastiko viršeliu. Atverčiau. Pirmame puslapyje buvo parašyta: šis sąsiuvinis priklauso Filipui Kardučiui. Ketvirta klasė.

Pirmieji puslapiai buvo išplėšti. Perverčiau sąsiuvinį. Jame buvo diktantų, santraukų ir rašinys.

Papasakok, ką veikei sekmadienį

Sekmadienį parvažiavo tėtis. Mano tėtis dažnai gyvena Amerikoje ir retkarčiais grįžta namo. Jis turi vilą su baseinu ir tram-

plinu, ten taip pat yra meškėnų plovikų. Jie gyvena sode. Aš turiu eiti per jį. Amerikoje jis gyvena dėl darbo, ir kai grįžta namo, visada parveža man dovanų. Šįkart parvežė tokių teniso rakečių, ant kurių atsistojęs gali vaikščioti sniegu. Be jų nugrimztum, gal net mirtum. Kai išvažiuosiu į kalnus, būtinai jas prisitaisysiu, kad galėčiau vaikščioti per sniegą. Tėtis man pasakojo, kad tokias šliūžes naudoja eskimai. Eskimai gyvena Šiaurės ašigalyje, jie taip pat turi ledo namus. Juose nėra šaldytuvų, nes šaldytuvai būtų nereikalingi. Jie valgo daug ruonių, kartais pingvinų. Tėtis sakė kada nors nusivešiąs ten ir mane. Aš paklausiau, ar su mumis gali važiuoti ir Pepinas. Pepinas – mūsų sodininkas, jis turi nukarpyti visus medžius, o žiemą surinkti visus lapus iš pievos. Pepinui mažiausiai šimtas metų, ir vos tik jis pamato kokį augalą, tuoj pat jį nukerpa. Jis labai pavargsta ir vakare turi pasišildyti kojas karštame vandenyje. Jeigu jis nuvažiuotų su mumis į Šiaurės ašigalį, ten neturėtų ko veikti, nes ten nėra augalų, tik sniegas. Ten jis pailsėtų. Tėtis sakė pagalvosiąs, ar Pepinas gali vykti su mumis. Nuvažiavę į oro uostą, visi – aš, tėtis ir mama – nuėjome valgyti į restoraną. Juodu kalbėjosi apie tai, kur aš turėčiau lankyti vidurinę mokyklą – Pavijoje ar Amerikoje. Aš nieko nesakiau, bet man labiau patinka Pavija, nes čia mokosi visi mano draugai. Amerikoje galėčiau žaisti su meškėnais plovikais. Pavalgę grįžome namo, aš pavalgiau dar kartą ir nuėjau gulti. Štai ką veikiau sekmadienį. Namų darbus jau buvau padaręs šeštadienį.

Užverčiau Filipo sąsiuvinį ir padėjau į aplanką.

Lagamino dugne gulėjo susuktas rankšluostis. Išvyniojau jį ir pamačiau pistoletą. Kurį laiką žiūrėjau į jį. Didelis, juoda medine buože. Kilstelėjau. Labai sunkus. Gal net užtaisytas. Padėjau jį į vietą.

„Vaikydamasis drugį po laukus, aš užmiršau visus dienos vargus“, – kažkas dainavo per radiją.

Mama šoko, dainavo ir sykiu lygino drabužius. „Ir kai maniau, kad jį jau pagavau, aš netikėtai pargriuvau“.

Mama atrodė gerai nusiteikusi. Visą savaitę buvo piktesnė už pasiučiausią šunį.

Dabar laiminga kimiu vyrišku balsu pritarė radijui: „Bet kvaila frazė, dviprasmybė staiga man nerimą sukėlė...“

Išėjau iš kambario sagstydamasis kelnaites. Ji man nusišypsojo.

– Štai ir jis! Ponaitis, kuris nemiega su svečiais... Laba diena! Nagi pabučiuok man į skruostą. Noriu, kad karštai mane pabučiuotum. Noriu pažiūrėti, ar moki karštai bučiuoti.

– O tu mane pagausi?

– Taip, taip! Pagausiu.

Aš įsibėgėjau, šokau jai į glėbį, ji mane pagavo ir pabučiavo į skruostą. Paskui suspaudė ir keliskart apsuko. Aš irgi pabučiavau ją daug kartų.

– Aš irgi! Aš irgi noriu! – suspiegė Marija. Ji išmetė lėles į orą ir prisiglaudė prie mūsų.

– Dabar mano eilė. Mano eilė.

– Eik iš čia, – pavijau ją šalin.

– Mikele, nebūk toks. – Mama apglėbė ir Mariją. – Abu! – Ir dainuodama visa gerkle ėmė suktis po kambarį. „Toj parduotuvėj tiek dėžučių – žalių, raudonų ir gražučių...“

Iš vienos pusės į kitą. Iš vieno šono į kitą. Kol galop visi sugriuvom ant sofos.

– Paklausykit... Širdis. Paklausykit... kaip... miršta... jūsų motinos... širdis. – Ji buvo uždususi. Mes uždėjome ranką ant krūtinės. Po delnu tratėjo būgnas.

Gulėjome vienas šalia kito, suvirtę ant pagalvių. Paskui mama pasitaisė plaukus ir paklausė:

– Na, ar Serdžas tavęs šiąnakt nesuvalgė?

– Ne.

– Ar netrukdė tau miegoti?

– Ne.

– Knarkė?

– Taip.

– Kaip jis knarkė? Parodyk man.

Pabandžiau užknarkti kaip Serdžas.

– Bet taip kriuksi paršai. Taip kriuksi kiaulės. Marija, parodyk, kaip knarkia tėtis.

Ir Marija pavaizdavo, kaip knarkia tėtis.

– Jums nieko neišeina. Dabar aš pabūsiu tėčiu.

Ji užknarkė visai kaip tėtis. Su švilpesiu.

Mes gardžiai prisijuokėme.

Ji atsistojo ir timptelėjo žemyn suknelę.

– Einu, pašildysiu tau pieno.

Aš paklausiau:

– O kur tėtis?

– Išvažiavo su Serdžu... Sakė, kitą savaitę nusiveš mus prie jūros. Ir visi eisim į restoraną valgyti moliuskų.

Mudu su Marija ėmėme strykséti ant sofos.

– Prie jūros! Prie jūros! Valgyti moliuskų!

Mama pažiūrėjo į laukus, paskui uždarė langines.

– Tikėkimės.

Ėmiau valgyti pusryčius. Ant stalo stovėjo biskvitinis pyragas. Suvalgiau jo du gabalėlius dažydamas į pieną. Niekam nematant atsipjoviau dar vieną, suvyniojau į servetėlę ir įsikišau į kišenę.

Filipas labai apsidžiaugs.

Mama nukraustė stalą.

– Baigęs valgyti nunešk pyragą Skardačonėms. Užsivilk švarius marškinėlius.

Mama buvo puiki kulinarė. Kai kepdavo pyragus, makaronus ar duoną orkaitėje, visada iškepdavo jų daugiau ir parduodavo Salvatorės mamai.

Išsivalęs dantis apsivilkau marškinėlius su Olimpinių žaidynių emblema ir išėjau į lauką, nešinas kepamąja skarda.

Vėjo nebuvo. Saulė pylė karštą šviną ant namų.

Marija sėdėjo laiptų šešėlio lopinėly su Barbėm.

– O tu ar moki statyti namus lėlėms?

– Žinoma. – Niekad jų nestačiau, bet tai tikriausiai nesudėtinga. – Tėčio sunkvežimyje yra didelė dėžė. Galima ją supjaustyti ir padaryti namelį. Paskui nudažyti. Bet dabar neturiu laiko. Man reikia eiti pas Salvatorę. – Ir išėjau į gatvę.

Lauke nieko nebuvo. Tik dulkėse kapstėsi vištos ir po stogais šaudė kregždės.

Iš daržinės sklido triukšmas. Priėjau artyn. Feličės 127-uko gaubtas buvo pakeltas, automobilis pasviręs į vieną šoną. Iš po jo kyšojo didžiuliai juodi kareiviški batai.

Kai Feličė būdavo Akva Traversėje, jis visada krapštydavosi prie automobilio. Plaudavo jį. Tepdavo. Šluostydavo dulkes. Net buvo nupiešęs ant jo viršaus didelę juodą dryžę kaip ant Amerikos policininkų automobilių. Jis išardydavo variklį, paskui neįstengdavo jo surinkti arba pamesdavo kokį varžtą ir turėdavo pėdinti į Lučinjaną jo pirkti.

– Mikele! Mikele, eikš čia! – sušuko Feličė iš po automobilio.

Aš sustojau.

– Ko nori?

– Padėk man.

– Negaliu. Turiu atlikti mamos pavedimą.

Norėjau atiduoti pyragą Salvatorės mamai, šokti ant Kledaro ir lėkti pas Filipą.

– Eikš čia...

– Negaliu... Turiu padaryti vieną darbą.

Jis įniršo:

– Jei neprieisi, užmušiu...

– Ko nori?

– Įstrigau. Negaliu pajudėti. Kol gulėjau, blia, po automobiliu, atsikabino vienas ratas. Guliu apačioje jau beveik pusvalandį!

Pažiūrėjau į gaubtą ir pro variklį pamačiau tepalais išterliotą juodą veidą ir raudonas, nevilties kupinas akis.

– Gal pakviesti tavo tėvą?

Jaunystėje Feličės tėvas buvo mechanikas. Ir kai Feličė imdavo knebinėtis apie automobilį, jis baisiausiai siusdavo.

– Gal išprotėjai? Jis man nutrauks kiaušius... Padėk tu.

Galėjau nueiti ir palikti jį gulėti.

Apsidairiau aplink.

– Nė nesvajok... Aš vis tiek išsikrapštysiu, o kai išsikrapštysiu, perlaušiu tave kaip saldymedžio lazdelę. Iš tavęs liks tik kapas, kad tavo tėvai turėtų kur nešti gėles, – niršo Feličė.

– Ką turiu daryti?

– Paimk skrystį iš mašinos ir pastatyk šalia rato.

Padėjau skrystį šalia rato ir pasukau rankeną. Automobilis lėtai pasikėlė.

Feličė ėmė riaumoti iš džiaugsmo:

– Štai taip! Taip! Aš išlaisvintas! Šaunuolis!

Jis išsirangė iš po automobilio. Jo marškiniai buvo ištepti juodu tepalu. Ranka persibraukė plaukus.

– Maniau, kad mirsiu, susižalojau stuburą. Ir viskas dėl to apsišikėlio romiečio!

Keikdamasis ėmė lankstytis.

– Dėl senio?

– Taip, nekenčiu jo. – Jis atsistojo ir pradėjo spardyti kukurūzų maišus. – Sakiau jam, kad negaliu ten užvažiuoti su automobiliu. Ant to kelio man visada sugenda amortizatoriai, bet jam nusišvilpt. Kodėl pats ten nevažiuoja savo suknistu mersedesu? Kodėl negali pats? Daugiau neištversiu. Nedaryk to, nedaryk ano. Dusyk išdėjo mane į šuns dienas už tai, kad porą kartų buvau nuvažiavęs prie jūros. Buvo daug geriau, kai to šikniaus čia nebuvo. Bet aš pasitraukiu. – Jis sudavė kumščiu į traktorių ir išėjo laužydamas medines dėžes. – Jei dar sykį išvadins mane idiotu, taip jam vošiu, kad prilips prie sienos. O dabar... kaip po perkūnais aš ten nusigausiu... – Jis atsitokėjo ir prisiminė mane. Griebė už marškinėlių ir kone prisiplojo nosimi man prie veido. – Ir niekam nepasakok, ką tau sakiau, supratai? Jei sužinosiu, kad išpliurpei bent žodelį, nupjausiu tau pimpalą ir suvalgysiu su brokoliais... – Išsiėmė iš kišenės lenktinį peilį. Jo geležtė iššoko per du centimetrus nuo mano nosies galo. – Supratai?

– Supratau, – burbtelėjau.

Jis partrenkė mane ant žemės.

– Niekam! O dabar išnyk! – Ir ėmė žingsniuoti po daržinę.

Pasiėmiau pyragą ir dėjau į kojas.

Skardačonių šeima buvo pati turtingiausia Akva Traversėje. Salvatorės tėvas, advokatas Emilijus Skardačonė, valdė begalę žemių. Jam dirbo daugybė žmonių, ypač per javapjūtę. Suplaukdavo jų iš visur ir iš toli. Ir sunkvežimiais, ir pėstute.

Net tėtis, prieš tapdamas sunkvežimio vairuotoju, dirbdavo pas advokatą Skardačonę sezonininku.

Norėdamas patekti į Salvatorės namus, pirma turėdavai

įveikti kaldintos geležies vartelius, pereiti kvadratiniais krūmais apsodintą kiemą, praeiti pro nepaprastai aukštą palmę ir akmeninį fontaną su raudonomis žuvytėmis, užkopti marmuriniais laiptais aukštomis pakopomis ir tik tada pasiekdavai tikslą.

Vos tik įėjęs vidun patekdavai į tamsią belangę ir tokį ilgą koridorių, kad juo būtum galėjęs važinėtis dviračiu. Vienoje koridoriaus pusėje ėjo virtinė miegamųjų, kitoje pusėje buvo svetainė: didžiulis kambarys su lubose ištapytais angelais ir ilgu blizgančiu stalu, iš visų pusių apstatytu kėdėmis. Tarp dviejų paveikslų auksiniais rėmais stovėjo indauja, pilna puodukų, brangių taurių ir nuotraukų su uniformuotais vyrais. Įėjimą saugojo šarvais apsitaisęs viduramžių riteris, vienoje rankoje laikantis vėzdą su vinių prikalinėtu rutuliu. Tuos šarvus advokatas nusipirko Gubijo mieste. Jų nebuvo galima liesti, nes galėjo parvirsti.

Dieną langinės niekada nebūdavo atidaromos. Net žiemą. Todėl kambariuose trenkė plėkais ir senu medžiu. Jauteisi tarsi bažnyčioje.

Ponia Skardačonė, Salvatorės motina, buvo pusantro metro ūgio storulė, kuri plaukus visada slėpė po tinkleliu. Jai nuolat skaudėdavo ištinusias, panašias į dešreles kojas, todėl iš namų ji išeidavo tik per Kalėdas ir Velykas, kai važiuodavo pas Lučinjano kirpėją. Jos ir sesers Lučilos gyvenimas bėgo virtuvėje, vieninteliame šviesiame kambaryje visuose namuose, apgaubtas garų ir troškinių kvapo.

Jos panėšėjo į dvi ruones. Kartu lenkdavo galvą, kartu plodavo rankom. Dvi storos, nuolatinės gyvenamosios vietos prijaukintos ruonės. Visą dieną seserys praleisdavo nudrengtuose krėsluose, nenuleisdamos akių nuo tarnaitės Antonijos, kad ši nepadarytų kokios klaidos ar per daug nesiilsėtų.

Viskas turėjo būti sutvarkyta ir paruošta iki to laiko, kai advokatas Skardačonė grįš iš miesto. Bet advokatas niekada negrįždavo. O jei grįždavo, norėdavo tuojau pat išvažiuoti.

– Lučila! Lučila, žiūrėk, kas atėjo! – sušuko Leticija Skardačonė, pamačiusi mane žengiant į virtuvę.

Teta Lučila pakėlė galvą nuo siuvamosios mašinos ir nusišypsojo. Abipus nosies jai buvo likę pora į butelio dugną panašių įspaudų, todėl jos mažos akutės priminė du švininius žvejo grimzdus.

– Mikele! Mano gražuoli Mikele! Ką tu mums atnešei? Pyrago?

– Taip, ponia. Prašom. – Ir padaviau jai saldumyną.

– Duok jį Antonijai.

Antonija tuo metu sėdėjo prie stalo ir farširavo ankštinius pipirus.

Antonija Amirati, aštuoniolikmetė tarnaitė, buvo liesa, bet ne džiūsna. Kai ši raudonplaukė mėlynakė mergina buvo dar visai maža, jos tėvai žuvo autoavarijoje.

Priėjau prie Antonijos ir atidaviau pyragą. Ji paglostė man galvą viršutine plaštakos puse.

Antonija man labai patiko, ji buvo graži, ir aš būčiau mielai susižiedavęs su ja, bet ji man buvo per sena, be to, Lučinjane turėjo vaikiną, televizijos antenų montuotoją.

– Argi tavo mama ne šaunuolė? – tarė Leticija Skardačonė.

– Ir tokia graži! – pridūrė teta Lučila.

– Ir tu labai gražus vaikas. Argi jis ne gražus, Lučila?

– Labai gražus.

– Antonija, argi ne gražuolis mūsų Mikelė? Jei būtų suaugęs vaikinas, ar tekėtum už jo?

Antonija nusijuokė:

– Tekėčiau nors dabar.

Teta Lučila sugnybo man skruostą ir vos jo nenuplėšė.

– O tu pats ar vestum Antoniją?

Išraudau tarsi vėžys ir papurčiau galvą.

Abi patenkintos seserys pratrūko juoktis ir niekaip negalėjo liautis.

Paskui Leticija Skardačonė paėmė nedidelį maišelį.

– Čia yra drabužių, kurie Salvatorei jau per maži. Imk juos. Jei kelnės per ilgos, aš jas patrumpinsiu. Imk, suteik man malonumą. Pažiūrėk, kaip atrodai.

Būčiau mielai juos paėmęs. Jie buvo kaip nauji, bet mama sakydavo, kad mes iš nieko neimame išmaldos. O ypač iš tų žmonių. Sakydavo, kad mano drabužiai kuo puikiausi. Ir tik ji sprendžianti, kada juos keisti.

– Ačiū, ponia. Bet negaliu.

Teta Lučila atidarė skardinę dėžutę ir suplojo rankomis.

– Žiūrėkit, ką aš turiu. Medaus karamelių! Ar mėgsti medaus karameles?

– Labai, ponia.

– Vaišinkis.

Saldainių galėjau imti. Mama apie juos niekada nieko nežinojo, nes aš visus suvalgydavau. Tad pasiėmiau jų atsargai. Prisigrūdau pilnas kišenes.

Leticija Skardačonė pridūrė:

– Ir pavaišink savo sesutę. Kai kitą kartą ateisi, atsivesk ir ją.

Tarsi papūga pakartojau:

– Ačiū, ačiū, ačiū...

– Prieš išeidamas užsuk pasisveikinti su Salvatore. Jis savo kambaryje. Bet būk gerutis, ilgai neužtruk, nes jam reikia skambinti pianinu. Šiandien jis turi pamoką.

Išėjęs iš virtuvės, perėjau niūrų koridorių su tamsiais baldais. Praėjau Nuncijaus kambarį. Jis buvo užrakintas.

Vieną kartą buvau radęs jį atdarą ir įėjau vidun.

Kambaryje nieko nebuvo, tik aukšta lova su geležiniais turėklais ir odiniais diržais. Kambario viduryje grindų plytelės buvo subraižytos ir sugadintos. Kai eidavai priešais rūmus, matydavai, kaip Nuncijus žingsniuoja pirmyn ir atgal, nuo durų iki lango.

Advokatas darė viską, kad jį pagydytų – vieną kartą net buvo nuvežęs pas popiežių Pijų, bet Nuncijus griebė Švč. Mergelės skulptūrėlę ir numetė ant grindų. Vienuoliai išvijo jį iš bažnyčios. Atsidūręs beprotnamyje, niekad daugiau negrįžo į Akva Traversę.

Turiu važiuoti pas Filipą, pažadėjau jam. Turiu nunešti jam pyrago ir karamelių. Tačiau dabar karšta. Jis palauks. Juk, šiaip ar taip, nuo to niekas nepasikeis. Be to, noriu truputį pabūti su Salvatore.

Pro jo kambario duris išgirdau pianino garsus.

Pasibeldžiau.

– Kas ten?

– Mikelė.

– Mikelė?

Jis atidarė duris, apsidairė aplink tarsi ieškomas nusikaltėlis, įstūmė mane kambarin ir užsirakino iš vidaus.

Salvatorės kambarys buvo didelis ir neapstatytas, aukštomis lubomis. Prie vienos sienos stovėjo pianinas. Prie kitos – lova, tokia aukšta, kad įlipti į ją galėjai tik kopėtėlėmis. Ir dar stovėjo ilga knygų spinta su daugybe knygų, sudėtų pagal viršelių spalvą. Žaislus jis laikė komodoje. Pro sunkią baltą užuolaidą skverbėsi saulės spindulys. Jo šviesoje mirguliavo dulkės.

Kambario viduryje ant grindų gulėjo žalia „Subbuteo" gelumbė. Ant jos – plastikiniai „Juventus" ir Turino „FC" komandų žaidėjai.

Jis paklausė:

– Ką čia veiki?

– Atnešiau pyrago. Ar galiu pabūti su tavim? Tavo motina sakė, kad dabar tau pamoka...

– Taip. Pasilik, – jis nuleido balsą, – bet jei jos pastebės, kad neskambinu, neduos man ramybės. – Paėmė plokštelę ir uždėjo ant grotuvo. – Dabar jos manys, kad skambinu aš. – Ir rimtai pridūrė: – Šopenas.

– O kas tas Šopenas?

– Vienas iš geriausių.

Mudu su Salvatore buvome to paties amžiaus, bet jis atrodė vyresnis. Iš dalies todėl, kad buvo aukštesnis už mane, iš dalies dėl to, jog visada vilkėjo švarius marškinius ir mūvėjo ilgas kelnes su kantu. Be to, visada kalbėjo ramiu tonu. Jos vertė jį skambinti pianinu, kartą per savaitę pas jį atvažiuodavo mokytojas iš Lučinjano, ir nors jis nekentė muzikos, niekada nesiskųsdavo, tik pridurdavo: „Bet kai užaugsiu, mesiu ją".

– Gal pažaisi su manim? – paklausiau.

„Subbuteo" buvo mano mėgstamiausias žaidimas. Žaidžiau ne per geriausiai, bet dievinau jį. Žiemą su Salvatore rengdavome begalinius turnyrus, leisdavome ištisas popietes sprigtuodami mažus futbolininkus. Salvatorė žaisdavo ir vienas. Šokinėdavo nuo vieno gelumbės krašto prie kito. Kai nežaisdavo „Subbuteo", kambaryje išrikiuodavo tūkstančius švininių kareivėlių, jie užimdavo visas grindis, kad neturėdavai kur žingsnio žengti. Ir kai galop visi kareivėliai būdavo surikiuoti geometrinėmis voromis, jis imdavo juos po vieną perstatinėti. Valandų valandas rikiuodavo ištisas kareivių armijas, o pas-

kui, kai Antonija pranešdavo, kad vakarienė patiekta, vėl tvarkingai juos sudėdavo į batų dėžes.

– Žiūrėk, – tarė jis man ir ištraukė iš stalčiaus aštuonias žalio kartono dėžutes. Kiekvienoje jų buvo po futbolo komandą. – Žiūrėk, ką man padovanojo tėtis. Parvežė iš Romos.

– Visas?

Advokatas tikrai turtingas, kad gali išleisti tiek pinigų.

Kasmet gimimo dienos ir Kalėdų proga prašydavau tėčio ir kūdikėlio Jėzaus padovanoti man „Subbuteo“, bet nieko iš to neišeidavo – jie manęs neišgirsdavo. Turėjau tenkintis viena komanda. Be futbolo aikštės ir vartų. Ir toji komanda priklausė Antrajai lygai. Būčiau meilijęs eiti pas Salvatorę su savo komanda, nes buvau tikras, kad jei toji komanda būtų mano, žaisčiau geriau ir taip dažnai nepralaimėčiau. Rūpinčiausi savo žaidėjais ir įveikčiau Salvatorę.

Jis jau turėjo keturias komandas. Ir šit tėvas jam padovanojo dar aštuonias.

O kodėl man nieko?

Todėl, kad tėčiui aš visai nerūpiu, ir nors jis sakė, kad mane myli, tai netiesa. Padovanojo tą kvailą Venecijos laivą, kurį galima laikyti tik ant televizoriaus. Aš negaliu jo paliesti.

Norėjau dar vienos komandos. Kad tėvas jam padovanojo keturias – bala nematė, bet kad aštuonias? Dabar iš viso jų turi dvylika.

Jei turės viena mažiau, kas pasikeis?

Pasmailinau balsą ir sušnabždėjau:

– Gal padovanotum vieną man?

Salvatorė suraukė antakius ir ėmė žingsniuoti po kambarį. Paskui tarė:

– Man labai gaila, mielai tau duočiau vieną, bet negaliu. Jei sužinos tėvas, kad tau padovanojau, supyks.

Netiesa. Argi jo tėvas tikrina komandas? Salvatorė šykštus. Jei galėčiau jam duoti ką nors mainais, gal ir jis duotų, bet nieko neturėjau.

Ne, vieną dalyką turėjau.

– Jei pasakysiu tau paslaptį, ar duosi vieną?

Salvatorė kreivai žvilgtelėjo į mane.

– Kokią paslaptį?

– Neįtikėtiną.

– Jokia paslaptis neprilygsta komandai.

– Manoji prilygsta. – Aš pabučiavau abu smilius. – Prisiekiu.

– O jei paskui paaiškės, kad mane apgavai?

– Nepaaiškės. Bet jei pasakysi, kad apgavau, aš tau grąžinsiu komandą.

– Manęs nedomina paslaptys.

– Žinau. Bet ši – nepaprasta. Dar niekam jos nesakiau. Jei sužinos Kiaušas, ims šokinėti iš džiaugsmo...

– Tada pasakyk ją Kiaušui.

Bet dabar buvau pasirengęs viskam.

– Net imčiau „Lanerossi Vicenza“.

Salvatorė išpūtė akis.

– Imtum net „Lanerossi Vicenza“?

– Taip.

„Lanerossi Vicenza“ komandos mudu nekentėme. Ji nešė nelaimę. Jei žaisdavai su ja, visada prakišdavai. Nė vienas iš mudviejų su šia komanda dar nebuvome laimėję. Be to, joje vienas žaidėjas buvo be galvos, kitas suklijuotas, o vartininkas visas sulinkęs.

Salvatorė valandėlę pamąstė ir galop nusileido:

– Sutinku. Bet jei tavo paslaptis niekam tikusi, nieko negausi.

Ir tada papasakojau jam viską. Kaip iškritau iš medžio. Ir apie duobę. Ir apie Filipą. Ir apie jo pamišimą. Ir apie jo skau-

dančią koją. Ir apie smarvę. Ir apie jį saugantį Feličę. Ir apie tėtį ir senį, kurie jam norėjo nupjauti ausis. Ir apie Frančeską, kuris nukrito nuo skardžio atsegtu klynu ir nuogu pimpalu. Ir apie motiną televizijoje.

Apie viską.

Patyriau saldžiausią pasaulyje jausmą. Kaip tą dieną, kai suvalgiau pilną lėkštę persikų su sirupu. Paskui man buvo bloga, atrodė, sprogsiu, pilve įvyko žemės drebėjimas, net pakilo karštis, ir mama pirma man skėlė antausį, paskui palenkė mano galvą virš unitazo ir sugrūdo du pirštus į gerklę. Ir aš išvėmiau visą toną geltono rūgštaus mutinio. O išsivėmęs vėl pradėjau gyventi.

Man kalbant Salvatorė abejingai tylėjo.

Baigiau taip:

– Be to, jis nuolat vapa apie kažkokius meškėnus plovikus, kurie esą plauna skalbinius. Aiškinau jam, kad tokių gyvūnų išvis nėra, tačiau jis manęs neklauso.

– Bet meškėnų yra.

Aš išsižiojau ir jau nebesusičiaupiau.

– Kaip „yra“? Mano tėvas sakė, kad nėra.

– Jie gyvena Amerikoje.

Jis paėmė Didžiąją gyvūnų enciklopediją ir ėmė sklaidyti lapus.

– Štai jis. Žiūrėk.

Padavė man knygą.

Joje buvo spalvota kažkokio gyvūno, panašaus į lapę, nuotrauka. Baltu snukučiu, su savotiška juoda Zoro kauke aplink akis. Bet jis buvo plaukuotesnis už lapę ir trumpesnių kojų, kuriomis galėjo viską imti. Letenėlėse laikė obuolį. Labai mielas gyvūnėlis.

– Vadinasi, jų yra ir tai... ne pramanas...

– Ne. – Salvatorė perskaitė: „Meškėnai (*Procyonidae*), plėšriųjų būrio žinduolių šeima. Sistemiškai artimi lokiams. Kūno masė apytikriai 0,8–160 kg. Uodega iki 70 cm ilgio, skersai dryžuota. Vaikščiodami remiasi visomis letenomis. Pirštai ilgi, lankstūs. Šiaurės Amerikoje paplitęs *Procyon lotori* – „meškėnas plovikas". Jo plaukai tankūs, pilki. Gyvena miškuose, gerai laipioja. Aktyvus naktį. „Meškėnu ploviku" vadinamas dėl keisto įpročio nusiplauti maistą prieš ėdant".

– Jie plauna ne skalbinius, o maistą... Taigi. – Aš buvau priblokštas.

– O aš jam pasakiau, kad jų išvis nėra...

Salvatorė paklausė:

– O kodėl jie laiko jį ten?

– Todėl, kad nenori atiduoti motinai. – Griebiau jam už riešo. – Norėtum jį pamatyti? Galime tuoj pat ten nuvažiuoti. Ar norėtum? Aš žinau trumpesnį kelią... Ilgai neužgaištume.

Salvatorė neatsakė. Sudėjo žaidėjus į dėžutes ir suvyniojo žalią „Subbuteo" aikštelę.

– Na? Ar norėtum?

Jis pasuko raktą ir atidarė duris.

– Negaliu. Tuoj ateis mokytojas. Jei neišmoksiu pratimų, jis pasiskųs toms moterims ir jos man išūš ausis.

– Kaip? Tu nenori jo pamatyti? Tau nepatiko mano paslaptis?

– Nelabai. Aš nemėgstu pamišėlių duobėse.

– Ar duosi man „Vicenza"?

– Imk. Šiaip ar taip, ji man šlykšti.

Jis įspaudė man į rankas dėžutę, išstūmė iš kambario. Ir uždarė duris.

Myniau pedalus, važiavau kalvos link ir nieko nesupratau. Kaip jam gali nerūpėti vaikas, surakintas grandinėmis duobėje? Salvatorė pasakė, kad mano paslaptis jam šlykšti.

Nereikėjo nieko pasakoti. Veltui atskleidžiau jam savo paslaptį. O ką laimėjau? „Lanerossi Vicenza" – komandą, nešančią nelaimę.

Aš esu blogesnis už Judą, pralošusį Jėzų už trisdešimt dinarų. Dievas žino, kiek komandų galima nupirkti už trisdešimt sidabrinių.

Pasikišau dėžutę po kelnaičių juosmeniu. Ji buvo man šlykšti. Jos kampai smigo į odą. Norėjau ją išmesti, bet neturėjau drąsos.

Ak, jei galėčiau susigrąžinti laiką! Tada atiduočiau pyragą poniai Sakardačonei ir išeičiau iš tų namų nepasimatęs su Salvatore.

Taip skuodžiau į šlaitą, kad atsidūręs viršuje vos nesusivėmiau.

Dviratį palikau šlaito papėdėje ir paskutinę atkarpą įveikiau bėgdamas per kviečius. Atrodė, man iš krūtinės išlėks širdis. Norėjau kuo greičiau nusigauti pas Filipą, bet turėjau griūti po medžiu ir palaukti, kol atsikvapstysiu.

Pasijutęs geriau, apsižvalgiau, ar netoliese nėra Feličės. Nieko. Įėjau vidun ir pasiėmiau virvę.

Nustūmiau į šoną gofruotą lakštą ir pašaukiau:

– Filipai!

– Mikele! – Filipas nekantriai suspurdėjo. Jis manęs laukė.

– Aš atėjau. Matai? Ar matai, kad atėjau?

– Aš žinojau, kad ateisi.

– Tau pasakė meškėnai?

– Ne. Šiaip žinojau. Juk žadėjai.

– Tu teisus. Tokių meškėnų iš tikrųjų esama. Apie juos perskaičiau vienoje knygoje. Net mačiau jų nuotrauką.

– Gražūs, ar ne?

– Labai. Ar tu matei bent vieną?

– Taip. Girdi? Girdi, kaip jie švilpia?

Aš negirdėjau jokio švilpimo. Ką gi, jis iš tikrųjų pamišęs.

– Na, jau eini?

Jis davė ženklą lipti.

Aš griebiau virvę.

– Tuojau.

Virve nučiuožiau žemyn.

Prikaistuvis pilnas vandens. Filipas suvyniotas į šlykščią antklodę, bet nupraustas. Jie sutvarstė jam kulkšnį. Nuo kojos dingo grandinė.

– Jie tave nuprausė!

Jis nusišypsojo. Dantų jie jam neišvalė.

– Kas tave nuprausė?

Viena ranka buvo prisidengęs akis.

– Kirminų valdovas ir jo tarnai nykštukai. Jie sulipo čia ir išprausė mane. Pasakiau jiems, kad jie gali mazgoti mane, kiek nori, bet kad tu vis tiek juos pagausi, kad jie gali bėgti, kur tik nori, bet tu vis tiek juos persekiosi kilometrų kilometrus ir niekad nepavargsi.

Griebiau jam už riešo.

– Ar pasakei jiems mano vardą?

– Kokį vardą?

– Mano.

– O kuo tu vardu?

– Mikelė...

– Mikelė? Ne.

– Bet ką tik pavadinai mane Mikele.

– Ne, tavo vardas ne Mikelė.

– O koks?

– Dolores.

– Aš ne Dolores. Aš Mikelė Amitranas.

– Na, jei taip sakai...

Pamaniau, kad jis tyčiojasi iš manęs.

– Bet ką gi tu pasakei kirminų valdovui?

– Pasakiau, kad jį pagaus angelas sargas.

Aš lengviau atsidusau.

– Bravo. Tu jiems pasakei, kad aš esu angelas sargas. – Išėmiau pyragą iš kišenės. – Žiūrėk, ką tau atnešiau. Jis sutrupėjo...

Jis šoko prie manęs net nespėjus baigti sakinio. Išplėšė iš rankų tai, kas buvo likę iš pyrago, susigrūdo viską į burną, paskui užsimerkęs ėmė ieškoti trupinių. Apgrabaliojo mane rankomis.

– Dar! Dar! Duok dar! – šaukė ir draskė mane nagais.

– Daugiau neturiu. Prisiekiu. Pala... – Užpakalinėje trumpikių kišenėje turėjau saldainių. – Štai. Imk.

Vyniojo juos iš popieriaus, kramtė ir neįsivaizduojamai greitai rijo.

– Dar! Dar!

– Ir taip daug daviau.

Jis nenorėjo patikėti, kad daugiau nieko neturiu, ir vis dar ieškojo trupinių.

– Rytoj atnešiu dar. Ko nori?

Jis ėmė kasytis galvą.

– Aš... noriu... noriu... duonos. Duonos su sviestu. Su sviestu ir uogiene. Ir su kumpiu. Ir sūrio. Ir šokolado. Ir labai storo sumuštinio.

– Pažiūrėsiu, ko yra namuose.

Atsisėdau. Filipas vis graibstėsi man apie kojas ir stengėsi nuauti sandalus.

Staiga man šovė mintis.

Jis be grandinės. Laisvas. Aš galiu išnešti jį į lauką.

Paklausiau:

– Ar nori išeiti iš čia?

– Išeiti? Kur?

– Į lauką.

– Į lauką?

– Taip. Į lauką. Iš šitos duobės.

Jis patylėjo, paskui paklausė:

– Iš duobės? Kokios duobės?

– Iš šitos. Iš šios duobės. Iš čia, kur mudu dabar esame.

Jis papurtė galvą.

– Duobių nėra.

– O čia kas – ne duobė?

– Ne.

– Taip, taip, čia duobė, pats sakei.

– Kada sakiau?

– Sakei, kad pasaulis pilnas duobių su numirėliais. Kad net mėnulis pilnas duobių.

– Tu klysti. Aš taip nesakiau.

Man trūko kantrybė.

– Tai kur tada mudu esame?

– Vietoje, kur laukiama.

– Ko laukiama?

– Kada pateksim į rojų.

Jis savotiškai buvo teisus. Jeigu šioje duobėje liktum visą gyvenimą, mirtum, ir tavo siela nuskristų į rojų. O jei ginčytumeis su Filipu, tavo mintys visiškai susimaišytų.

– Nagi eikš. Išnešiu tave į lauką. – Aš pakėliau jį, bet jis visas įsitempė ir ėmė drebėti. – Gerai jau, gerai. Mes niekur neisime. Nusiramink. Aš tau nieko bloga nedarysiu.

Jis įkišo galvą po antklode.

– Lauke nėra oro. Lauke aš dūstu. Aš nenoriu į lauką.

– Netiesa. Lauke labai daug oro. Aš visąlaik būnu lauke ir nedūstu. Kaip čia yra?

– Tu – angelas.

Reikia atvesti jį į protą.

– Gerai manęs klausyk. Vakar tau prisiekiau, kad grįšiu, ir grįžau. Dabar prisiekiu, kad jei išeisi į lauką, tau nieko neatsitiks. Turi tikėti manimi.

– O kodėl turiu eiti į lauką? Man gerai ir čia.

Tada pamelavau:

– Nes lauke rojus. Turiu nunešti tave į rojų. Aš angelas, tu miręs, ir aš turiu nunešti tave į rojų.

Filipas valandėlę galvojo.

– Tikrai?

– Tikrai.

– Tada einam.

Ir jis pradėjo spygauti.

Pamėginau jį pastatyti, bet sulinkusios kojos jo nelaikė. Jei neprilaikydavau, kaipmat griūdavo. Galop aprišau jam klubus virve. Paskui apvyniojau galvą antklode.

Tada jis nurimo.

Išsiropščiau į viršų, paskui ėmiau tempti jį. Buvo per sunkus. Kabojo per dvidešimt centimetrų nuo žemės visas įsitempęs ir persikreipęs, o aš stovėjau viršuje su virve per petį, palinkęs į priekį, bejėgis užtempti jį į viršų.

– Padėk man, Filipai. Aš nebegaliu.

Bet jis buvo sunkus kaip akmuo, ir virvė man slydo iš rankų. Žengiau žingsnį atgal, ir virvė atsileido. Jis palietė žemę kojomis.

Pasilenkiau ir pažvelgiau žemyn. Jis gulėjo aukštielninkas, išvertęs pilvą, su antklode ant galvos.

– Ar viskas gerai, Filipai?

– Ar aš jau išlipau? – paklausė.

– Luktelėk.

Apibėgau namą ieškodamas lentos, baslio, ko nors, kas man pagelbėtų. Tvarte radau senas apsilaupiusias, pusiau sulaužytas duris. Atsitempiau į kiemą. Norėjau jas nuleisti į duobę ir įkalbinti Filipą išsiropšti jomis į viršų. Pastačiau prie duobės krašto, bet jos išsprūdo man iš rankų ir perlūžo pusiau. Pabiro aštrūs šipuliai. Visas medis buvo suėstas kirminų. Iš tų durų nebuvo jokios naudos.

– Mikele? – pašaukė mane Filipas.

– Minutėlę! Palauk minutėlę! – sušukau, pakėliau šitų prakeiktų durų gabalą virš galvos ir sviedžiau ant kopėčių.

– Kopėčios?

Taip, jos stovėjo čia pat, už dviejų metrų nuo duobės krašto. Gražiausios pasaulyje žaliai dažytos kopėčios gulėjo ant gebenės, dengiančios tinko ir žemių krūvą. Jos visąlaik stovėjo čia, tik aš jų nemačiau. Štai kaip jie nusileisdavo žemyn.

– Aš radau kopėčias! – sušukau Filipui. Paskui paėmiau jas ir nuleidau į duobę.

Nutempiau jį į miškelį, po medžiu. Čia čiulbėjo paukščiai. Čirškė cikados. Čia buvo pavėsis, čia gardžiai kvepėjo drėgna žeme ir samanomis.

Paklausiau:

– Ar galiu nuimti tau antklodę nuo veido?

– O ar mes saulėje?

– Ne.

Jis nenorėjo jos nusiimti, bet galop pavyko įtikinti jį, kad leistų užrišti akis mano marškinėliais. Buvo laimingas, tai bylojo jo šypsena. Vėjelis glamonėjo odą, ir tai jam labai patiko.

Aš paklausiau:

– Kodėl jie tave uždarė toje skylėje?

– Nežinau. Neprisimenu.

– Nieko neprisimeni?

– Aš tiesiog joje atsidūriau.

– O ką prisimeni?

– Kad buvau mokykloje. – Jis lingavo galvą. – Tai prisimenu. Buvo gimnastikos pamoka. Paskui išėjau į lauką. Tada sustojo baltas automobilis, ir aš atsidūriau čia.

– O kur tu gyveni?

– Modiljanio gatvėje, 36. Toji gatvė sudaro kampą su Kavalieriaus d'Arpino gatve.

– Kur ji yra?

– Pavijoje.

– Italijoje?

– Taip.

– Čia irgi Italija.

Jis nutilo. Pamaniau, užmigo, bet netrukus vėl paklausė:

– Kas čia per paukščiai?

Apsidairiau aplink.

– Žvirbliai.

– Esi tikras, kad ne šikšnosparniai?

– Ne. Šikšnosparniai dieną miega, be to, jie leidžia visai kitokius garsus.

– Užtat skraidančios lapės skraido net dieną ir čiauškia kaip paukščiai. Ir sveria daugiau kaip kilogramą. Ir jeigu jos nutupia ant plonų šakų, nukrinta ant žemės. Mano manymu, tai skraidančios lapės.

Po istorijos su meškėnais nedrįsau praverti burnos – gal Amerikoje yra ir skraidančių lapių. Paklausiau:

– Ar tu buvai Amerikoje?

– Vakar mačiau mamą. Ji pasakė, kad negali manęs pasiimti, nes yra mirusi. Mirusi su visa mano šeima. Antraip, pasakė ji, atvažiuočiau pas tave tuojau pat.

Užsikimšau ausis.

– Filipai, jau vėlu. Turiu tave nunešti į duobę.

– Ar aš tikrai galiu grįžti į duobę?

– Taip.

– Tada gerai. Grįžtam.

Pusvalandį jis tylėjo su mano marškinėliais užrištomis akimis. Kartais jo kaklas ir burna įsitempdavo, rankų ir kojų pirštus sutraukdavo tarsi koks tikas. Atrodė užburtas ir sustingęs, tarsi klausytųsi, kaip skraido lapės.

– Apkabink mano kaklą.

Jis apkabino, o aš jį nutempiau iki duobės.

– Dabar nusileisime kopėčiomis. Laikykis manęs.

Leistis buvo sunku. Filipas taip stipriai spaudė man kaklą, kad nebegalėjau kvėpuoti, neįstengiau įžiūrėti kopėčių skersinių ir turėjau juos čiuopti kojomis.

Kai pasiekėme duobę, buvau išbalęs kaip drobė ir vos alsavau. Paguldžiau jį kampe. Užklojau antklode, pagirdžiau ir paaiškinau:

– Dabar labai vėlu. Aš turiu eiti. Tėtis mane užmuš.

– O aš liksiu čia. Bet tu būtinai atnešk man sumuštinių. Ir kepto viščiuko.

– Viščiuką mes valgome sekmadieniais. Šiandien mama verda mėsos kukulių. Ar mėgsti kukulius?

– Su pomidorais?

– Taip.

– Labai mėgstu.

Man buvo gaila jį palikti.

– Gerai, aš einu...

Jau buvau begriebiąs už kopėčių skersinio, bet staiga kažkas jas patraukė į viršų.

Pakėliau akis.

Ant duobės krašto stovėjo vyras su rudu gobtuvu ant galvos. Buvo apsirengęs kareiviškai.

– Kukū? Kukū! Balandžiui kukū, – uždainavo jis darydamas piruetus. – Užkukavus gegužei sugrįžo gegužis! Atspėk, kas aš?

– Feličė!

– Šaunuolis! – tarė jis ir valandėlę tylėjo. – Kaip, po velnių, atspėjai? Palauk! Palauk minutėlę!

Jis nuėjo ir netrukus grįžo su šautuvu ant peties.

– Tai buvai tu! – Feličė suplojo rankomis. – Tai buvai tu, kekšės vaike! Man visada atrodė, kad kiekvienąkart čia kažkas vis kitaip. Iš pradžių pamaniau, jog išsikrausčiau iš proto. Paskui pagalvojau, gal čia lankosi kažkokia šmėkla. O, pasirodo, čia tu, Mikelinas. Ačiū Dievui, nes jau buvau pradėjęs kraustytis iš proto.

Pajutau, kad kažkas man suspaudė kulkšnį. Filipas. Jis buvo sugriebęs mano koją ir šnabždėjo:

– Kirminų valdovas ateina ir išeina. Kirminų valdovas ateina ir išeina.

Štai kas tasai kirminų valdovas!

Feličė pažiūrėjo į mane pro gobtuvo skylutes.

– Susidraugavai su princu? Ar matei, kaip švariai jį numazgojau? Jis aikštijosi, bet galop aš laimėjau. O štai antklodės jis man nenorėjo atiduoti.

Atsidūriau spąstuose. Mane akino pro lapiją besiskverbianti saulė.

– Gaudyk!

Feličės peilis įsmigo į žemę per dešimt centimetrų nuo mano sandalo ir per dvidešimt – nuo Filipo galvos.

– Matai, koks aš taiklus? Juokais galėjau tau sutraiškyti kojos nykštį. Ir ką paskui būtum daręs?

Neįstengiau ištarti nė žodžio. Tiesiog užklakau.

– Ką būtum daręs be piršto? – pakartojo. – Pasakyk man. Nagi pasakyk!

– Būčiau nukraujavęs ir miręs.

– Šaunuolis! O jei šaučiau į tave iš šito, – jis parodė šautuvą, – kas tau atsitiktų tada?

– Mirčiau.

– Matai, kaip viską žinai. Na, lipk iš duobės! Vikriau!

Feličė paėmė kopėčias ir nuleido į duobę.

Nenorėjau lipti, bet neturėjau pasirinkimo. Jis būtų šovęs į mane. Tačiau aš nebuvau tikras, ar pajėgsiu išlipti – man drebėjo kojos.

– Pala pala, – sustabdė mane Feličė. – Būk malonus, paimk peilį.

Aš pasilenkiau, ir Filipas suniurnėjo:

– Tu daugiau negrįši!

Ištraukiau peilį iš žemės ir nusigręžęs, kad nematytų Feličė, pusbalsiu atsakiau:

– Grįšiu.

– Pažadi?

Feličė įsakė:

– Sulenk jį ir įsidėk į kišenę.

– Pažadu.

– Na, greičiau, greičiau! Lipk iš duobės, apsišikėli. Ko lauki?

Ėmiau lipti. Filipas tebešnabždėjo:

– Kirminų valdovas ateina ir išeina. Kirminų valdovas ateina ir išeina.

Kai jau buvau beveik išlipęs iš duobės, Feličė sugriebė mane už kelnių ir abiem rankom it maišą nusviedė prie namo.

Trenkiausi į sieną ir susmukau ant žemės. Mėginau keltis. Parvirtau ant šono. Koją ir ranką nuvėrė skausmas. Atsigręžiau. Feličė buvo nusiėmęs gobtuvą ir, nutaikęs šautuvą, ryžtingu žingsniu artėjo prie manęs. Dideli jo kareiviški batai man atrodė dar didesni.

Dabar jis mane nušaus, pamaniau.

It sopulių maišas ėmiau šliaužti miško link.

– Norėjai padėti jam pabėgti, tiesa? Bet apsirikai. Per anksti pradėjai skaičiuoti viščiukus. – Jis spyrė man į užpakalį. – Kelkis, apsišikėli. Ko šliaužioji žeme? Stokis! Gal susižeidei? – Jis pakėlė mane už ausies. – Dėkok Dievui, kad esi savo tėvo sūnus. Antraip dabar... Gerai, parvešiu tave į namučius. Tėvas nuspręs, kokią bausmę tau skirti. Savo pareigą aš atlikau. Ėjau sargybą. Ir turėjau tave nušauti. – Jis išvilko mane į miškelį. Buvau taip išsigandęs, kad negalėjau net verkti. Klupinėjau, griuvinėjau ant žemės, o jis sugriebdavo mane už ausies ir pastatydavo ant kojų. – Nagi, judinkis! Kelkis ir judinkis!

Išėjome iš po medžių.

Priešais mus iki pat dangaus driekėsi geltona ir karšta javų platybė. Jeigu nerčiau į kviečius, jis manęs niekad nerastų.

Šautuvo vamzdžiu Feličė nustūmė mane prie savo 127-uko ir tarė:

– O dabar atiduok peilį!

Norėjau jį atiduoti, bet neįstengiau įkišti rankos į kišenę.

– Leisk man! – Paėmė peilį, atidarė dureles, pakėlė sėdynę ir įsakė:

– Lipk!

Įlipau į automobilį ir pamačiau Salvatorę.

– Salvatore! Ką tu čia?.. – kiti žodžiai įstrigo lūpose.

Tai buvo Salvatorė. Jis šnipinėjo Feličei.

Salvatorė pažvelgė į mane ir nusigręžė į kitą pusę.

Tylėdamas atsisėdau ant užpakalinės sėdynės.

Feličė įsitaisė prie vairo.

– Brangusis Salvatore, tu tikrai padarei gerą darbą. Leisk man paspausti tau ranką. – Feličė griebė jo ranką. – Tu nesuklydai, smalsiukas buvo ten. O aš tavim netikėjau. – Jis išlipo iš automobilio. – Pažadai yra pažadai. O jei Feličė Natalė ką pažada, savo pažadą visada ištesi. Važiuok. Tik lėtai.

– Dabar? – paklausė Salvatorė. – O kada? Sėskis į mano vietą.

Feličė įlipo į automobilį pro keleivių dureles ir Salvatorė pasislinko prie vairo. – Čia puiki vieta mokytis. Tiesiog važiuok nuokalne, tik kartkartėm nepamiršk paspausti stabdžių.

Salvatorė Skardačonė pardavė mane už vairavimo pamoką.

– Sudaužysi mano automobilį!

Feličė šaukė ir atrėmęs galvą į priekinį stiklą stebėjo duobėtą kelią.

– Stabdyk! Stabdyk!

Salvatorės galva vos kyšojo virš vairo, ir jis spaudė jį taip, tarsi būtų norėjęs sulaužyti.

Kai pamačiau virš savęs stovintį Feličę su nukreiptu į mane šautuvu, apsisiusiojau. Tai pastebėjau tik dabar. Mano kelnaitės buvo šlapios.

Automobilyje knibždėjo devynios galybės pamišusių sparvų. Mes šokinėjom per kauburius, smigom į duobes. Turėjau įsitverti durelių rankenos.

Salvatorė man niekad nesakė norįs vairuoti automobilį. Galėjo paprašyti savo tėvo pamokyti važiuoti automobiliu. Juk advokatas tenkindavo bet kokį jo norą. Kodėl paprašė Feličės?

Man skaudėjo viską – nubrozdintus kelius, šonus, rankas ir riešą. Bet užvis labiausiai – širdį. Salvatorė ją sudaužė.

Jis buvo mano geriausias draugas. Kartą, sėdėdami ant pupmedžio šakos, prisiekėme amžiną draugystę. Kartu grįždavome iš mokyklos. Jei katras išeidavo pirmas, laukdavo kito.

Salvatorė mane išdavė.

Mama buvo teisi sakydama, kad Skardačonės įsivaizduoja esą dievai, nes turi pinigų. Dar ji sakydavo, kad jeigu jie pamatytų tave kariantis, nusuktų į šalį akis. O aš pats kiek kartų įsivaizdavau, kaip seserys Skardačonės stropiai darbuojasi savo siuvamąja mašina prie lakiojo smėlio krašto ir kaip aš grimztu į jį, tiesiu į jas rankas ir šaukiuosi pagalbos, o jos mėto man medaus karameles ir sako negalinčios atsistoti, nes joms ištinusios kojos. Tačiau mudu su Salvatore buvome draugai.

Aš klydau.

Siaubingai norėjau verkti, bet prisiekiau sau, kad jeigu iš akių puptels bent viena ašara, paimsiu senio pistoletą ir nusišausiu. Išsitraukiau iš kelnaičių „Lanerossi Vicenza" dėžutę. Ji buvo minkšta nuo šlapimo.

Padėjau ją ant sėdynės.

Feličė sušuko:

– Gana, sustok! Daugiau nebegaliu kęsti!

Salvatorė staiga nuspaudė stabdžius, variklis užgeso, automobilis trūktelėjo ir sustojo. Jei tuo metu Feličė nebūtų ištiesęs rankų į priekį, būtų susitraiškęs makaulę į priekinį stiklą.

Jis atidarė dureles ir išlipo.

– Judinkis!

Salvatorė tylėdamas pasislinko ant kitos sėdynės.

Feličė griebė vairą ir tarė:

– Brangusis Salvatore, turiu pasakyti atvirai, kad tavo vairuotojo sugebėjimai lygūs nuliui. Todėl siūlau pamiršti važiavimo pamokas. Tavo ateitis – dviratis.

Kai įvažiavom į Akva Traversę, mano sesutė, Barbara, Remas ir Kiaušas dulkėse žaidė „klases“.

Jie pamatė mus ir liovėsi žaisti.

Tėčio sunkvežimio nebuvo. Nei senio automobilio.

Feličė pastatė 127-uką pašiūrėje.

Salvatorė it kulka išlėkė iš automobilio, griebė dviratį ir nuvažiavo nė nežvilgtelėjęs į mane.

Feličė atitraukė sėdynę.

Aš nenorėjau išlipti.

Vieną dieną mokykloje išmušiau stiklines duris į kiemą lazda, kuria paprastai naudojomės per gimnastikos pamokas. Norėjau parodyti Andželui Kantiniui, klasės draugui, kad tas stiklas nedužus! O jis sudužo į milijoną kvadratinių kubelių. Direktorius liepė atsivesti mamą – sakė norįs su ja pasikalbėti.

Atėjusi į mokyklą, mama pažiūrėjo į mane ir sukuždėjo į ausį: – Mudu atsiskaitysime vėliau. – Ji nuėjo į direktoriaus kabinetą liepusi man sėdėti ir laukti koridoriuje.

Tąkart taip pat bijojau, bet toji baimė visai nebuvo panaši į dabartinę. Feličė viską papasakos mamai, o ji pasakys tėčiui. Tėtis labai supyks. Ir tada mane išsiveš senis.

– Lipk lauk! – pakartojo Feličė.

Sukaupiau visą drąsą ir išlipau.

Aš gėdijausi. Mano kelnės buvo šlapios.

Barbara prisidėjo ranką prie burnos. Remas nubėgo prie Kiaušo. Marija nusiėmė akinius ir nusišluostė į marškinėlius.

Akinamai švietė saulė, aš negalėjau žiūrėti atmerktom akim. Už nugaros girdėjau sunkius Feličės žingsnius. Prie vieno lango sėdėjo Barbaros mama. Prie kito – Kiaušo motina. Jos stebeilijosi į mane tuščiomis akimis. Būtų buvę visiškai tylu, jei šaižiu balseliu nebūtų pradėjęs loti Togas. Kiaušas spyrė jam į užpakalį, ir jis kiauksėdamas nubėgo.

Užlipau priekiniais namo laiptais ir pravėriau duris.

Langinės uždarytos, kambaryje beveik tamsu. Groja radijas. Sukasi ventiliatorius. Mama vienu apatinuku sėdi prie stalo ir lupa bulves.

Ji pamatė, kaip aš įėjau paskui Feličę. Iš rankų jai išslydo peilis. Nukrito ant stalo, o nuo stalo – ant grindų.

– Kas atsitiko?

Feličė susigrūdo rankas į dengiamosios spalvos striukės kišenes, nunarino galvą ir tarė:

– Jis buvo ten. Su tuo berniuku.

Mama atsikėlė nuo kėdės, išjungė radiją, žengė vieną žingsnį, paskui kitą, sustojo, prisidengė rankomis veidą ir atsitūpė ant žemės žiūrėdama į mane.

Aš pratrūkau raudoti.

Ji pribėgo prie manęs ir apkabino. Stipriai prispaudė prie krūtinės ir pamatė, kad aš visas šlapias. Pastatė ant kėdės ir ėmė apžiūrinėti mano nubrozdintas rankas ir kojas, sukrešėjusį kraują ant kelių. Paskui kilstelėjo marškinėlius.

– Kas tau atsitiko? – paklausė.

– Tai jis! Jis!.. Mane sumušė jis! – Parodžiau į Feličę.

Mama atsigręžė, nužvelgė Feličę nuo galvos iki kojų ir suriko:

– Ką tu jam padarei, nevidone?

Feličė pakėlė rankas.

– Nieko. Ką jam padariau? Parvežiau namo.

Mama prisimerkė.

– Tu! Kaip tu drįsti! – Jos kaklo venos išsipūtė, balsas virpčiojo. – Ką tu sau leidi? Tu sudavei mano sūnui, išpera! – Ir šoko ant Feličės.

Jis atsitraukė atbulas.

– Įspyriau jam į užpakalį. Kas čia baisaus?

Mama norėjo jam skelti antausį. Feličė sugriebė jai už rankos, kad sutrukdytų, bet ji buvo tikra liūtė.

– Išpera! Išpera! Aš tau akis iškabinsiu!

– Radau jį duobėj... Norėjo išvaduoti tą berniuką. Aš jam nieko nepadariau. Nagi liaukis!

Mama buvo basa, bet vis dėlto jam skaudžiai įspyrė į kiaušius. Vargšelis Feličė išleido keistą garsą, panašų į gargaliavimą arba į kriauklės skylėn garmančio vandens gurkčiojimus, užsidengė rankomis savo lytį ir suklupo. Jo veidą iškreipė skausmo grimasa, jis norėjo šaukti, bet nesušuko – plaučiuose pritrūko oro.

Aš, vis dar stovėdamas ant kėdės, lioviausi sriūbavęs. Žinojau, kaip skauda, kai tau įspiria į riešutėlius. O ji įspyrė jam atsakomai.

Mamos nekankino joks gailestis. Ji paėmė keptuvę iš kriauklės ir tėškė Feličei į marmūzę. Šis sustaugė lyg vilkas ir sudribo ant grindų.

Mama vėl pakėlė keptuvę, norėjo jį užmušti, bet jis sugriebė jai už kulkšnies ir trūktelėjo. Mama pargriuvo. Keptuvė nučiuožė grindimis. Feličė puolė mamą ir užgulė visu kūnu.

Iš nevilties sušukau:

– Paleisk ją! Paleisk ją! Paleisk!

Feličė sugriebė mamos rankas, atsisėdo jai ant pilvo ir neleido nė krustelėti.

Mama draskėsi ir kandžiojosi tarytum katė. Jos apatinukas pasikėlė aukštyn. Pasimatė užpakalis ir juodas kuokštas tarp kojų. Nutrūko petnešėlė ir laukan išsiveržė krūtis – balta, didelė, su tamsiu speneliu.

Feličė sustojo ir pažiūrėjo į ją.

Aš mačiau, kaip jis pažiūrėjo į ją.

Nulipau nuo kėdės norėdamas jį užmušti. Užšokau jam ant nugaros mėgindamas pasmaugti.

Tą akimirką įėjo tėtis ir senis.

Tėtis puolė ant Feličės, stvėrė jam už rankos ir nutraukė nuo mamos.

Feličė nusirito ant grindų, o su juo – ir aš.

Stipriai susitrenkiau skruostą. Galvoje ėmė švilpti verdantis virdulys, o šnervėm pajutau skysčio, kuriuo dezinfekuojami mokyklos tualetai, kvapą. Priešais akis sproginėjo geltonos lemputės.

Tėtis spardė Feličę, Feličė šliaužiojo po stalu, o senis stengėsi sulaikyti tėtį – lakstė prasižiojęs vis tiesdamas rankas ir vartydamas kėdes.

Man taip švilpė galvoje, kad net negirdėjau, kaip verkiu.

Mama paėmė mane už rankos, nunešė į savo kambarį, uždarė alkūne duris ir paguldė ant lovos. Niekaip neįstengiau sutramdyti ašarų. Visą mano kūną tampė traukuliai, o veidas tapo violetinis.

Ji spaudė mane glėbyje ir kartojo:

– Nieko. Nieko. Praeis. Viskas praeina.

Verkdamas niekaip negalėjau atplėšti akių nuo tėvo Pijaus nuotraukos, prismeigtos prie spintos. Vienuolis žiūrėjo į mane ir, regis, patenkintas šypsojosi.

Tėtis, senis ir Feličė šaukė virtuvėje.

Paskui, trenkę durimis, visi trys išėjo iš namų.

Ir grįžo ramybė.

Pastogėj burkavo balandžiai. Burzgė šaldytuvas. Svirpė cikados. Dūzgė ventiliatorius. Tai buvo tyla.

Mama paburkusiais paakiais apsirengė, išsidezinfekavo įdrėskimą ant peties, nuprausė, nušluostė, paguldė mane ir apklojo paklodėmis. Suvalgydino vieną persiką su cukrumi ir atsigulė šalia. Padavė man ranką. Ir nepasakė daugiau nė žodžio.

Neturėjau jėgų net sulenkti piršto. Priglaudžiau kaktą jai prie pilvo ir užsimerkiau.

Atsidarė durys.

– Kaip jis?

Tėčio balsas.

Jis kalbėjo tyliai, tarsi gydytojas jam būtų pasakęs, kad man nebedaug liko gyventi.

Mama paglostė man plaukus.

– Jis susitrenkė galvą. Bet dabar miega.

– O kaip tu?

– Gerai.

– Tikrai gerai?

– Taip. Bet tas vaikiščias daugiau neįkels kojos į mūsų namus. Jei jis dar kartą palies Mikelę, pirma užmušiu jį, paskui tave.

– Apie tai jau galvojau. O dabar turiu eiti.

Durys užsidarė.

Mama susirangė į kamuolį prie manęs ir sušnabždėjo į ausį:

– Kai užaugsi, išvažiuosi iš čia ir niekad daugiau negrįši.

Buvo naktis.

Mama kažkur išėjo. Marija miegojo šalia manęs. Ant naktinio staliuko tiksėjo žadintuvas. Blizgėjo gelsvos rodyklės. Pagalvė kvepėjo tėčiu. Pro durų apačią skverbėsi balta šviesa.

Ten visi ginčijosi.

Net buvo atvykęs advokatas Skardačonė. Iš pačios Romos. Mūsų namuose jis lankėsi pirmą kartą.

Tą popietę atsitiko baisių dalykų. Tokių baisių, tokių neaprėpiamų, kad *jie* net neturėjo kada pykti ant manęs. Jie davė man ramybę.

Tačiau aš ir nesijaudinau. Jaučiausi saugus. Mama mus uždarė savo kambaryje ir niekam neleis čia įeiti.

Ant galvos man iššoko guzas, kurį suskausdavo, kai tik paliesdavau, bet šiaip jaučiausi gerai. Tai man nelabai patiko. Kai tik jie supras, kad nesergu, vėl išvarys į kambarį pas senį. Norėjau gulėti jų lovoje amžinai. Niekur neiti, nematyti nei Salvatorės, nei Filipo, nei Feličės. Juk niekas nepasikeistų.

Girdėjau balsus virtuvėje. Senio, advokato, kirpėjo. Kiaušo tėvo, tėčio. Jie turėjo skambinti telefonu ir ginčijosi, ką reikėtų kalbėti.

Pakišau galvą po pagalve.

Mačiau geležinį audrotą vandenyną, didžiulės vinių bangos kilo aukštyn, o varžtų purslai daužė baltą autobusą, jis tyliai grimzdo iškėlęs į viršų priekį, o jo viduje grumdėsi ir kumščiais daužėsi į langus išsigandusios pabaisos.

Bet jos nieko negalėjo padaryti.

Stiklai buvo nedūžtantys.

Atsimerkiau.

– Mikele, pabusk. – Tėtis sėdėjo ant lovos krašto ir purtė mane už peties. – Noriu su tavimi pasikalbėti.

Buvo tamsu, bet ant lubų plytėjo šviesos dėmė. Nemačiau jo akių ir negalėjau suprasti, ar jis pyksta.

Virtuvėje tebesigirdėjo balsai.

– Mikele, ką veikei šiandien?

– Nieko.

– Nekalbėk nesąmonių.

Jis buvo įsiutęs.

– Aš nepadariau nieko bloga. Prisiekiu.

– Feličė tave rado su tuo berniuku. Jis sakė, kad norėjai jį išvaduoti.

Aš pašokau.

– Ne! Netiesa! Prisiekiu! Buvau išsitempęs jį į lauką, bet

paskui vėl parvedžiau į vietą. Aš nenorėjau jo išvaduoti. Jis meluoja.

– Kalbėk tyliau, tavo sesutė miega.

Marija gulėjo ant pilvo, apsiglėbusi pagalvę.

Sušnabždėjau:

– Netiki manim?

Jis pažiūrėjo į mane. Tamsoje jo akys blizgėjo kaip šuns.

– Kiek kartų jį matei?

– Tris.

– Kiek?

– Keturis.

– Ar jis tave atpažintų?

– Ką?

– Ar atpažintų, jei tave pamatytų?

– Ne. Jis nieko nemato. Jis laiko galvą po antklode.

– Ar pasakei jam savo vardą?

– Ne.

– Ar judu kalbėjotės?

– Ne... Na, mažai.

– Ką jis tau pasakė?

– Nieko.

Jis atsistojo. Regis, norėjo išeiti, bet paskui vėl atsisėdo ant lovos.

– Klausyk manęs atidžiai. Aš nejuokauju. Jei ten grįši, mirtinai tave primušiu. Jei tenai grįši dar bent kartą, kiti jam paleis kulką į kaktą. – Jis stipriai mane papurtė. – Ir tu būsi kaltas.

Aš suniurnėjau:

– Daugiau ten negrįšiu. Prisiekiu.

– Pasakyk: „Prisiekiu tavo galva, kad daugiau ten negrįšiu“.

Aš pakartojau: „Prisiekiu tavo galva, kad daugiau ten negrįšiu“.

– Tu prisiekei savo tėvo galva.

Kurį laiką sėdėjo šalia manęs tylėdamas.

Barbaros tėvas ir Feličė šaukė virtuvėje.

Tėtis pažvelgė pro langą.

– Užmiršk jį. Jo nebėra. Ir su niekuo nekalbėk apie jį. Niekada.

– Supratau. Daugiau ten neisiu.

Jis užsidegė cigaretę.

Aš paklausiau:

– Ar dar pyksti ant manęs?

– Ne. Gulkis ir miegok.

Jis stipriai užsitraukė dūmą ir atsirėmė rankomis į palangę. Jo blizgantys plaukai švytėjo žibinto šviesoje.

– Bet, po perkūnais, kodėl kiti vaikai elgiasi protingai, o tu nuolat kažkur trankaisi ir kreti nesąmones?

– Vadinasi, pyksti ant manęs?

– Ne, nepykstu. Tik tu liaukis.

Jis suėmė rankomis galvą ir sušnabždėjo: – Prakeikta makalynė! – Papurtė galvą. – Yra dalykų, kurie atrodo tarsi ištisos klaidos, kai tu... – Jo balsas buvo pavargęs, regėjosi, jam trūksta žodžių. – Pasaulis – ištisa klaida, Mikele.

Atsistojo, pasirąžė ir ketino eiti.

– Miegok. Aš turiu grįžti ten.

– Tėti, ar gali man kai ką pasakyti?

Jis išmetė cigaretę pro langą.

– Ką?

– Kodėl įkišot jį į duobę? Aš nelabai supratau.

Jis griebė durų rankeną, ir aš pamaniau, kad nenori man atsakyti, bet jis paklausė:

– Ar tu nenorėjai išvažiuoti iš Akva Traversės?

– Norėjau.

– Netrukus mes išvažiuosime į miestą.

– Į kokį?

– Šiaurėje. Ar tu patenkintas?

Aš linktelėjau.

Jis vėl priėjo prie manęs ir pažvelgė į akis. Iš burnos jam mušė vyno kvapas.

– Mikele, dabar aš kalbėsiuosi su tavim kaip su vyru. Gerai klausyk. Jei tu grįši tenai, jie nužudys jį. Jie prisiekė. Daugiau ten nevažiuok, jei nenori, kad jį nušautų, ir jei nori, kad mes išvažiuotume į miestą. Ir jokiu būdu apie jį daugiau nekalbėk. Supratai?

– Supratau.

Jis pabučiavo man galvą.

– Dabar miegok ir nesuk galvos. Ar myli savo tėvą?

– Taip.

– Ar nori man padėti?

– Taip.

– Tada viską pamiršk.

– Gerai.

– Dabar miegok.

Jis pabučiavo Mariją, kuri nė nepajuto jo bučinio, ir išėjo iš kambario tyliai uždarydamas duris.

7.

Viskas buvo sujaukta. Stalas nustatytas buteliais, puodukais ir nešvariomis lėkštėmis. Virš maisto likučių zyzė musės. Peleninėse netilpo cigarečių nuorūkos, kėdės ir krėslai išvartyti. Dvokė dūmais.

Mano kambario durys buvo praviros. Senis miegojo apsirengęs ant sesutės lovos. Viena jo ranka karojo. Gulėjo prasižiojęs. Kartais nuvaikydavo veidu ropojančią musę. Tėtis drybsojo mano lovoje, galva į sieną. Mama miegojo susirangiusi ant sofos. Buvo apsiklojusi balta daigstyta antklode. Iš po jos tebuvo matyti juodi plaukai, truputukas kaktos ir nuoga koja.

Namų durys buvo plačiai atlapotos. Lengvas šiltas skersvėjis ant komodos šiureno laikraštį.

Užgiedojo gaidys.

Atidariau šaldytuvą. Išsiėmiau pieną, prisipyliau stiklinę ir išėjau į balkoną. Atsisėdau ant laiptų ir ėmiau žiūrėti į aušrą. Ji buvo ryškiai oranžinės spalvos, ištepta violetine želatinine mase, nusidriekusia it vatos gumulas horizonte, bet aukščiau dangus buvo tyras ir juodas, jame dar tebespinksėjo kelios žvaigždės.

Išgėriau pieną, pastačiau stiklinę ant laiptų ir išėjau į gatvę. Šalia suolo gulėjo Kiaušo sviedinys, ir aš spyriau į jį. Jis nusirito po senio automobiliu.

Iš daržinės išlindo Togas. Jis viauktelėjo ir sykiu nusižiovavo. Pasirąžė ištiesdamas nugarą ir ištempdamas užpakalines kojas, paskui vizgindamas uodegą atbėgo prie manęs.

Aš atsiklaupiau.

– Na, Togai, kaip sekasi?

Jis sukando mano ranką ir truktelėjo. Sukando nestipriai, bet dantys buvo aštrūs.

– Kur nori mane nusivesti? Kur tu nori mane nusivesti?

Nuėjau įkandin jo į daržinę. Nuo geležinių sijų purptelėjo ir nuskrido balandžiai.

Kampe ant žemės dryksojo šuns guolis – sena, pilka, visa skylėta antklodė.

– Nori parodyti savo namus?

Togas atsigulė ir užvertė aukštyn letenas.

Supratau, ko jis nori. Pakasiau pilvą, ir jis mirksniu apmirė. Į dešinę, į kairę viksėjo tik jo uodega.

Antklodė buvo panaši į Filipo.

Pauosčiau ją. Ji dvokė kitaip.

Šunim.

Gulėjau lovoje ir skaičiau komiksą.

Prasivoliojau kambaryje visą dieną. Panašiai kaip tada, kai turėdavau karščio ir neidavau į mokyklą. Vienu metu buvo užsukęs Remas paklausti, ar nenorėčiau pažaisti futbolo, bet atsakiau, kad ne, kad sergu.

Mama šveitė namus tol, kol viskas ėmė blizgėti, paskui nuėjo pas Barbaros motiną. Kai tik tėtis ir senis pabudo, jie kažkur išvažiavo.

Į kambarį įlėkė sesutė ir visa švytinti stryktelėjo ant lovos. Ji kažką laikė už nugaros.

– Atspėk, ką man paskolino Barbara!

Aš nuleidau žurnaliuką.

– Nežinau!

Visai neturėjau ūpo žaisti.

Iš už nugaros Marija ištraukė Keną. Barbės vyrą, tą ilgą šparagą su pasipūtėlio išraiška veide.

– Dabar galime žaisti. Aš imu Paolą, o tu jį. Išrengiam juos ir įkišam į šaldytuvą... Ten jie galės pasiglamonėti, supratai?

– Aš nenoriu.

Ji nužvelgė mane nuo galvos iki kojų.

– Kas tau yra?

– Nieko. Netrukdyk, aš skaitau.

– Tu baisus nuoboda!

Ji atsiduso ir išėjo.

Vėl įbedžiau nosį į komiksą. Tai buvo naujas numeris, jį paskolino Remas. Bet aš neįstengiau susikaupti. Sviedžiau žurnalą ant grindų.

Galvojau apie Filipą.

Ką dabar daryti? Pažadėjau jam, kad grįšiu, bet negaliu – prisiekiau tėčiui ten nevažiuoti.

Jei nuvažiuosiu, jie nušaus jį.

Bet kodėl? Nuvažiuočiau ne jo vaduoti, o tiesiog pasikalbėti. Ir viskas. Aš juk nedarau nieko bloga.

Filipas manęs laukia. Toje duobėje jis vis galvoja, kada grįšiu ir atnešiu mėsos kukulių.

– Negaliu pas jį važiuoti, – garsiai ištariau.

Kai paskutinį kartą buvau pas Filipą, pasakiau jam: „Matai? Aš atėjau!“ Ir jis atsakė: aš žinojau, kad ateisi. Ir tai žinojęs ne iš meškėnų. „Tu man pažadėjai“.

Užtektų penkių minučių. Paaiškinčiau jam: „Filipai, aš negaliu daugiau čia ateiti. Jei dar sykį ateisiu, jie tave nužudys. Atleisk, tai ne mano kaltė“. Ir jis nusiramintų. O dabar mano, kad daugiau nebenoriu jo matyti ir kad nesilaikau pažadų. Bet tai netiesa.

Štai kokios mintys mane kankino.

Jeigu negaliu jo aplankyti, viską jam gali paaiškinti tėtis: „Apgailestauju, bet Mikelė netesi savo pažado tik todėl, kad negali atvažiuoti. Jei jis čia pasirodytų, jie tave nužudytų. Mikelė prašė perduoti tau linkėjimų".

– Gana, privalau jį užmiršti! – tariau kambariui. Vėl paėmiau komiksą, nuėjau į tualetą, atsisėdau ant klozeto ir ėmiau skaityti, bet netrukus skaitymą nutraukė tėčio balsas.

Jis šaukė mane iš gatvės.

Ko dar jam iš manęs reikia? Buvau geras, nekėliau kojos iš namų. Vėl užsitempiau kelnes ir išėjau į balkoną.

– Eikšen! Ateik! – Ženklu parodė lipti žemyn. Stovėjo šalia sunkvežimio. Ten taip pat buvo mama, Marija, Kiaušas ir Barbara.

– Kas nutiko?

Mama paaiškino:

– Staigmena! Lipk žemyn!

Filipas. Tėtis išlaisvino Filipą ir parvežė jį man.

Man sustojo širdis. Strimgalviais nudundėjau laiptais.

– Kur jis?

– Stovėk čia. – Tėtis įlipo į sunkvežimį ir ištraukė „staigmeną".

– Na? – paklausė.

Ir mama pakartojo:

– Na?

Tai buvo raudonas dviratis su vairu, panašiu į jaučio ragus. Ir su mažu priekiniu ratu. Ir su trim pavarom. Ir spygliuotom padangom. Ir su ilgu balneliu, pritaikytu sėdėti dviem žmonėms.

Mama vėl paklausė:

– Kas yra? Nepatinka?

Aš linktelėjau.

Prieš keletą mėnesių tokį pat dviratį buvau matęs Lučinjano dviračių parduotuvėje. Bet anas buvo mažesnis, neturėjo mažuliuko sidabrinio žibinto, be to, jo priekinis ratas nebuvo mažas. Tada užėjau į parduotuvę tik jo pažiūrėti, ir pardavėjas, aukštas, ūsuotas, pilka prijuoste vyras, paklausė:

– Gražus, ar ne?

– Labai.

– Paskutinis. Pigus pirkinys. Kodėl tėvai tau jo nepadovanoja?

– Aš labai norėčiau...

– Tai kokia bėda?

– Vieną jau turiu.

– Šitą? – Paniekinamai patempęs lūpą, pardavėjas parodė į žibinto stulpą atremtą mano Kledarą.

Aš pasiteisinau:

– Kadaise jis buvo tėčio.

– Laikas jį keisti. Pasakyk tėvams. Su tokiu gražuoliu atrodysi kaip visai kitas žmogus.

Išėjau iš parduotuvės. Man nė netoptelėjo paklausti, kiek jis kainuoja.

Bet šitas buvo daug gražesnis. Ant jo skersinio auksinėm raidėm buvo parašyta: „Red Dragon“.

– Ką reiškia „Red Dragon“? – paklausiau tėčio.

Jis gūžtelėjo pečiais ir tarė:

– Tavo motina žino.

Mama prisidengė delnu burną ir ėmė juoktis.

– Gal išprotėjai? Kas tau sakė, kad moku angliškai?

Tėtis pažiūrėjo į mane.

– Na, ko stovi? Neketini jo išbandyti?

– Dabar?

– O kada? Rytoj?

Man buvo nejauku jį bandyti visiems matant.

– Ar galiu parsivaryti namo?

Dviratį apsižergė Kiaušas.

– Jei tu neišbandysi, išbandysiu aš.

Mama plaštaka jam sušėrė per ausį.

– Greit lipk nuo dviračio! Jis Mikelės.

– Ar iš tikrųjų nori jį neštis viršun? – paklausė tėtis.

– Taip.

– Įstengsi?

– Taip.

– Gerai. Bet tik šiandien...

Mama stebėjosi:

– Gal išprotėjai, Pinai? Dviratis namuose? Jis paliks padangų pėdsakus ant grindų.

– Mikelė elgsis atsargiai.

Sesutė čiupo akinius, numetė ant žemės ir pratrūko raudoti.

– Marija, tuoj pat pakelk akinius! – supyko tėtis.

Marija susikryžiavo rankas.

– Ne! Nepakelsiu! Tai neteisinga. Mikelei viskas, o man nieko!

– Palauk savo eilės.

Tėtis išėmė iš sunkvežimio paketėlį, įvyniotą į mėlyną popierių ir perrištą kaspinu.

– Čia tau.

Marija vėl užsidėjo akinius ir mėgino atrišti kaspiną, bet neįstengė. Tada ėmė draskyti jį dantimis.

– Palauk. Popierius gražus, mes jį išsaugosim, – tarė mama, atrišo mazgą ir nuvyniojo popierių.

Viduje buvo Barbė – su karūna ant galvos, siauručiuke balta atlaso suknute ir nuogomis rankomis.

Marija vos nenualpo.

– Barbė šokėja!.. – sušuko ji ir prisispaudė prie manęs. – Ji supergraži.

Tėtis užsegė sunkvežimio brezentą.

– Dabar, vaikai, dovanų negausit dešimt artimiausių metų.

Mudu su Marija užlipome priekiniais namų laiptais. Aš – su dviračiu ant peties, ji – su Barbe šokėja rankoje.

– Graži, tiesa? – paklausė Marija apžiūrinėdama savo lėlę.

– Taip, kaip ją pavadinsi?

– Barbara.

– Kodėl Barbara?

– Nes Barbara sakė, kai ji užaugsianti didelė, tapsianti panaši į Barbę. O Barbė angliškai – Barbara.

– O ką darysi su Vargšele? Išmesi?

– Ne. Ji galės būti tarnaitė. – Paskui Marija pažiūrėjo į mane ir paklausė: – Tau nepatiko dovana?

– Patiko. Bet maniau, kad bus kai kas kita.

Tą naktį miegojau su seniu.

Senis įėjo į kambarį, kai aš, ką tik atsigulęs, baigiau skaityti „Teksą“, komiksų žurnaliuką. Atrodė, jo pečius prislėgė dar dvidešimties metų našta. Veidas buvo taip sukritęs, kad panėšėjo į numirėlio.

– Miegi? – Jis nusižiovavo.

Užverčiau žurnaliuką ir nusigręžiau į sieną.

– Ne.

– O aš krintu iš klumpių.

Jis uždegė lempą prie lovos ir pradėjo rengtis.

– Pirmyn ir atgal sukoriau velniažin kiek kilometrų. Tiesiog nejaučiu nugaros. Turiu būtinai pamiegoti. – Jis pakėlė kelnes, apžiūrėjo ir suraukė nosį. – Metas įsigyti naujų drabužių.

Nusitraukė pusbačius ir kojines ir padėjo ant palangės.

Pasirausė lagamine, išsiėmė butelį „Stock 84“ ir ėmė gerti. Susiraukė, ranka nusišluostė lūpas. – Viešpatie, koks mėšlas. – Išsitraukė piniginę, atidarė, pasižiūrėjo į pluoštą nuotraukų ir paklausė: „Nori pamatyti mano sūnų?“ – ir padavė man vieną nuotrauką.

Tai buvo ta pati nuotrauka, kurią mačiau ryte rausdamasis tarp jo daiktų. Frančeskas mechaniko drabužiais.

– Gražus vaikis, tiesa?

– Taip.

– Čia jis dar gerai atrodo. Paskui suliesėjo.

Pro langą įskrido rudas drugys ir ėmė daužytis į lemputę. Kiekvienąkart, kai atsimušdavo į karštą stiklą, pasigirsdavo duslus dunkstelėjimas.

Senis griebė žurnalą ir pritrėškė drugį prie sienos.

– Sušikti drugpalaikiai.

Padavė man kitą nuotrauką.

– Mano namas.

Tai buvo žemas namelis raudonai dažytom langinėm. Už šiaudinio stogo buvo matyti keturių palmių viršūnės. Tarpduryje sėdėjo juodaodė mergina geltonu bikiniu. Jos plaukai buvo juodi, rankose tarsi kokį trofėjų laikė kumpį. Šalia namo stovėjo mažas keturkampis garažas, o priešais jį – didžiulis baltas automobilis be stogo ir juodais stiklais.

– Koks čia automobilis? – paklausiau.

– Kadilakas. Pirkau nenaują. Bet dar labai gerą. Turėjau pakeisti tik padangas. – Jis nusivilko marškinius. – Tai buvo geras sandoris.

– O kas ta juodukė?

Jis išsitiesė lovoje.

– Mano žmona.

– Tavo žmona – negrė?

– Taip. Senąją palikau. Šitai dvidešimt treji. Deimančiukas. Vardu Sonia. Ir jei manai, kad ji laiko paprastą kumpį, klysti. Tai *spekas*. Tiesiai iš Italijos. Brazilijoje jo nėra. Delikatesas. Prisikamavau, kol parvežiau. Net buvau sulaikytas muitinėje. Norėjo jį perpjauti, manė, kad viduje paslėpti narkotikai... Na gerai. Gesinu šviesą, esu nusikalęs.

Kambarys nugrimzdo į tamsą. Girdėjau, kaip jis alsuoja ir kaip iš jo burnos sklinda keisti garsai.

Po kurio laiko dar pridūrė:

– Tu nė neįsivaizduoji, kaip ten viskas atrodo. Gyvenimas tenai nieko nekainuoja. Visi tau patarnauja. Visą dieną nė velnio neveiki. Ne taip, kaip mūsų suknistoje šalyje. Beje, ji man daugiau neegzistuoja.

Aš paklausiau:

– O kur yra ta Brazilija?

– Toli. Pernelyg toli. Labanakt ir saldžių sapnų.

– Labanakt.

8.

Ir viskas sustojo.

Akva Traversę užmigdė fėja. Dienos slinko viena po kitos, karštos, vienodos, begalinės.

Suaugusieji neišeidavo iš namų net vakare. Anksčiau, būdavo, po vakarienės išsineša stalus į lauką ir lošia kortomis. O dabar tūnojo viduj. Feličė nesirodė. Tėtis visą dieną gulėjo lovoje ir kalbėjosi tik su seniu. Mama gamino valgį. Salvatorė užsidarė namie.

Aš važinėjausi naujuoju dviračiu. Visi norėjo jį išbandyti. Kiaušas sugebėdavo pervažiuoti visą Akva Traversę ant vieno rato. Aš – nė dviejų metrų.

Dažnai važinėdavausi vienas. Pasiekdavau išdžiūvusį upelį, leisdavausi dulkėtais takeliais per laukus ir jie mane nuvesdavo toli, ten, kur nieko nebūdavo, tik išvartyti basliai ir spygliuotos, rūdžių suėstos vielos. Tolumoje, nuo laukų kylančiose karščio bangose, blykčiojo raudoni kombainai.

Dievas, atrodė, plikai nukirpo visą pasaulį. Kartais Akva Traversę pervažiuodavo pilni maišų sunkvežimiai, palikdami už savęs juodų dūmų debesis.

Gatvėje jausdavausi tarsi stebimas. Atrodė, kad už langų šmėkščioja mane stebinčios Barbaros motinos veidas, kad pirštu į mane rodo ir kažką su Remu šnabždasi Kiaušas, keistai šypsosi Barbara. Tas įspūdis nepaleisdavo manęs net tada, kai būdavau vienas ir sėdėdavau ant pupmedžio šakos ar ant dvi-

račio. Net tada, kai skindavausi kelią per varpų nuobirų vandenyną, kurį netrukus supakuos kombainas. Ir net tada, kai aplink mane plytėdavo tik dangus, atrodydavo, jog į mane žiūri tūkstančiai akių.

Nesijaudinkit, aš ten nevažiuosiu. Prisiekiau, kad nevažiuosiu.

Tačiau kalva niekur nedingo, ji manęs laukė.

Ėmiau važinėtis keliu, vedančiu į Melikečio sodybą. Ir kasdien, pats to nesuvokdamas, nuvažiuodavau truputėlį toliau.

Jaučiau: Filipas mane užmiršo.

Mėgindavau jį prisišaukti mintimis.

Filipai! Ar girdi mane, Filipai?

Aš negaliu atvažiuoti. Negaliu.

Bet jis apie mane negalvojo.

Gal mirė. Gal jo nebėra.

Vieną popietę pavalgęs atsiguliau į lovą paskaityti. Šviesa spraudėsi pro langines ir smelkėsi į kunkuliuojantį nuo karščio kambarį. Ausyse čirškė svirpliai. Užmigau su „Tiramolos“ komiksų žurnaliuku rankoje.

Sapnavau, kad buvo naktis, bet aš įstengiau joje matyti. Tamsoje judėjo kalvos. Jos ropojo lėtai, tarsi vėžliai po kilimu. Paskui visos kartu išpūtė akis, raudonas, į kviečių lauką besistebeilijančias duobes, ir tada pakilo, įsitikinusios, kad niekas jų nemato, ir pamažu virto žemėtais, varpom apaugusiais milžinais, kurie nuvilnijo nubangavo laukais, persirito per mane ir palaidojo.

Pabudau išpiltas prakaito. Nuėjau pasiimti iš šaldytuvo vandens. Man vaidenosi milžinai.

Išėjau į lauką ir pasiėmiau Kledarą.

Stovėjau prie takelio, vedančio į apleistą namą.

Toli toli stūksojo kalva. Miglota, apgaubta šilumos. Man pasirodė, kad kalvos papėdėje į mane žvelgia dvi juodos akys,

tačiau tai buvo tik šviesos dėmės, žemės raukšlės. Blyški saulė artėjo prie laidos. Lygumą pamažu klojo kalvos šešėlis.

Dabar galėjau važiuoti.

Tačiau mane sulaikė tėčio balsas: „Gerai paklausyk. Jei grįši tenai, jie nužudys jį. Jie prisiekė".

Kas? Kas prisiekė? Kas nužudys?

Senis? Ne, ne jis. Jis per silpnas.

Ogi jie, žemės milžinai, kalvos valdovai. Dabar jie guli laukuose nematomi, bet naktį pabunda ir eina per kaimą. Jeigu nuvažiuosiu pas Filipą, nesvarbu, kad dar bus diena, jie pakils tarsi vandenyno bangos, pasieks Filipą, užvers jo duobę žemėm ir palaidos jį.

Grįžk, Mikele. Grįžk atgal, pasigirdo sesutės balselis.

Apsukau dviratį ir leidausi kviečių lauku tarp duobių, mindamas pedalus kaip pamišėlis, vildamasis, kad man pavyks pervažiuoti šių prakeiktų pabaisų nugara.

Sėdėjau pasislėpęs po išdžiūvusio upelio uola.

Prakaitavau. Ramybės man nedavė musės.

Kiaušas surado visus. Buvau likęs tik aš. Man jau ėmė įgristi. Turėjau išlįsti iš priedangos, nesustodamas perlėkti ražienų lauką, pasiekti pupmedį ir sušukti: „Aš laimėjau!"

Tačiau Kiaušas stovėjo ten, visai arti medžio, pastatęs ausis it medžioklinis šuo, ir vos tik mane pamatys, šoks bėgti ir keliais šuoliais pasivys.

Tačiau turėjau bėgti, ir viskas: jei pavyks, gerai, jei nepavyks – man nusispjaut.

Jau norėjau leistis į kojas, kai staiga mane užklojo juodas šešėlis.

Kiaušas!

Ne, tai buvo Salvatorė.

– Pasislink, antraip mane pamatys. Jis visai arti.

Padariau vietos, ir jis taip pat palindo po uola.

Man nenorom išsprūdo:

– O kiti?

– Visus sugaudė. Likom tik mes.

Mudu kalbėjomės pirmą kartą po to nuotykio su Feliče.

Vieną sykį Kiaušas manęs paklausė, kodėl mudu susipykome.

– Visai nesusipykom. Tiesiog Salvatorė man nepatinka, – atsakiau.

Kiaušas uždėjo ranką man ant peties.

– Tu teisus. Jis mėšlas.

Salvatorė nusišluostė prakaitą nuo kaktos.

– Katras bėgs pirmas?

– Eik tu.

– Kodėl?

– Nes tu greitesnis.

– Aš bėgu greičiau, kai toliau, o iki pupmedžio greičiau nubėgsi tu.

Aš patylėjau.

– Turiu sumanymą, – toliau kalbėjo jis. – Išeisim abu kartu, ir kai tik Kiaušas pasirodys, aš stosiu jam skersai kelio, o tu bėgsi prie pupmedžio. Taip jį apmulkinsime. Ką pasakysi?

– Gera mintis. Tik šiuo atveju aš laimėsiu, o tu pralaimėsi.

– Nieko. Tai vienintelis būdas įveikti tą mulkį.

Aš nusišypsojau.

Jis pažvelgė į mane ir atkišo ranką.

– Taika?

– Gerai.

Ir aš ją paspaudžiau.

– Ar žinai, kad ponia Destani daugiau nemokys mūsų klasės? Šiais metais turėsime naują mokytoją.

– Kas tau sakė?

– Mano teta. Ji kalbėjosi su direktoriumi. Sako, graži. Gal nebus tokia pikčiurna kaip toji Destani.

Aš išroviau kuokštą žolės.

– Kaip bus, taip, man vienodai.

– Kodėl?

– Todėl, kad mes išvažiuosim iš Akva Traversės.

Nustebęs Salvatorė pažiūrėjo į mane:

– O kur važiuosite?

– Į Šiaurę.

– Kur?

– Į Paviją.

– O kur toji Pavija?

Gūžtelėjau pečiais.

– Nežinau. Bet gyvensime tikruose rūmuose, viršutiniame aukšte. Tėtis nusipirks „131 Mirafiori". Aš ten lankysiu mokyklą.

Salvatorė paėmė akmenį ir ėmė mėtyti iš vienos rankos į kitą.

– Ir tu niekada nebegrįši?

– Ne.

– Ir nepamatysi mokytojos?

Pažvelgiau į žemę.

– Ne.

Jis sušnabždėjo:

– Man bus liūdna. – Pažiūrėjo į mane. – Pasirengęs?

– Pasirengęs.

– Dabar bėgam. Tu lėk nesustodamas. Skaičiuoju iki trijų.

– Viens, du, trys!

Ir mes šokome iš vietos.

– Štai jie! Štai jie! – sušuko Remas, tupėdamas ant pupmedžio šakos.

Bet Kiaušas nieko negalėjo padaryti – mes buvome pernelyg greiti.

Kartu palietėme medį ir suspigome: „Mes laimėjom!"

9.

Mes pabudom ir pamatėm, kad visas pasaulis apgaubtas pilku šydu. Buvo šilta, drėgna, šutrą prasklaidydavo tik netikėti vėjo gūsiai. Naktį horizonte susirinkę dideli pikti debesys ėmė slinkti Akva Traversės link.

Žiūrėjom į juos tarsi užburti. Buvome pamiršę, kad dangus gali prapliupti vandeniu.

Dabar lindėjome daržinėje. Aš gulėjau ant kviečių maišų, ramus, susiėmęs galvą rankomis, ir žiūrėjau į sukančias lizdą vapsvas. Kiti berniukai sėdėjo šalia plūgo. Salvatorė buvo įsitaisęs ant geležinės traktoriaus sėdynės, kojas susikėlęs ant vairo.

Vapsvos man patiko. Remas bent dešimt kartų akmenimis sugriovė jų namą, o tos užsispyrėlės vis grįždavo ir atstatydavo jį toje pačioje vietoje, kampe tarp dviejų sijų ir latako. Sudrėkindavo šiaudus ir medį seilėm ir sulipdydavo lizdą, kuris atrodydavo tarsi kartoninis.

Kiti vaikai čiauškėjo, bet aš nekreipiau į juos dėmesio. Kiaušas kaip paprastai kalbėjo garsiai, o Salvatorė klausė tylėdamas.

Norėjau, kad pradėtų lyti, nes sausra visiems buvo įgrisusi.

Barbara tarė:

– Kodėl mums nenuvažiavus į Lučinjaną ledų? Aš turiu pinigų.

– Tai gal jų užtektų ir mums?

– Ne. Neužtektų. Užtektų gal tik dviem kaušeliams.

– O ką veiksim Lučinjane mes, kiti? Gal žiūrėsim, kaip tu lapnoji ledus ir daraisi dar storesnė?

Kodėl šitos vapsvos kraunasi lizdą? Kas jas išmokė?

„Jos tiesiog moka. Taip joms įgimta“, – atsakė vieną dieną tėtis, kai jo paklausiau.

Prie manęs priėjo sesutė ir tarė:

– Aš einu namo. O ką tu veiksi?

– Pasiliksiu čia.

– O aš pasidarysiu sumuštinį su duona, sviestu ir cukrumi. Viso!

Ir ji nuėjo, lydima Togo.

O kas man įgimta? Ką moku daryti aš?

– Na, – tarė Remas, – gal pažaidžiam „pavok vėliavą“?

Aš mokėjau greitai įsikarti į pupmedį. Iš tikrųjų šauniai karsčiausi po medžius. Ir tai daryti išmokau pats.

Kiaušas atsistojo, spyrė į kamuolį ir pasiuntė jį į kitą gatvės pusę.

– Berniukai, turiu puikų pasiūlymą. Kodėl mums nenuvažiavus ten, kur buvom aną kartą?

Gal reikėjo eiti su Marija ir pasidaryti sumuštinių su duona, sviestu ir cukrumi, bet aš nebuvau išalkęs.

– Kur?

– Ant kalno.

– Kokio kalno?

– Į apleistą namą. Priešais Melikečio sodybą.

Atsigręžiau. Mano kūnas staiga pabudo, širdis vėl ėmė daužytis krūtinėje, o skrandis įsitempė.

Barbara suabejojo:

– O ką ten darysim? Juk labai toli. O jei pradės lyti?

Kiaušas ėmė ją mėgdžioti:

– „O jei pradės lyti?“ Tada bus maudynės! Be to, niekas tavęs neprašo eiti su mumis.

Remas irgi neatrodė susižavėjęs.

– O ką ten veiksim?

– Apžiūrėsime namą. Aną kartą į jį buvo įėjęs tik Mikelė.

Remas man kažką pasakė.

Pažiūrėjau į jį.

– Ką sakai? Nesupratau.

– Ką matei tame name?

Neįstengiau ištarti nė žodžio, pritrūko seilių. Burbtelėjau:

– Nieko... Nežinau... – Atrodė, kad kažkoks sušalęs skystis bėga iš galvos kaklu, paskui šonais. – Na, keli seni baldai, virtuvė, šis tas panašaus.

Kiaušas paklausė Salvatorės:

– Važiuojam?

– Ne, aš nenoriu, – papurtė galvą Salvatorė. – Barbara teisi, jis labai toli.

– O aš važiuoju. Galėtume ten įsirengti slaptą bazę. – Kiaušas pasiėmė dviratį, kuris stovėjo atremtas į traktorių. – Kas nori važiuoti, važiuoja, kas nenori, nevažiuoja. – Jis kreipėsi į Remą:

– O ką darysi tu?

– Važiuosiu.

Remas atsistojo ir paklausė Barbaros:

– Tu važiuoji?

– Jei tik nebus lenktynių.

– Jokių lenktynių, – patikino Kiaušas. Ir vėl paklausė Salvatorės:

– Vadinasi, nevažiuoji?

Aš laukiau tylėdamas.

– Aš elgsiuos taip, kaip Mikelė, – atsakė Salvatorė ir žiūrėdamas man į akis paklausė:

– O ką tu darysi? Važiuosi?

Atsistojau ir pasakiau:

– Taip, važiuosiu.

Salvatorė nušoko nuo traktoriaus.

– Gerai, – tarė jis. – Važiuojam.

Ir vėl visi kaip ir pirmąjį kartą važiavome kalvos link.

Pedalus mynėme vorele. Trūko tik sesutės.

Oras buvo slogus, dangus atrodė nenatūraliai ryškiai raudonas. Debesys, iš pradžių susirinkę į krūvą horizonte, dabar grūdosi virš mūsų galvų ir spaudėsi vienas prie kito kaip hunų ordos prieš mūšį. Atrodė dideli ir niūrūs. Saulė buvo dulsva, neryški, tarsi uždengta kažkokio filtro. Nei karšta, nei šalta, tik vėjuota. Abipus kelio ir laukuose šiaudai buvo supresuoti į ryšulius ir išdėstyti tarsi pėstininkai šachmatų lentoje. Kur nebuvo praėjęs kombainas, kviečiai vilnijo ilgomis pasišiaušusiomis bangomis.

Remas neramiai žvalgėsi į horizontą.

– Netrukus pradės lyti.

Kuo labiau artėjau prie kalvos, tuo blogiau jaučiausi. Skrandį man spaudė tarsi akmuo. Pilve vartaliojosi pusryčių likučiai. Trūko oro, prakaito šydas vilgė nugarą ir sprandą.

Ką aš čia veikiu? Kiekvienas pedalo spustelėjimas po gabalėlį trupino mano priesaikos likučius.

„Klausyk, Mikele, daugiau ten nevažiuok. Jei nuvažiuosi, jie nužudys jį, o kaltas būsi tu“.

„Daugiau ten nevažiuosiu“.

„Prisiek mano galva“.

„Prisiekiu“.

„Sakyk: prisiekiu tavo galva daugiau ten negrįžti“.

„Prisiekiu tavo galva daugiau ten negrįžti“.

Dabar laužiau savo priesaiką, važiavau pas Filipą, ir jeigu jie tenai mane užklups, nužudys jį.

Norėjau grįžti atgal, bet kojos mynė pedalus ir neįveikiama jėga traukė kalvos link.

Tylą suplėšė tolimas griaustinis.

– Grįžkime namo, – tarė Barbara, tarsi perskaičiusi mano mintis.

Uždusęs sušvokščiau:

– Taip, grįžkime.

Šaipydamasis pro mus pravažiavo Kiaušas:

– Jei dedate į kelnes dėl lašelio vandens, važiuokit namo. Taip bus geriau.

Mudu su Barbara susižvelgėm ir toliau mynėme pedalus.

Vėjas stiprėjo. Pūtė į laukus ir kėlė nuokulas į orą. Buvo sunku tiesiai nulaikyti dviračius, gūsiai stūmė nuo kelio.

– Štai ji. Toloka, ar ne? – tarė Kiaušas sukdamas dviratį ant žvyro.

Priešais mus driekėsi takelis į namą.

Salvatorė pažvelgė į mane ir paklausė:

– Važiuojam?

– Taip, važiuojam.

Ėmiau kopti įkalnėn. Aš vos spėjau su kitais. „Red Dragon“ buvo tikras apgavikas. Nenorėjau pripažinti, bet taip buvo. Jei atsistodavai ant pedalų, vairas atsidurdavo tau dantyse, o jei perjungdavai pavarą, nušokdavo grandinė. Kad nelikčiau uodegoje, turėjau važiuoti didžiausiu greičiu.

Mūsų dešinėje, laukuose, pakilo pulkas varnų. Sklandė kranksėdamos, išskleidusios sparnus, srovių nešamos.

Saulę prarijo pilkuma ir staiga, regis, atslinko vakaras. Nudundėjo griaustinis. Paskui dar sykį. Žiūrėjau į volais besiritančius, besimaišančius debesis. Vienas jų kartkartėm nušvisdavo, tarsi jo viduje būtų sprogusi raketa.

Artinosi audra.

O jei Filipas miręs?

Baltas lavonėlis, susirietęs duobės dugne. Nugultas musių, pilnas lervų ir kirminų, išdžiūvusiom rankom, pilkom sustingusiom lūpom.

Ne, jis gyvas.

O jei manęs neatpažins? Jei nebenorės kalbėtis su manimi?

„Filipai, čia aš, Mikelė. Aš grįžau. Prisiekiau grįžti ir grįžau“.

„Tu ne Mikelė. Mikelė miręs. Jis guli tokioje pat duobėje kaip aš. Eik iš čia“.

Priešais mus atsivėrė nedidelis slėnis. Tamsus ir ramus. Paukščiai ir svirpliai tylėjo.

Važiuojant tarp ąžuolų vienas didžiulis sunkus lašas tėškėsi man į kaktą, kitas į ranką, dar kitas į petį. Ir tada pratrūko audra. Ėmė pilti sūdrus, tankus lietus. Liūtis talžė medžių viršūnes, vėjas švilpė šakose, lapuose, o žemė gėrė vandenį it sausa kempinė: lašai pašokinėdavo ant išdžiūvusios žemės ir pranykdavo. Laukus čaižė žaibai.

– Slepiamės! – sušuko Kiaušas. – Bėgam!

Bėgome, bet vis tiek jau buvom šlapi it ciuckiai. Aš bėgau lėčiau: jei tik pamatysiu 127-uką ar ką neįprasta, duosiu į kojas.

Jokių automobilių nesimatė, nieko keista nepastebėjau.

Jie sulėkė į tvartą. Duobė buvo čia pat, už gervuogių krūmų. Norėjau pulti prie jos, atidengti ir pamatyti Filipą, bet prisiverčiau sekti paskui kitus.

Jie stovėjo ir strykčiojo audros sujaudinti. Nusitraukėme marškinėlius ir išgręžėme. Barbara turėjo timptelėti savuosius žemyn, kad niekas nematytų krūtų.

Visi nervingai juokėsi, trynėsi sušalusias rankas ir dairėsi į lauką. Dangus, regis, prakiuro. Dundant griaustiniui, žaibai jungė debesis su žeme. Per kelias minutes proskyna prisipil-

dė klanų, o slėnio šonais srautu ėmė žliaugti purvina raudona žemė.

Filipas tikriausiai miršta iš baimės. Visas tas vanduo bėga į duobę, ir jei greitai nesiliaus, gali jį paskandinti. Lietaus barbenimas į tą lakštą jį kurtina.

Privalau nueiti pas jį.

– Antram aukšte stovi motociklas, – išgirdau savo balsą.

Visi atsigręžė ir įsistebeilijo į mane.

– Taip, motociklas.

Kiaušas pašoko, tarsi būtų sėdėjęs ant skruzdėlyno.

– Motociklas?

– Taip.

– Kur jis?

– Viršutiniam aukšte. Paskutiniame kambaryje.

– Ir ką jis ten veikia?

– Nežinau.

– Tavo manymu, jis dar važiuoja?

– Galbūt.

Salvatorė pažiūrėjo į mane, jo lūpose pasirodė pašaipi šypsena.

– Kodėl niekad apie jį mums nesakei?

Kiaušas pakraipė galvą.

– Tikrai. Kodėl nieko nesakei?

Aš nurijau seilę.

– Nenorėjau. Atlikau bausmę.

Jo akyse sužibo supratimo kibirkštėlė.

– Eime pažiūrėti. Įsivaizduok, jei jis važiuoja...

Kiaušas, Salvatorė ir Remas puolė tekinom iš tvarto prisidengdami galvas rankomis ir stumdydami vienas kitą į klanus.

Barbara irgi norėjo bėgti, bet staiga sustojo lietuje.

– O tu neini su mumis?

– Ateisiu. Bėk.

Lietus išlygino jai plaukus, ir jie krito žemyn tarsi purvini spagečiai.

– Gal nori, kad palaukčiau?

– Ne. Eik. Tuoj ateisiu.

– Gerai.

Ir ji nubėgo.

Aplėkiau namą ir nėriau į gervuogynus. Širdis daužėsi smilkiniuose, kojos linko. Pasiekiau kiemą. Jis buvo virtęs lietaus čaižoma pelke.

Duobė buvo atidengta.

Nei žaliojo lakšto, nei čiužinio.

Lietus žliaugė per nugarą, sruvo į kelnaites ir apatinukes, plaukai lipo prie kaktos, priešais žiojėjo duobė, juoda burna tamsioj žemėj, aš artėjau prie jos vos gaudydamas kvapą, sugniaužęs kumščius, aplink mane griuvo dangus ir karšto skausmo bangos gniaužė gerklę.

Užsimerkiau ir vėl atsimerkiau vildamasis, kad kas nors pasikeis.

Duobė tebežiojėjo. Juoda kaip kriauklės skylė.

Svyruodamas, maknodamas purvą ėmiau artintis prie jos. Delnu nusibraukiau nuo veido lietaus lašus. Kone griūdamas ir rėpliodamas vis tiek ėjau į priekį.

Jo ten nėra. Nežiūrėk. Eik šalin.

Sustojau.

Eik. Eik ir pažiūrėk.

Negaliu.

Pažvelgiau į dumblinus sandalus. Dar vieną žingsnį, tariau sau. Žengiau dar vieną žingsnį. Dabar kitą. Šaunuolis. Ir dar vieną. Ir dar. Ir staiga prie pat kojų išvydau duobės kraštą.

Tu atėjai.

Dabar man tereikėjo pažvelgti žemyn.

Buvau tikras, kad ten nieko nėra.

Pakėliau akis ir pažiūrėjau.

Taip. Duobėje nieko nebuvo. Net kibiro ir prikaistuvio. Tik purvinas vanduo ir permirkusi antklodė.

Jie išsivežė jį. Nieko man nesakę. Ir neperspėję.

Kur jis dabar? Nežinojau, tik žinojau, kad jis priklausė man, ir jie išsivežė jį.

– Kur tu? – sušukau lietui.

Parpuoliau ant kelių. Panardinau pirštus į purvą ir ėmiau jį minkyti delne.

– Motociklo ten nėra.

Atsigręžiau.

Salvatorė.

Tai buvo jis. Stovėjo už kelių metrų nuo manęs, šlapiais marškiniais, purvinom kelnėm.

Aš suniurnėjau: „Nėra“.

Salvatorė parodė į duobę.

– Jis buvo ten?

Linktelėjau galva ir burbtelėjau:

– Jie išsivežė jį.

Salvatorė priėjo prie manęs, pažvelgė į duobę, paskui įsistebeilijo man į akis.

– Žinau, kur jis.

Lėtai pakėliau galvą.

– Kur?

– Pas Meliketį. Dauboje.

– Iš kur žinai?

– Sužinojau vakar. Tėtis kalbėjosi su tavo tėvu ir tuo tipu iš Romos. Aš prispaudžiau ausį prie jo kabineto durų ir pasiklausiau. Jie perkėlė jį į kitą vietą. Mainai neišdegė, kalbėjo

jie. – Jis atmetė atgal šlapius kirpčiukus. – Sakė, ši vieta nesaugi.

Audra praėjo.

Taip pat greitai, kaip buvo pratrūkusi.

Dabar dudeno toli. Tamsi masė plaukė virš laukų, merkė juos ir slinko savo keliu.

Mes nusileidome taku.

Oras buvo toks tyras, kad tolumoje, už ochros spalvos lygumos, buvo matyti maža žalia juosta. Jūra. Pirmą kartą iš Akva Traversės mačiau jūrą.

Po liūties visur kvepėjo žalia žole, žeme ir vėsa. Danguje likę debesys buvo balti, tarsi apibrizgę, saulės geležtės pjaustė lygumą. Vėl pragydo paukščiai, atrodė, vyksta dainų konkursas.

Kiaušui prisipažinau pajuokavęs.

– Idiotiški juokeliai, – atrėžė jis.

Nujaučiau, kad daugiau niekas niekada nelips į šitą kalvą – per toli, be to, tie seni griuvėsiai ne tokie jau gražūs. O tas nuo akių paslėptas slėnis neša nelaimę.

Filipas atsidūrė pas Meliketį kartu su jo kiaulėm, nes mainai neišdegė, o duobė jau nesaugi. Štai ką jie pasakė. Juk tai neturi nieko bendra nei su kalvos valdovais, nei su mano išgalvotom pabaisom.

„Užmiršk tas pabaisas, Mikele. Jokių pabaisų nėra. Bijok žmonių, o ne pabaisų“, – štai ką man pasakė tėtis.

Tai jis kaltas. Nepaleido jo ir niekad nepaleis.

Kai katės pagauna driežą, žaidžia su juo, žaidžia net tada, kai driežui išvirsta viduriai ir kai jis lieka be uodegos. Jos ramiai seka jį, grybščioja nagais ir žaidžia su juo, kol tas nugaišta, o kai nugaišta, kepšteli jį letena, tarsi šlykštėtųsi, ir kai driežas jau nebejuda, pasižiūri į jį paskutinį kartą ir nueina.

Tylą staiga sudaužė ir viską užgožė kurtinamas gaudesys, metalinis trenksmas.

Rodydama į dangų, Barbara sušuko:

– Žiūrėkit! Žiūrėkit!

Iš už kalvos pasirodė du sraigtasparniai. Du geležiniai žiogai, du dideli mėlyni žiogai su užrašu ant šonų: „Karabinieriai".

Jie nusileido žemiau, virš mūsų, mes ėmėm mosuoti rankom ir šaukti, ir tada sraigtasparniai kone susiglaudė ir sykiu apsigręžė, tarsi norėdami parodyti, kokie jie šaunuoliai, paskui dar kurį laiką pasisukiojo virš laukų, praskrido virš Akva Traversės ir dingo horizonte.

Suaugusieji kažkur dingo.

Automobiliai tebestovėjo, bet žmonių nebuvo.

Tušti namai, atlapotos durys.

Ėmėm lakstyti iš vieno namo į kitą.

Susijaudinusi Barbara klausinėjo:

– Ar tavo namuose kas nors yra?

– Ne. O tavo?

– Irgi nėra.

– Kur jie? – Remas buvo uždusęs. – Apžiūrėjau net daržą.

– Ką darom?

Aš atsakiau:

– Nežinau.

Kiaušas žingsniavo viduriu gatvės, susikišęs rankas į kišenes, grėsmingu žvilgsniu, panašus į teroristą vaiduoklių mieste.

– Na, man nusišvilpt. Dar geriau. Jau seniai laukiu, kad jie visi išsikruštų iš čia.

Ir nusispjovė.

– Mikele!

Atsigręžiau.

Mano sesutė stovėjo vienom kelnaitėm ir marškinėliais priešais daržinę su barbėmis rankoje ir Togu, sekiojančiu iš paskos tarsi šešėlis.

Pribėgau prie jos.

– Marija! Marija! Kur dingo suaugusieji?

Ji ramiai atsakė:

– Pas Salvatorę.

– Kodėl?

Ji parodė į dangų.

– Sraigtasparniai.

– Ką?

– Taip, kai praskrido sraigtasparniai, jie visi išlėkė į gatvę, ėmė šaukti ir nuėjo į Salvatorės namus.

– Kodėl?

– Nežinau.

Apsižvalgiau. Salvatorės nebuvo.

– O tu ką čia veiki?

– Mama liepė laukti čia. Klausė, kur tu trankaisi.

– O ką jai atsakei?

– Kad nuėjai prie kalno.

Suaugusieji lindėjo Salvatorės namuose visą vakarą.

Mes laukėme kieme, sėdėdami ant fontano krašto.

– Kada jie baigs? – dešimtą kartą klausė Marija.

Ir aš gal dešimt kartų atsakinėjau:

– Nežinau.

Liepė mums laukti, jie kalbėjosi.

Barbara lipo laiptais ir kas penkias minutes beldėsi į duris, bet niekas neatidarydavo. Atrodė susirūpinusi.

– Apie ką gi jie taip ilgai kalbasi?

– Nežinau.

Kiaušas nuėjo su Remu. Salvatorė buvo namie, tikriausiai tūnojo savo kambaryje.

Barbara atsisėdo šalia manęs.

– Kas čia dedasi?

Aš gūžtelėjau pečiais.

Ji pažiūrėjo į mane.

– Kas tau?

– Nieko. Pavargęs.

– Barbara! – pro langą pašaukė Andžela Mura. – Barbara, eik namo.

Barbara paklausė:

– Kada ateisi?

– Greit. Bėk.

Barbara atsisveikino su mumis ir paniurusi nuėjo.

– O kada išeis mano mama? – paklausė Marija Andželos Muros.

Ji pažvelgė į mus ir atsakė:

– Grįžkit namo ir valgykit vieni, mama greit pareis.

Ir uždarė langą.

Marija papurtė galvą.

– Niekur aš neisiu. Lauksiu čia.

Aš atsistojau.

– Eime. Taip bus geriau.

– Ne!

– Na, duokš ranką.

Ji susikryžiavo rankas.

– Ne! Stovėsiu čia visą naktį, man nusispjaut.

– Duok man ranką.

Ji pasitaisė akinius ir atsistojo.

– Gerai, bet nemiegosiu.

– Ir nemiegok.

Susikibę už rankų, mudu grįžome namo.

10.

Jie rėkė taip garsiai, kad mus pažadino.

Buvome įpratę prie visko. Prie naktinių susirinkimų, prie triukšmo, riksmo, prie dūžtančių lėkščių, bet dabar jie šaukė jau pernelyg garsiai.

– Kodėl jie taip šūkalioja? – paklausė Marija.

– Nežinau.

– Kiek dabar valandų?

– Vėlu.

Buvo pats vidurnaktis, kambarys tamsus, o mes tūnojome savo miegamajame ir būdravom tarsi svirpliai.

– Nutildyk juos, – pasiskundė Marija. – Jie man atsibodo. Pasakyk, kad nespygautų taip garsiai.

– Negaliu.

Stengiausi suprasti, ką jie kalba, bet balsai mišo vieni su kitais.

Marija atsigulė šalia manęs.

– Aš bijau.

– Tai jie bijo.

– Kodėl?

– Todėl, kad rėkia.

Jų rėkavimai panėšėjo į žaliųjų žiogų čirškimą.

Kai žalieji žiogai nebegali pabėgti ir kai tu juos beveik pagauni, jie plačiai prasižioja, išsipučia, ima čirkšt, šnypšt, purkštaut, prunkšt ir bando išgąsdinti, nes jie bijo labiau už tave,

nes tu esi milžinas, ir jiems telieka vienintelė savigynos priemonė – tave išgąsdinti. Ir jeigu net nežinai, kad jie geri, kad nedaro nieko bloga, kad tik apsimeta, vis tiek jų nelieti.

Atsidarė durys.

Akimirką kambarys nušvito. Pamačiau juodą mamos siluetą, o už jos – senį.

Mama vėl uždarė duris.

– Nemiegat?

– Ne, – atsakėme.

Ji uždegė lempą galvūgalyje. Rankoje laikė lėkštę su duona ir sūriu. Atsisėdo ant lovos krašto.

– Atnešiau jums valgyti.

Ji kalbėjo tyliai, pavargusiu balsu. Aplink akis juodi ratilai, plaukai susitaršę – ji atrodė pavargusi.

– Pavalgykit ir miegokit.

– Mama?.. – paklausė Marija.

Mama padėjo lėkštę ant kelių.

– Ką?

– Kas čia darosi?

– Nieko. – Mama bandė supjaustyti sūrį, bet ranka drebėjo. Ji nemokėjo vaidinti. – Dabar pavalgykit ir... – Pasilenkė, padėjo lėkštę ant grindų, užsidengė rankom veidą ir ėmė tyliai raudoti.

– Mama... Mama... Kodėl tu verki?

Marija pradėjo kūkčioti.

Aš irgi pajutau gerklę gniaužiantį gumulą. Paklausiau:

– Mama? Mama?

Ji pakėlė galvą ir pažvelgė raudonomis blizgančiomis akimis.

– Ką?

– Jis mirė, tiesa?

Ji šėrė man per skruostą ir supurtė taip, tarsi būčiau skuduras.

– Niekas nemirė! Niekas nemirė! Supratai? – Ji susuko skausmingą grimasą ir sušnabždėjo. – Tu dar per mažas... – Ji plačiai prasižiojo ir prispaudė mane prie krūtinės.

Aš pravirkau.

Dabar verkėme visi trys.

Ten, gretimame kambaryje, šaukė senis.

Mama išgirdo jį rėkiant ir atsiplėšė nuo manęs.

– Dabar gana, liaukitės! – Ji nusišluostė ašaras ir padavė mums dvi riekes duonos. – Valgykit!

Marija suleido dantis į duoną, bet neįstengė jos praryti. Ją purtė rauda. Mama išplėšė riekę jai iš rankų.

– Tai jūs nealkani? Ką gi. – Paėmė lėkštę. – Gulkitės! – Ištraukė mūsų pagalves ir užgesino šviesą. – Jei trukdo triukšmas, pakiškit galvas po pagalve. Greičiau! – Ir pati uždėjo jas mums ant galvų.

Pabandžiau išsivaduoti.

– Prašau, mama. Aš dūstu.

– Nutilkit! – sušuko ji ir prispaudė dar smarkiau.

Iš nevilties Marija ėmė gargaliuoti tarsi smaugiama.

– Liaukis!

Mama sušuko taip garsiai, kad akimirką liovėsi ginčijęsi net gretimame kambaryje. Išsigandau, kad ji primuš ją.

Marija nutilo.

Jeigu mes sujudėdavom ar imdavom kalbėti, mama kartodavo tarsi sugedusi plokštelė:

– Ššš! Miegokit!

Apsimečiau, jog miegu, ir vyliausi, kad Marija pasielgs taip pat. Ir iš tikrųjų, netrukus ji nusiramino.

Mama sėdėjo su mumis taip ilgai, kad buvau tikras, jog nesitrauks nuo mūsų visą naktį, bet staiga ji atsistojo. Pamanė, kad miegam. Uždarė duris ir išėjo.

Nusitraukėme nuo galvų pagalves. Buvo tamsu, bet silpnas žibinto atspindys apšvietė kambarį. Atsikėliau.

Marija atsisėdo, užsidėjo akinius ir šniurkščiodama paklausė:

– Ką darai?

Pridėjau pirštą sau prie nosies:

– Tylėk.

Tada prispaudžiau ausį prie durų.

Jie tebesiginčijo, tik dabar tyliau. Girdėjau Feličės ir senio balsus, bet nieko nesupratau. Bandžiau žiūrėti pro rakto skylutę, bet išvydau tik sieną.

Čiupau už durų rankenos.

Marija įsikando ranką.

– Ką darai? Gal išprotėjai?

– Tylėk.

Truputį pravėriau duris.

Feličė stovėjo šalia viryklės. Vilkėjo žaliu kombinezonu iki pat bambos atitrauktu užtrauktuku, todėl buvo matyti pūpsantys krūtinės raumenys. Jis į kažką stebeilijosi – prasižiojęs, rodydamas mažuliukus pieninius dantukus. Galvą buvo nusiskutęs plikai.

– Aš? – paklausė jis dėdamas ranką ant krūtinės.

– Taip, tu, – tarė senis. Jis sėdėjo prie stalo, vieną koją užsikėlęs ant kelio, su cigarete tarp pirštų ir klastinga šypsena lūpose.

– Sakai, aš boba? Pedikas? – paklausė Feličė.

Senis patvirtino.

– Būtent.

Feličė palenkė galvą į šoną.

– O... kaip tu sužinojai?

– Parašyta tau ant kaktos. Esi pedikas, nieko nepadarysi. Ir... – Senis užsitraukė dūmą. – O ar žinai, kas blogiausia?

Susidomėjęs Feličė suraukė antakius.

– Ne, kas?

Būtum pamanęs, kad du draugai dalijasi slaptomis mintimis.

Senis užgesino nuorūką lėkštėje.

– Ogi tas, kad nežinai. Ir tai tavo bėda. Gimei pedikas, bet to nežinai. Dabar tu jau didelis bernas, o ne koks snarglius. Suprask. Jei suprastum, iškart pasijustum geriau. Darytum tai, ką daro pedikai, leistumeis dulkinamas. O tu vaidini kietuolį, tikrą vyrą, kalbi ir kalbi be perstojo, bet visa, ką darai ir sakai, taip netikra, taip pederastiška.

Tėtis stovėjo ir, atrodė, sekė pokalbį, bet jo mintys klaidžiojo kitur. Kirpėjas ramstės į duris, tarsi bijodamas, kad netrukus sugrius namas, o sėdinti ant sofos mama abejinga išraiška veide žiūrėjo televizorių visiškai išjungtu garsu. Sietyną gaubė debesis uodų – jų, pajuodusių ir pastirusių, buvo prikritusios baltos lėkštės.

– Klausykit, klausykit manęs! – staiga įsikišo tėtis. – Grąžinkim jai tą vaiką!

Senis pažiūrėjo į jį, papurtė galvą ir nusišypsojo.

– Tau bus geriau, jei užsičiaupsi.

Feličė dėbtelėjo į tėvą, paskui priėjo prie senio:

– Tai, vadinas, manai, kad aš pedikas? Tada še, pasprink.

Jis užsimojo ir smogė kumščiu seniui į veidą.

Senis plojosi ant grindų.

Atsitraukiau porą žingsnių atatupstas ir susiėmiau galvą rankomis. Feličė smogė seniui. Mane ėmė purtyti drebulys ir sutąsė vemti, bet neįstengiau atsispirti smalsumui ir vėl prilipau prie durų.

Tėtis šaukė virtuvėje.

– Ką, po velnių, darai? Gal išprotėjai?

Jis sugriebė Feličę už rankos ir pabandė nutempti šalin.

– Šitas kekšės vaikas pavadino mane pederastu... – Feličė vos nepradėjo inkšti. – Aš jį užmušiu...

Senis gulėjo ant grindų. Man buvo jo gaila. Norėjau padėti, bet negalėjau. Jis pabandė stotis, bet kojos slydo grindimis, o rankos neįstengė jo išlaikyti. Iš burnos bėgo kraujas ir seilės. Akiniai, kuriuos nešiodavo ant galvos, dabar gulėjo po stalu. Negalėjau atitraukti akių nuo jo plonų, baltų, beplaukių blauzdų, kyšančių iš po mėlynų kelnių. Jis įsikibo į stalo kraštą, lėtai prisitraukė ir atsistojo. Paėmė servetėlę ir prispaudė prie lūpų.

Mama verkė ant sofos. Kirpėjas tebestovėjo prisiplojęs prie durų, tarsi būtų išvydęs velnią.

Feličė žengė du žingsnius senio link, nors tėtis bandė jį sulaikyti.

– Na kaip? Ar tau ir dabar atrodo, kad mano kumštis kaip pederasto? Ką? Prisiekiu, kad jei dar sykį mane pavadinsi pediku, daugiau neatsikelsi.

Senis atsisėdo ant kėdės ir servetėle šluostėsi bjauriai perskeltą lūpą. Paskui pakėlė galvą, pažiūrėjo tiesiai Feličei į akis ir tvirtu balsu tarė: – Jei esi vyras, įrodyk. – Jo akyse sužibo pikta kibirkštėlė. – Sakei, kad padarysi, o paskui išsigandai. Kaip ten sakei? Aš nebijau, išdarinėsiu jį kaip ėriuką, jokių problemų. Aš juk parašiutininkas. Aš toks, aš anoks. Rėksnys. Tu rėksnys, daugiau nieko. Ir blogesnis už šunį, nes nesugebi nė vaiko pasaugoti. – Ir jis išspjovė pilną burną kraujo ant stalo.

– Prakeiktas šiknius! – verkšleno Feličė tempdamas paskui save tėtį. – Aš to nedarysiu! Kodėl turiu daryti aš? Kodėl? – Jo nuskustais skruostais ritosi dvi ašarų srovelės.

– Padėk man! Padėk! – sušuko tėtis Barbaros tėvui, ir kirpėjas puolė ant Feličės. Dviese vargais negalais jį sutramdė.

– Aš šito nedarysiu, šunsnuki! – pakartojo Feličė. – Nesėsiu per tave į kalėjimą! Pamiršk!

Dabar jis užmuš jį, tariau sau.

Senis atsistojo.

– Gerai, tai padarysiu aš. Bet būk ramus, jei sėsiu aš, sėsi ir tu. Nusivesiu tave kartu, subingalvi. Gali neabejoti.

– Kurgi jau tu mane nusivesi, apsišikėli romėne?

Feličė nunarino galvą ir žengė į priekį. Tėtis ir kirpėjas bandė jį sulaikyti, bet jis nusipurtė juos tarsi pleiskanas ir vėl puolė senį.

Senis išsitraukė iš kelnių pistoletą ir įrėmė Feličei į kaktą.

– Pabandyk man suduoti dar kartą. Pabandyk. Prašau. Pabandyk...

Feličė sustojo tarsi žaisdamas žaidimą „viens du trys – saulė!“

Tėtis atsistojo tarp jų.

– Nusiraminkit dėl Dievo! Abu jūs geri – kaip rakštis šikinėj!

Ir išskyrė juos.

– Pabandyk! – Senis įsikišo pistoletą po diržu. Ant Feličės kaktos liko mažas raudonas skrituliukas.

Mama sėdėjo kampe, verkė ir prisidengusi ranka burną kartojo:

– Tyliau! Tyliau! Kalbėkit tyliau!

– Kodėl jis nori šauti?

Atsigręžiau.

Už nugaros stovėjo Marija.

– Grįžk į lovą, – pusbalsiu šūktelėjau.

Ji papurtė galvą.

– Marija, grįžk į lovą!

Sesutė perkreipė lūpas ir vėl papurtė galvą.

Jau pakėliau ranką norėdamas jai skelti antausį, bet susilaikiau.

– Grįžk į lovą ir nedrįsk verkti.

Ji pakluso.

Tėčiui pavyko juos pasodinti. Tuo tarpu pats tebevaikštinėjo blizgančiom akim, iš vidaus jį, matyt, degino ugnis.

– Gana. Traukiam burtus. Kiek mūsų? Ką gi, galų gale iš visų tų, kurie pradėjome šį reikalą, liko tik keturi. Patys bukiausi. Dar geriau. Kas praloš, tas jį nužudys. Viskas labai paprasta.

– Ir atsidurs katorgoj, – tarė kirpėjas braukdamas delnu sau per kaktą.

– Šaunuolis! – supliaukšėjo rankomis senis. – Matau, kad mes pradedame mąstyti.

Tėtis paėmė dėžutę degtukų ir visiems parodė.

– Štai. Pažaiskim vieną žaidimą. Ar žinote tokį kareivių žaidimėlį?

Uždariau duris.

Aš žinojau šį žaidimą.

Tamsoje susiradau marškinėlius ir kelnes ir apsivilkau. Kur dingo mano sandalai?

Gulėdama lovoje, Marija žiūrėjo į mane.

– Ką darai?

– Nieko.

Sandalai stovėjo kampe.

– Kur eini?

Įsispyriau į juos.

– Kai kur.

– Žinai ką? Tu esi negeras, labai negeras.

Užlipau ant lovos, o nuo jos – ant palangės.

– Ką darai?

Pažvelgiau žemyn.

– Važiuoju pas Filipą.

Laimė, po mūsų langu tėtis buvo pastatęs sunkvežimį.

– O kas tas Filipas?

– Mano draugas.

Buvo aukštai, o brezentas supuvęs. Tėtis visąlaik kartojo, kad reikėtų nusipirkti naują. Jei nukrisiu ant kojų, jis suplyš, ir aš trenksiuosi į sunkvežimio priekabos grindis.

– Jei važiuosi, pasakysiu mamai.

– Nusiramink. Apačioje stovi sunkvežimis. Tu miegok. Jei ateis mama...

– Ką man jai pasakyti?

– Pasakyk... Pasakyk, ką nori.

– Bet ji labai supyks.

– Nesvarbu.

Persižegnojau, sulaikiau kvėpavimą, žengiau žingsnį ir išskėtęs rankas puoliau žemyn.

Nusileidau ant nugaros pačiame brezento viduryje net neįsidrėskęs. Brezentas atlaikė.

Marija pasilenkė per langą.

– Greit grįžk. Prašau tavęs.

– Ilgai neužtruksiu. Nesirūpink.

Įsiropščiau į vairuotojo kabiną, o iš jos nušokau ant žemės.

Gatvė buvo tokia pat niūri kaip ir aną bežvaigždę naktį. Namai – tamsūs ir tylūs. Švietė tik mano namų langai. Gatvės žibintą prie fontano buvo apspitęs uodų kamuolys.

Dangus vėl apsiniaukė, ir Akva Traversę užklojo juoda ir tanki sutemų marška. Kad patekčiau į Melikečio sodybą, man reikėjo ją pereiti.

Reikėjo sukaupti drąsą.

Taigeris Džekas. Galvok apie Taigerį Džeką.

Indėnas man padėtų. Prieš ką nors darydamas, turiu pagalvoti, kaip mano vietoje pasielgtų indėnas. O tai buvo paslaptis.

Nubėgau už namo pasiimti dviračio. Krūtinėje jau daužės širdis.

Ant mano Kledaro gulėjo „Red Dragon“ – įžūlus ir ryškiai spalvotas.

Norėjau imti jį, bet paskui tariau sau: gal išprotėjau? Kiek nuvažiuosiu su tuo kvailu kleketu?

Skriejau senuoju Kledaru.

Drąsinau save:

– Pirmyn, Taigeri, pirmyn.

Panirau į rašalą. Vos mačiau kelią, o kai jo nematydavau, įsivaizduodavau. Kartais silpna mėnulio šviesa prasiskverbdavo pro dangų klojančią debesų antklodę, ir tada akimirką abipus kelio išvysdavau laukus ir tamsias kalvų apybraižas.

Sukandęs dantis skaičiavau pedalų apsisukimus.

Viens, du, trys – įkvepiu...

Viens, du, trys – įkvepiu...

Per žvyrą čiuženo padangos. Vėjas lipo prie veido tarsi šilta paklodė.

Kažkur suūkdavo pelėda, kažkur toli sulodavo šuo. Tai buvo tyla, bet aš vis tiek girdėjau visus šnabždesius tamsoje.

Įsivaizdavau, kad tos mažos būtybės lapių ausim ir raudonom akim stovi šalia kelio, stebi mane ir kalbasi tarpusavyje:

Žiūrėk! Žiūrėk! Berniukas!

Ką jis čia veikia vidury nakties?

Gaudykim jį!

Taip, taip, taip, atrodo skanus... Gaudykim!

O paskui mane žengė kalvų valdovai, žemės ir varpų milžinai, jie tykojo, kada tėkšiuosi nuo dviračio, kad galėtų užpulti mane ir palaidoti. Jie kėlė tokį triukšmą, kaip vėjas javų lauke.

Svarbiausia – važiuoti kelio viduriu, bet turiu būti pasirengęs viskam.

Lozorius nebijojo nieko.

Tu pamatysi jį, tariau sau.

Naktį Lozorius švytėjo. Užsidegdavo ir vėl užgesdavo kaip baro „Perlas“ iškaba Lučinjane. Ir kai užsidegdavo, matydavau jo venom šliaužiančias skruzdėles. Jis judėjo negreitai, buvau tuo tikras, nes jei būtų ėmęs bėgti, būtų sudužęs į gabalus. Svarbiausia – pravažiuoti pro jį, nesustoti, nelėtinti tempo.

– Filipai... aš jau važiuoju... Filipai... aš jau važiuoju pas tave... – kartojau švokšdamas iš nuovargio.

Artėjant prie sodybos mane vėl suėmė dar labiau kvapą gniaužiantis, tiesiog besikerojantis viduriuose siaubas. Plaukai ant sprando stovėjo tiesūs tarsi adatos.

Melikečio kiaulės.

Kalvų valdovai ir visa graži jų kompanija man kėlė siaubą, bet žinojau, kad jų nėra, kad juos išsigalvojau ir negaliu niekam apie juos pasakoti, nes iš manęs pasijuoktų, tačiau apie kiaules, žinoma, galiu pasakoti kam tik nori, nes jos tikros ir dar išbadėjusios.

Išalkusios gyvos mėsos.

„Taksas bandė pabėgti, bet kiaulės jam nepaliko jokių šansų. Sulapnojo jį akimirksniu“. Taip sakė Kiaušas.

Galbūt naktį Meliketis jas paleidžia. Jos trainiojasi aplink sodybą, didžiulės, piktos, aštriom iltim, iškėlusios šnipus į orą.

Kuo laikysiuos toliau nuo tų šlykščių gyvulių, tuo geriau.

Toli tamsoje sumirkčiojo silpna švieselė.

Sodyba.

Beveik atvažiavau.

Sustabdžiau dviratį. Vėjas buvo nutykęs. Oras ramus ir šiltas. Visai šalia dauboje čirškė svirpliai. Nulipau nuo dviračio ir numečiau jį į pakelės krūmus.

Buvo tamsu, nors į akį durk.

Ėjau greitai, vos kvėpuodamas ir per petį nuolat žvilgčioda-

mas atgal. Bijojau, kad man į sprandą nesusmigtų aštrūs pabaisos nagai. Dabar, kai buvau be dviračio, nuolat girdėjau kažką bruzdant, šlamant, daužant. Keisčiausių garsų. Aplink tvyrojo juoda tanki masė, ir ji spaudėsi prie kelio. Sudrėkinau sausas lūpas, burnoje jutau kartumą. Gerklėje daužėsi širdis.

Sandalu užmyniau kažką slidų, pašokau, surikau prislopintu balsu ir galop pargriuvau ant žemės nusibrozdindamas kelį.

– Kas čia? Kas čia? – suvapėjau ir susirangiau į kamuolį, laukdamas, kada mane apglėbs glitūs ir liulantys medūzos čiuptuvai.

Du duslūs garsai ir vienas: „Kur kur kur".

Rupūžė! Aš užlipau ant laukų rupūžės! Šita kvailė buvo užsirepečkojusi ant kelio vidurio.

Atsistojau ir šlubčiodamas vėl ėmiau žingsniuoti žiburėlio link.

Nepasiėmiau nė žibintuvėlio. Galėjau jį pasiimti iš tėčio sunkvežimio kabinos.

Priėjęs kiemą, pasislėpiau už medžio.

Namas stovėjo už šimto metrų. Langai tamsūs, tik šalia durų kabantis žibintas apšviečia dalį apsilaupiusios sienos ir surūdijusią supamąją kėdę.

Tolumoje, tamsoje, buvo kiaulidės. Jutau vimdantį mėšlo dvoką.

Kur galėjo būti Filipas?

Žemai dauboje, sakė Salvatorė. Į šią ilgą lomą buvau porą kartų atėjęs su tėčiu rinkti grybų. Ji buvo pilna stačių uolų, duobių ir akmeninių sienų.

Jei eisiu per laukus, atsidursiu ant daubos krašto, o tada galėsiu nusileisti žemyn pernelyg nepriartėdamas prie namo.

Planas buvo geras.

Lauką įveikiau bėgte. Kviečiai jau buvo nukirsti. Dieną nukirstame kviečių lauke jie būtų mane pamatę, bet naktį be mėnesienos buvau saugus.

Sustojau aukščiausioje skardžio vietoje. Apačioje buvo taip tamsu, kad net nesupratau, ar uola stati, ar lygi, ar turi atramos taškų.

Ir vėl ėmiau keikti save, kad nepasiėmiau žibintuvėlio. Leistis šioje vietoje negalėjau. Rizikavau susižeisti.

Vienintelė viltis – prisiartinti prie namo. Toje vietoje dauba buvo lėkštesnė, be to, tarp uolų vinguriavo takelis. Bet ten kiaulės!

Buvau visas sumuręs nuo prakaito.

„Kiaulės turi geriausią pasaulyje uoslę, geresnę už medžioklinių šunų“, – sakydavo Kiaušo tėvas, medžiotojas.

Ne, ten negaliu eiti. Jos mane užuostų.

Kaip, manim dėtas, pasielgtų Taigeris Džekas?

Jis nebijotų susitikti su jomis. Išguldytų visas savo „Vinčesteriu“, paskui pasidarytų dešrelių ir išsikeptų jas ant laužo kartu su Teksu ir Auksaplaukiu.

Ne. Tai ne jo stilius.

Ką gi daryti?

Galvok, tariau sau. Stenkis galvoti.

Jis pabandytų atsikratyti žmogaus kvapo – štai ką jis darytų.

Kai indėnai eidavo medžioti buivolų, išsitepdavo riebalais ir užsimesdavo ant pečių žvėrių kailius. Štai ką aš turiu daryti: išsitepti žeme. Ne, ne žeme. Mėšlu. Taip geriau. Jei dvoksiu mėšlu, jos manęs neužuos.

Kiek galėdamas arčiau priėjau prie namo, stengdamasis neišlįsti iš tamsos.

Dabar dvokė dar šlykščiau.

Girdėjau ne tik svirplių čirpimą – dar kai ką. Muziką. Pianino gaidas ir užkimusį balsą. Jis dainavo: „Vanduo ledinis, kas mane išgelbės? Aš iškritau iš laivo, kai ten ūžė balius. Banga bangelę veja...“

Meliketis – dainininkas?

Kažkas sėdėjo supamojoje kėdėje. Ant žemės, šalia kėdės, stovėjo radijas. Tai buvo Meliketis arba jo šluba duktė.

Pritūpęs už senų traktoriaus padangų, valandėlę žiūrėjau į jį.

Žmogus atrodė miręs.

Priėjau arčiau.

Meliketis.

Raukšlėtą galvą atlošęs ant purvinos pagalvės, prasižiojęs, su dvivamzdžiu šratiniu šautuvu ant kelių. Jis knarkė taip garsiai, kad net aš girdėjau.

Kelias laisvas.

Išėjau iš priedangos, žengiau kelis žingsnius – ir staiga tylą perplėšė veriamas šuns lojimas. Akimirką nuščiuvo net svirpliai.

Šuo! Buvau pamiršęs šunį.

Tamsoj lakstė dvi raudonos akys. Jis tampė grandinę ir skalijo kimiu balsu.

Tarsi žuvis nėriau į ražienas.

– Kas čia? Kas tau yra? Kas atsitiko? – krūptelėjo Meliketis. Jis sėdėjo supamojoje kėdėje ir sukiojo galvą tarsi pelėda. – Tiberijau! Gerutis! Būk gerutis, Tiberijau!

Bet gyvulys nesiliovė loti, tada Meliketis pasirąžė, užsidėjo ortopedinę apykaklę, atsistojo, išjungė radiją ir užsidegė žibintą.

– Kas ten! Kas ten? Ar ten kas yra? – sušuko į tamsą ir kelissyk apėjo kiemą su dvivamzdžiu po pažastimi, į visas puses švytuodamas žibintu. Paskui burbėdamas grįžo atgal. – Liaukis kėlęs triukšmą. Čia nieko nėra.

Gyvulys prisiplojo prie žemės ir ėmė urgzti pro iltis.

Meliketis įėjo į namą ir užtrenkė duris.

Laikydamasis kuo toliau nuo šuns, prisiartinau prie kiauli-

dės. Tamsoje pastebėjau kvadratines kiaulių aptvaro apybraižas. Aitrus dvokas vis labiau knitino man gerklę.

Reikėjo užsimaskuoti. Nusitraukiau marškinėlius ir trumpikes. Vienom apatinukėm sukišau pirštus į šlapimu permirkusią žemę ir, susukęs nosį, išsitepiau krūtinę, rankas, kojas ir veidą šlykščia pliurze.

– Eik, Taigeri, eik ir nesustok, – sušnabždėjau ir ėmiau šliaužti keturiomis. Tai nebuvo lengva. Rankos ir keliai grimzdo į purvą.

Vėl ėmė skalyti šuo.

Atsidūriau tarp dviejų aptvarų. Priešais mane mažiau nei metro ilgumo koridorius vedė į tamsą.

Aš girdėjau. Jos ten. Negarsiai kriuksėjo žemais balsais, panašiais į liūto riaumojimą. Tamsoje jutau jų jėgą, jos judėjo bandomis ir trypė kanopomis, nuo jų šonų braškėjo aptvaro sienos.

Eik ir neatsigręžk, įsakiau sau.

Meldžiausi, kad mano mėšlini šarvai veiktų. Jei bent vienas iš tų žvėrių iškištų snukį pro užtvarą, vienu grybštelėjimu nutrauktų man koją.

Jau mačiau aptvaro galą, kai staiga pasigirdo kojų trypimas ir kriuksėjimas, tarsi kiaulės būtų ginčijusios.

Nesusilaikęs pažvelgiau *ten*.

Maždaug už metro mane stebėjo pora geltonų piktų akių. Šie maži žibintai tikriausiai slepia šimtus kilogramų raumenų, mėsos, šerių, nagų ir dantų. Ir alkį.

Stebeilijomės vienas į kitą ištisą amžinybę, paskui tas padaras staiga šoktelėjo, ir aš jau neabejojau, kad jis sulaužė aptvarą.

Surikau, strykteléjau ir nubėgau, slystelėjęs tėškiausi į mėšlo krūvą, vėl atsistojau ir leidausi bėgti prasižiojęs tamsoje, iš visų jėgų gniauždamas kumščius, bet staiga pakilau į orą, ėmiau

skristi, ir širdis įstrigo gerklėje, o viduriai susispaudė į skausmo kumštį.

Persiverčiau per daubos kraštą.

Ir strimgalviais nulėkiau į tuštumą.

Nusileidau metru žemiau, ant šakų alyvmedžio, kuris šleivai kreivai augo tarp stačių uolų ir buvo iškėlęs savo lapiją virš kiaurymės.

Įsikibau į šaką. Jei šis palaimintasis medis nebūtų sutrukdęs kristi, būčiau tėškęsis į uolas. Kaip Frančeskas.

Pro nedidelę blyškių debesų properšą išlindo mėnulio skiltelė, ir tada apačioje išvydau ilgą, per visą lauką žiojinčią žaizdą.

Pabandžiau apsisukti, bet medžio liemuo suposi it vėliavos stiebas. Dabar jis lūš, pamaniau, ir aš nukrisiu žemyn kartu su visu medžiu.

Drebėjo rankos ir kojos, ir atrodė, kad bet kurią akimirką galiu tėkštis žemyn. Kai pagaliau pirštais užčiuopiau uolą, vėl ėmiau kvėpuoti. Ir užsiropščiau ant daubos krašto.

Dauba buvo gili ir tęsėsi į kairę kelis šimtus metrų. Ji buvo pilna duobių, plyšių ir medžių.

Filipas galėjo būti bet kur.

Dešinėje, tarp baltų uolų, stačiai vingiavo takelis. Į žemę buvo įbestas kuolas, prie jo pririšta virvė – tikriausiai ja naudodavosi Meliketis, kad būtų lengviau leistis žemyn. Nusigriebiau virvės ir pasileidau takeliu. Už kelių metrų pasiekiau mėšlu nuklotą pylimą. Jis buvo aptvertas surištų žabų tvora. Ant uolos kyšulio kabojo kažkokie drabužiai, virvės ir keli dalgiai. Toliau pūpsojo medinių baslių krūva. Prie kyšančių iš žemės šaknų buvo pririštos trys mažos ožkytės ir viena didesnė. Jos žiūrėjo į mane.

Subariau jas:

– Užuot spoksojusios kaip vėplos, verčiau pasakykit, kur Filipas.

Iš dangaus tyliai nusileido juodas šešėlis, pralėkė virš manęs ir aš užsidengiau galvą rankomis.

Pelėda.

Ji pakilo, susiliejo su tamsa, paskui vėl nusileido ant pylimo ir galop grįžo į dangų.

Keista, šie paukščiai draugiški.

Kodėl ji mane puolė?

– Einu, einu, – sušnabždėjau.

Takelis vedė tolyn, ir aš žengiau juo nepaleisdamas iš rankų virvės. Turėjau eiti susigūžęs ir tarsi aklys rankomis čiuopti kelyje pasitaikančias kliūtis. Pasiekęs lomos galą, išsižiojau iš nuostabos. Bugienių krūmai, dagiai, žemuoginiai medžiai, samanos ir uolos ištisai mirgėjo nuo švytinčių taškelių, kurie virpčiojo tamsoje tarsi švyturiukai.

Jonvabaliai.

Debesys praretėjo, ir pusmėnulio šviesa visą daubą nudažė geltonai. Čirpė svirpliai. Liovėsi skalijęs Melikečio šuo. Įsiviešpatavo ramybė.

Priešais mane augo alyvmedžių giraitė, o už jos, kitoje daubos pusėje, uoloje buvo matyti siauras plyšys.

Iš ten sklido aitrus mėšlo dvokas. Vos tik įžengiau vidun, išgirdau kažką bruzdant ir bliaunant. Ėriukų aptvaras. Jie buvo uždaryti oloje metaliniu tinklu. Susispaudę tarsi sardinės. Filipui čia nebuvo vietos.

Grįžau į kitą šlaitą, bet ten neradau jokių angų ar urvų, kur būtų galima paslėpti vaiką.

Šokdamas pro langą visai negalvojau, kad galbūt nepavyks rasti Filipo. Man atrodė, kad jei tik pereisiu tamsą ir manęs nesuės kiaulės, rasiu jį.

Ką gi, aš apsirikau.

Dauba labai ilga, ir Filipas galėjo būti paslėptas kitoje vietoje.

Nusiminiau.

– Filipai, kur tu? – sušukau. Bet labai tyliai. Mane galėjo išgirsti Meliketis. – Atsiliepk! Kur tu! Atsiliepk!

Jokio garso.

Atsakė tik pelėda. Ji ūbavo keistai, tarsi sakydama: „Viskasmano, viskasmano, viskasmano“. Gal čia ta pati, kuri buvo mane užpuolusi?

Tai nesąžininga. Įveikiau visą šį kelią, rizikavau dėl jo savo gyvybe, bet niekur negaliu jo rasti. Ėmiau lakstyti pirmyn atgal tarp uolų ir alyvmedžių nieko nesuvokdamas, nevilties apimtas. Įnirtęs griebiau šaką nuo žemės ir plakiau ja uolą tol, kol nusibrozdinau rankas. Paskui atsisėdau. Purčiau galvą ir stengiausi nuvyti šalin mintį, kad viskas veltui.

Pabėgau iš namų tarsi kvailys.

Tėtis tikriausiai labai supyko. Jis mane nuplieks.

Jie turbūt pastebėjo, kad manęs nėra kambaryje. O jei ir nepastebėjo, vis tiek greitai atlėks čia žudyti Filipo.

Priekyje – tėtis ir senis, už jų – Feličė ir kirpėjas. Visu greičiu atlėks per tamsą pilku automobiliu su taikikliu ant gaubtuvo, ratais traiškydami rupūžes.

Mikele, ko lauki? Grįžk namo, įsakė man Marijos balsas.

– Grįžtu, – atsakiau.

Padariau viską, ką galėjau, bet neradau jo. Tačiau aš dėl to nekaltas.

Turiu skubėti, jie gali čia atsirasti bet kurią akimirką.

Jei bėgčiau nesustodamas, galbūt grįžčiau anksčiau, nei jie išvažiuos. Niekas nieko nesužinotų. Tai būtų geriausia.

Ėmiau ropštis pro uolas aukštyn jau pramintu keliu. Dabar man sekėsi geriau, nes buvo daugiau šviesos.

Pelėda. Ji sklandė virš pylimo, ir kai skrisdavo priešais mėnulį, matydavau jos juodą siluetą ir plačius trumpus sparnus.

– Bet ko gi tu nori?

Užlėkiau ant pylimo netoli ožkyčių, ir paukštis vėl smigo žemyn.

Pabėgėjau į priekį, paskui grįžau pasižiūrėti į kvailą pelėdą.

Ji tebesklandė virš pylimo. Sparnais paliesdavo prie uolos sukrautą baslių krūvą, apsukdavo ratą ir grįždavo atgal.

Kodėl ji taip elgiasi? Gal ten yra kokia žiurkė? Ne. Tada kas?

Lizdas!

Žinoma. Lizdas. Ir jos mažyliai.

Taip elgiasi ir kregždės: jei numeti jų lizdą ant žemės, jos suka ir suka ratus, kol miršta iš nuovargio.

Šitai pelėdai kažkas užkišo lizdą. O pelėdos suka lizdus urvuose!

Urvuose!

Grįžau atgal ir pelėdos nuolat puldinėjamas ėmiau mėtyti į šalis baslius.

– Palauk, palauk, – raminau paukštį.

Uoloje žiojėjo gerai paslėpta anga. Apskrita, didumo sulig sunkvežimio ratu.

Pelėda įskrido vidun.

Ten buvo visiškai tamsu. Tvyrojo nuodėgulių ir pelenų kvapas. Aš nežinojau, ar tas urvas gilus.

Įkišau galvą vidun ir pašaukiau:

– Filipai!

Palaukiau. Jokio garso.

– Ar girdi mane, Filipai?

Man atsakė balso aidas.

– Filipai! – Žengiau kelis žingsnius į priekį. – Filipai!

Minutėlę palaukiau. Vėl jokio garso.

– Ar girdi mane, Filipai?

Jo čia nebuvo.

Jo čia nėra. Bėk namo, pakartojo sesutės balsas.

Žengiau tris žingsnius ir man pasirodė, kad išgirdau lyg dejonę, lyg prislopintą aimaną.

Gal tik pasirodė?

Grįžau atgal ir įkišau galvą į angą.

– Filipas? Filipai, ar tu ten?

– Mmmm! Mmmm!

Jis ten!

Pajutau, kaip nuo krūtinės nuslinko akmuo, atsispyriau į uolą ir įsmukau vidun. Atsisėdau ant žemės, ant ožkų spirom nukloto pylimėlio ir nusišypsojau.

Aš radau jį.

Man norėjosi verkti. Nusišluosčiau akis.

– Mmmm!

Atsistojau.

– Einu. Tuojau einu. Matai? Aš atėjau, tesėjau pažadą. Matai?

Virvė. Radau ją suvyniotą šalia dalgių. Pririšau už šaknų, kur stovėjo ožkos, ir numečiau į duobę.

– Štai ir aš.

Nusliuogiau virve žemyn. Širdis daužėsi taip smarkiai, kad man drebėjo krūtinė ir rankos. Nuo tamsos sukosi galva. Trūko oro. Atrodė, jog plaukiu nafta. Man buvo šalta.

Nusliuogęs virve vos porą metrų, pasiekiau žemę. Čia buvo priversta baslių, medžio pliauskų, pomidorų dėžių. Keturpėsčias, ištiesęs rankas į priekį, ėmiau grabaliotis po tamsą. Buvau nuogas ir drebėjau nuo ledinio šalčio.

– Filipai, kur tu?

– Mmmm!

Jie buvo užkišę jam burną.

– Aš...

Koja įstrigo tarp šakų, ir aš, ištiesęs rankas į priekį, pargriuvau ant spygliuotų virbų. Aštrus skausmas nusmelkė kulkšnį. Surikau, mano gerkle ūžtelėjo šilta karti tulžis. Ledinis liežuvis lyžtelėjo nugarą. Pajutau, kaip dega ausys.

Drebančiom rankom ištraukiau į spąstus pakliuvusią koją. Kulkšnyje tvinkčiojo skausmas.

– Regis, išsinarinau kulkšnį, – sušvokščiau. – Kur tu?

– Mmmm!

Sukandęs dantis nušliaužiau ten, kur girdėjosi aimana, ir radau jį. Buvo po žagarais. Numečiau juos šalin ir apčiupinėjau jį. Jis gulėjo ant žemės. Nuogas. Rankos ir kojos buvo surištos lipnia siuntinių juostele.

– Mmmm!

Delnais paliečiau jo veidą. Burna taip pat buvo užlipdyta.

– Tu negali kalbėti. Palauk, nuplėšiu juostelę. Gali truputį skaudėti.

Nuplėšiau juostelę. Jis nesuriko, bet ėmė smarkiai alsuoti.

– Kaip tu?

Jis nieko neatsakė.

– Kaip jautiesi, Filipai? Atsakyk!

Jis dūsavo kaip gyvatės įkąstas medžioklinis šuo.

– Tau blogai?

Paliečiau jo krūtinę. Ji išsipūsdavo ir subliūkšdavo pernelyg greitai.

– Dabar mudu eisim iš čia. Eisim į lauką. Palauk.

Pabandžiau atrišti jam riešus ir kulkšnis. Jos buvo užveržtos. Galop įnirtęs dantimis ėmiau graužti juostelę. Pirma išlaisvinau rankas, paskui kojas.

– Štai ir viskas. Eime. – Paėmiau jam už rankos. Bet ji vėl bejėgiškai nusviro žemyn. – Būk gerutis, kelkis. Mums reikia

eiti, jie atvažiuoja. – Pabandžiau pasodinti, bet jis sudribo tarsi lėlė. Šiame išsekusiame kūne nebebuvo likę nė krislelio energijos. Jis skyrėsi nuo lavono tik tuo, kad dar kvėpavo. – Aš negaliu tavęs išnešti į viršų. Man skauda koją! Prašau, Filipai, padėk man... – sugriebiau jį už rankų. – Nagi kelkis! Kelkis! – Bet vos tik paleidau, jis vėl susmuko ant žemės. – Ką man daryti? Ar supranti, kad jei liksi čia, jie tave nužudys? – Gerklėje man įstrigo gumulas. – Jei liksi čia, mirsi kaip paskutinis kvailys. Dėl tavęs sukoriau tokį kelią, tesėjau pažadą, o tu... tu... – Apsipyliau ašaromis. Pradėjau kūkčioti. – Tu privalai atsikelti... tu... kvailys... paskutinis kvailys... – Atkakliai bandžiau ir bandžiau jį pastatyti, bet jis vis pargriūdavo į pelenus – nunarinęs galvą, panašus į negyvą vištą... – Kelkis! Kelkis! – surikau ir ėmiau jį kumščiuoti.

Nežinojau, ką daryti. Atsiklaupiau, mano galva nusviro ant kelių.

– Tu dar gyvas, supranti? – Klūpojau ir verkiau. – Juk čia ne rojus.

Staiga jis liovėsi dūsavęs ir kažką sušnabždėjo.

Priglaudžiau ausį jam prie lūpų.

– Ką pasakei?

Jis vėl sušnabždėjo:

– Aš negaliu.

Supurčiau jį.

– Kaip negali?

– Negaliu. Atleisk man.

– Gali. Žinoma, gali.

Daugiau nepasakė nė žodžio. Apkabinau jį. Abu buvome purvini, abu drebėjome nuo šalčio. Daugiau nieko nebuvo įmanoma padaryti. Aš irgi nieko negalėjau padaryti. Jaučiausi išsekęs, mirtinai pavargęs, kulkšnis skausmingai tvinksėjo. Už-

simerkiau, širdis pamažu ėmė rimti, ir staiga, pats to nenorėdamas, užmigau.

Pramerkiau akis.

Buvo tamsu. Akimirką pamaniau, kad aš namie, savo lovoje.

Paskui išgirdau Melikečio šuns lojimą. Ir balsus.

Jie atvažiavo.

Stipriai papurčiau jį.

– Filipai! Filipai! Jie jau čia! Jie nori tave nužudyti. Kelkis.

Jis atsiduso.

– Negaliu.

– Žinoma, kad gali. Lažinamės?

Atsiklaupiau ir rankomis stumtelėjau jį tarp šakų. Nepaisydamas skausmo – nei savojo, nei jo. Turiu išnešti jį iš urvo. Žagarai draskė veidą, bet sukandęs dantis tebestūmiau jį prie angos.

Balsai girdėjosi visiškai arti. Medžių šakom sušmėžavo šviesa.

Sugriebiau Filipą už rankos.

– Dabar turi atsistoti. Turi, ir viskas. – Timptelėjau jį aukštyn, jis įsikibo man į kaklą. Ir atsistojo. – Matai, kvailiuk? Ar matai, kad tu jau stovi? Bet dabar turi iš čia išlipti. Aš tave stumsiu iš apačios, o tu privalai išsiropšti viršun.

Jis ėmė kosėti. Atrodė, jo krūtinėje daužos akmenys. Kai pagaliau liovėsi, papurtė galvą ir tarė:

– Be tavęs aš neisiu.

– Ką?

– Be tavęs aš neisiu.

Apkabinau jį tarsi skudurinę lėlę.

– Nebūk kvailys. Netrukus ateisiu ir aš.

Dabar, regis, jie jau čia. Virš mano galvos lojo šuo.

– Ne.

– Eisi, supranti? – Jei paleisiu, jis pargrius. Apglėbiau ir stumtelėjau aukštyn. – Griebk virvę! Greičiau!

Ir staiga pajutau, kad jis tapo lengvesnis. Jis įsikibo į virvę! Šitas nenaudėlis galų gale įsikibo į virvę! Jis buvo virš manęs. Stovėjo man ant pečių.

– Gerai, dabar aš tave stumsiu, o tu darbuokis rankom. Supratai? Nepaleisk virvės.

Pamačiau jo mažą galvytę, apgaubtą blyškios duobės šviesos.

– Na va. Viskas. Dabar lįsk lauk.

Pabandė išlįsti. Jutau, kad jis veltui stengiasi.

– Palauk. Padėsiu, – tariau sugriebdamas jį už kulkšnių. – Aš tave stumtelėsiu, o tu šok į viršų. – Stipriai pasispyriau kojomis, sukandęs dantis išstūmiau jį lauk, pamačiau, kaip jis dingo tarsi prarytas angos, ir tą pačią akimirką pajutau, kaip ilga smaila vinis įsmigo į kulkšnies kaulą ir visą koją iki pat kirkšnies pervėrė aštrus skausmas.

– Mikele! Mikele! Man pavyko! Eikš čionai!

Karčiai atsirūgau actu.

– Einu. Einu.

Bandžiau atsistoti, bet koja nebeklausė. Stengiausi sugriebti virvę, tačiau man nepavyko.

Vis arčiau ir arčiau girdėjau balsus. Ir žingsnius.

– Ar eini, Mikele?

– Einu.

Sukosi galva, ir aš atsiklaupiau ant kelių. Tačiau atsistoti neįstengiau.

Sušukau:

– Filipai, bėk!

Jis įkišo galvą į angą.

– Lipk!

– Negaliu. Koja. Gelbėkis tu!

Jis papurtė galvą.

– Ne, aš niekur neisiu.

Šviesa už jo nugaros pasidarė ryškesnė.

– Bėk. Jie čia. Bėk.

– Ne.

– Tu privalai bėgti. Prašau tavęs. Eik iš čia!

– Ne.

Aš šaukiau ir maldavau:

– Eik iš čia, eik! Jei nepabėgsi, jie tave nušaus, argi tu nesupranti?

Jis pravirko.

– Eik. Bėk kuo toliau. Prašau tavęs. Maldauju. Bėk ir nesustok... Pasislėpk!

Aš pargriuvau ant žemės.

– Negaliu, – tarė jis. – Bijau.

– Ne, nebijai. Tau nėra ko bijoti. Slėpkis.

Jis linktelėjo galvą ir dingo.

Gulėdamas ant žemės tamsoje ėmiau ieškoti virvės, paliečiau ją, bet paskui vėl pamečiau. Dar paieškojau, bet ji kabojo per aukštai.

Pro angą mačiau tėtį. Vienoje rankoje jis laikė pistoletą, kitoje – elektrinį žibintuvėlį.

Jis pralaimėjo.

Kaip paprastai.

Mane apakino šviesa. Aš užsimerkiau.

– Tėti, čia aš. Mikelė...

Paskui viskas tapo balta.

Atsimerkiau.

Skaudėjo koją. Ne tą, kurią skaudėjo anksčiau. Kitą. Skausmas panėšėjo į vijoklinį augalą. Į spygliuotą vielą, besirangan-

čią viduriuose. Į kažką siaubinga. Raudona. Į prasiveržusią užtvanką.

Niekas negali sustabdyti prasiveržusios užtvankos.

Gaudesys ėjo garsyn. Tas metalinis gausmas ėjo vis garsyn viską goždamas. Jis tvinksėjo ausyse.

Buvau šlapias. Paliečiau koją. Ji visa buvo ištepta kažkuo tirštu ir šiltu.

Aš nenoriu mirti. Nenoriu.

Atsimerkiau.

Gulėjau šviesų ir šiaudų sūkuryje.

Tai buvo sraigtasparnis.

Ir tėtis. Jis laikė mane glėbyje. Kažką kalbėjo, bet aš negirdėjau. Jo plaukai blizgėjo. Juos plaikstė vėjas.

Šviesos mane akino. Iš tamsos niro juodos būtybės su šunimis. Jos ėjo mūsų link.

Kalvos valdovai.

Tėti, jie ateina. Bėk. Bėk.

Pro gausmą girdėjau, kaip mano krūtinėje plaka širdis.

Išsivėmiau.

Vėl atsimerkiau.

Tėtis verkė. Ir glostė mane. Raudonomis rankomis. Priėjo tamsus siluetas. Tėtis pažvelgė į jį.

Tėti, tu privalai bėgti.

Pro gaudesį išgirdau tėčio balsą:

– Aš nepažinau jo. Padėkit man. Maldauju, jis mano sūnus. Jis sužeistas. Aš ne...

Ir vėl tamsa.

Ir tėtis.

Ir aš.

PABAIGA

Ammaniti, Niccolò
Am86 Aš nebijau : romanas / Niccolò Ammaniti ; iš italų kalbos vertė Pranas Bieliauskas. – Vilnius : Tyto alba, 2004. – 212[4] p.

ISBN 9986-16-376-5

Niccolò Ammaniti (g. 1966) už savo antrąjį romaną „Aš nebijau" 2001 metais buvo apdovanotas Viareggio-Repaci premija – jis tapo jauniausiu šio prestižinio Italijos literatūrinio apdovanojimo laureatu. Tapusi bestseleriu Italijoje, ši knyga buvo išversta į daugiau nei 20 kalbų ir išleista 32 šalyse.
Pietų Italija, 1978 metai, karščiausia šimtmečio vasara. Atkampus kaimelis, keli namai, pasiklydę kviečių laukuose. Žiaurius žaidimus žaidžiantys vaikai ir suaugusieji, įsivėlę į šiurpią tragediją. Negyvenamame name devynmetis Mikelė susiduria su baisia paslaptimi, kurią išnarplioti teks visiškai vienam, pasitelkus savo dvasios išgales ir žmogiškumą.

UDK 850-3

NICCOLÒ AMMANITI

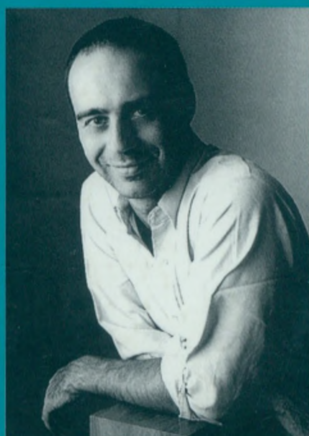
AŠ NEBIJAU

Romanas

Iš italų kalbos vertė *Pranas Bieliauskas*
Viršelio dailininkė *Ilona Kukenytė*

SL 1686. 2004 09 28. 6,59 apsk. l. l. Užsakymas 53
Išleido „Tyto alba", J. Jasinskio 10, LT-01112 Vilnius, tel./faks. 2497453
tytoalba@taide.lt
Spausdino UAB „Vilniaus spauda", Viršuliškių skg. 80, LT-05131 Vilnius

„Užmiršk tas pabaisas, Mikele. Jokių pabaisų nėra. Bijok žmonių, ne pabaisų“, – štai ką man pasakė tėtis.“

Niccolò Ammaniti (g. 1966), 2001 metais išleidęs romaną „Aš nebijau“, tapo jauniausiu prestižinės Viareggio-Repaci premijos laureatu. Italijoje ši knyga tapo bestseleriu (parduota 600 000 egz.), buvo išversta į daugiau nei 20 kalbų, išleista 32 šalyse. 2004 metais pagal ją sukurtas kino filmas.

1978 metai, karščiausia XX amžiaus vasara. Pietų Italija, kaimas, penki namai, pasiklydę kviečių laukuose. Žaidžiantys vaikai. Ir suaugusieji, tūnantys namie dieną, sąmokslaujantys naktį. Apleistame negyvenamame name devynmetis Mikelė susiduria su baisia paslaptimi, apie kurią niekam nedrįsta prasitarti. Jis privalo išnarplioti ją vienas, pasitelkęs savo dvasios išgales ir žmogiškumą. Skaitytojas tampa dvigubos istorijos liudytoju: viena – Mikelės akimis, kita – tragedija, į kurią įsivėlę atkampaus kaimelio suaugusieji. Įspūdingo peizažo fone, akinamai dienos saulei kaitaliojantis su nakties tamsa, Ammaniti meistriškumo dėka susipina komedija, vaikų pasaulis, specifinė jų kalba, draugystės jėga, išdavystės drama. Sukrečiantis, sumaniai sukonstruotas romanas įtaigiai pasakoja nekaltybės praradimo istoriją, skausmingą susidūrimą su suaugusiųjų gyvenimo komplikacijomis ir kompromisais.

ISBN 9986-16-376-5

TYTO ALBA
www.tytoalba.lt